

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗКРИТТЯ ТА
ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ
НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ,
ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ТА
ПРЕКУРСОРІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Одеса - 2019

Розглянуто та рекомендовано до друку навчально-методичною радою ОДУВС, протокол № 7 від 29.01.2019 року.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Балтовський О.А. – доктор технічних наук, доцент професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення Одеського державного університету внутрішніх справ.

Верещинський Д.В. – заступник начальника Управління – начальник відділу супроводження та розвитку інформаційних систем та баз даних управління інформаційно-аналітичної підтримки ГУНП в Одеській області.

О75 Особливості розкриття та документування злочинів, пов’язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів із використанням сучасних телекомунікаційних технологій / Гритенко О.А., Заєць О.М., Ісмаїлов К.Ю., Лефтеров Л.В., Поляков Є.В., Щурат Т.Г. - Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2019. - 185 с.

У методичних рекомендаціях розглянуто кримінально-правові, криміналістичні, кримінальні процесуальні та інформаційно-правові особливості протидії злочинам, які пов’язані із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин, що вчиняються з використанням сучасних телекомунікаційних технологій.

Розраховано на науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, науково-дослідних установ та практичних працівників Національної поліції України.

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень.....	4
Передмова.....	5
1. Роз'яснення щодо предмету злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.....	6
2. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій	33
3. Типовий алгоритм слідчих (розшукових) дій за фактом розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій	36
4. Загальний порядок документування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій	38
5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій	45
6. Основні прийоми пошуку та аналізу інформації на підставі відкритих джерел	58
7. Виявлення криптовалютних гаманців у ході проведення огляду, обшуку	64
Додатки.....	94
Список використаних джерел.....	179

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ:

ГУНП – Головне управління Національної поліції

ДПН – Департамент протидії наркозлочинності Національної поліції

ЄРДР – єдиний реєстр досудових розслідувань

КК України – Кримінальний кодекс України

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України

КР – карний розшук

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення

МВС – Міністерство внутрішніх справ

НСРД – негласні слідчі (розшукові) дії

НП України – Національна поліція України

ООН – Організація Об'єднаних Націй

ОРД – оперативно-розшукова діяльність

СІЗО – слідчий ізолятор

Передмова

На сьогоднішній день ситуація, що склалась в державі, свідчить про те, що серед найбільш небезпечних явищ та процесів, що ставлять під загрозу майбутнє України, особливе місце посідає поширення наркоманії. За світовим досвідом, визначити в повному обсязі збитки, які завдає це явище національним інтересам країни, неможливо, бо мова йде про руйнування фізичного і морального здоров'я нації, її генофонду, інтелектуального та економічного потенціалу суспільства, добробуту громадян, стабільності в державі. Реальні масштаби розповсюдження наркоманії в Україні набувають загрозливого характеру.

Використання злочинцями у протиправній діяльності мережі Інтернет (соціальних мереж, форумів, неіндексованої частини Інтернету – DarkNet), зокрема під час незаконного розповсюдження наркотичних засобів, набуло сьогодні масштабних негативних тенденцій. Наркодівками відразу були позитивно оцінені технічні можливості використання у протиправній діяльності такого зв'язку, в першу чергу можливість у будь-якій точці країни зв'язатися із співучасником, при цьому зберігається анонімність абонентів-користувачів мережі Інтернет. Адже, на відміну від стільникового телефонного зв'язку, комп'ютер (ноутбук) не завжди можливо запенгувати та визначити його місцезнаходження (відповідно, й користувача), адже для виходу в Інтернет можуть використовуватись портативні пристрої у різноманітних місцях, де є можливість підключення до мережі, що набагато спрощує вчинення протиправних діянь та впровадження у злочинну діяльність таких засобів зв'язку. Своєчасне виявлення і ліквідація каналів масового збуту наркотичних засобів «безконтактним» способом за допомогою всесвітньої мережі Інтернет та системи електронних розрахунків, що все частіше використовується злочинцями є одним з пріоритетних напрямків роботи підрозділів Національної поліції України щодо протидії незаконному наркообігом.

При документуванні злочинів за ст.ст. 306, 307, 309 КК України виникають певні проблеми, які пов'язані із: залученням фахівців різних напрямків, у тому числі з хімії та інформаційних-телекомунікаційних технологій, тощо. Тобто, протидія злочинам, пов'язаним із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій, потребує якісного методичного забезпечення.

1. РОЗ'ЯСНЕННЯ ЩОДО ПРЕДМЕТУ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Розділ XIII Кримінального кодексу України включає суспільно-небезпечні діяння, які за особливостями об'єкту посягання та характером і змістом об'єктивної сторони відносяться до двох категорій: це – злочини у сфері обігу наркотичних засобів психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів – це діяння, які створюють загрозу заподіяння шкоди або заподіюють фактичну шкоду здоров'ю невизначеного кола осіб від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів.

Переважна більшість злочинів даної категорії вимагає встановлення ознак **предмету посягання**.

Більшість предметів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, введені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі – Перелік) у виді Таблиць I-IV, затвердженого КМ від 6 травня 2000 р. № 770 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМ №747 від 26.10.2016р.).(Додаток №1)

1. Наркотичні засоби (ст. ст.305-309, 313-320 ККУ) – це включені до Переліку речовини природного чи синтетичного походження препарати, рослини, які становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними.

- Наркотичні засоби рослинного походження – похідні різних сортів конопель (анаша, марихуана, гашиш тощо), опійні препарати, кокаїн;

- Синтетичні наркотики – це наркотики, синтезовані в хімічних лабораторіях (часто в кустарних) із різних хімічних речовин (перветин, метадон, фентаніл, фетамін та ін.) (списки № 1 таблиць I, II, III Переліку).

2. Психотропні речовини(ст. ст.305-309, 313-315, 317-320 ККУ) – це включені до Переліку речовини природного чи синтетичного походження препарати, природні матеріали, які здатні викликати стан залежності та справляти депресивний або стимулюючий вплив на

центральну нервову систему або стимулюючий вплив на центральну нервову систему або викликати порушення сприйняття, емоцій, мислення чи поведінки, і становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними (мескалін, амфетамін, барбітал, діазепам, ЛСД тощо) (списки № 2 таблиць I, II, III Переліку)

3. Аналоги наркотичних засобів і психотропних речовин(ст. ст. 305-309, 313-315, 317, 320 ККУ) - це заборонені до обігу в Україні речовини природного чи синтетичного походження, не включені до Переліку, їх хімічна структура і властивості подібні до хімічної структури та властивостей наркотичних засобів і психотропних речовин, психоактивну дію яких ці речовини відтворюють.

Виготовлення аналогів наркотичних засобів та психотропних речовин здійснюється при створенні нових фармацевтичних препаратів, в ході чого визначається та вивчається низка речовин, які мають подібні властивості, але дещо відрізняються за своєю молекулярною структурою.

4. Прекурсори (ст. ст. 305, 306, 311, 312, 318, 320 ККУ) – це речовини та їх солі, що використовуються при виробництві, виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до таблиці IV Переліку (ацетон, етиловий ефір, соляна кислота, сірчана кислота, толуол тощо).

5. Мак снотворний чи опійний (ст.310 ККУ)– це різні сорти маку, які містять алкалоїди опіуму (морфін, кодїн, тебаїн тощо).

Поширеним є виготовлення макової соломки. Це зібрані будь-яким способом стебла і коробочки будь-якого сорту снотворного маку (за винятком власне макового насіння) у цілому вигляді або подрібнені аж до порошкоподібного вигляду.

6. Коноплі (каннабіс) (ст.310 ККУ) – однорічна рослина, в якій плодоносні та квітучі верхівки (суцвіття), пилок і смола містять тетрагідроканнабінол – наркотично активний алкалоїд (марихуана, гашиш, смола каннабісу, гашишне масло).

7. Фальсифікований лікарський засіб (ст. ст. 305, 306, 321-1, 321-2 ККУ) – лікарський засіб, який умисно промаркований

невідповідно відомостям про лікарський засіб з відповідною назвою, що внесені до Державного реєстру лікарських засобів України, а так само лікарський засіб, який умисно підроблений у інший спосіб і не відповідає відомостям (одній або декільком з них).

- 8. Отруйні речовини** (ст. 321 ККУ) - це небезпечні хімічні речовини та сполуки, індивідуальні за своїм складом, суміші хімічних речовин і сполук, продукти їх розкладу та розраду, які за сукупністю притаманних їм властивостей створюють або можуть створювати небезпеку для довкілля, тварин і здоров'я людей, що може призвести до загибелі об'єктів довкілля, тварин і людей, і які потребують спеціальних методів, умов і засобів поводження з ними (берилій, сулема, ціаніди, метиловий спирт, стрихнін).
- 9. Сильнодіючі речовини** (ст. 321 ККУ) – речовини чи відходи, які, потрапляючи всередину організму через органи дихання, травлення або через шкіру, здатні викликати смерть людини чи справляти на неї сильний негативний вплив (п. 6.1 Переліку небезпечних властивостей, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 жовтня 2000 р. №165). (Додаток 2)
- 10. Отруйні лікарські засоби** (ст. 321 ККУ) – лікарські засоби, віднесені до отруйних МОЗ України (атропін та його солі, кетамін тощо). Перелік таких засобів затверджено наказом МОЗ України від 17 серпня 2007 р. № 490. (Додаток 3)
- 11. Сильнодіючі лікарські засоби** (ст. 321 ККУ) – лікарські засоби, віднесені до сильнодіючих МОЗ України (димедрол, зопіклон, клофелін, прометазін тощо. Перелік таких засобів затверджено наказом МОЗ України від 17 серпня 2007 р. № 490. (Додаток 3)
- 12. Одурманюючі засоби** (ст. ст. 322, 324 ККУ) - це засоби, що спричиняють одурманюючий ефект, який змінює психіку і поведінку людини, і не входять до списку наркотичних, психотропних, отруйних і сильнодіючих речовин та лікарських засобів (алкогольні суміші з будь-яким змістом клофеліну, хлороформу, ефіру,

хлоротилу, спиртовими екстрактами рослин, що містять алкалоїди тропанової групи, барбітурато-алкогольну суміш, суміш димедролу з алкоголем, газоподібні речовини, лаки, фарби тощо.

13. Допінг (ст. 323 ККУ) – це речовини і методи, які використовуються для підвищення працездатності спортсменів, є потенційно небезпечними для здоров'я і заборонені для вживання Антидопінговим Кодексом Олімпійського руху і компетентними органами відповідних спортивних організацій (стимулятори, анаболіки, диуретики, пептидні та гліксопротейні гормони та їх аналоги тощо). Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті» від 7 лютого 2017 року № 1835-VIII.

14. Токсини (ст. 326 ККУ) – це сполуки (частина білкової природи) бактерійного, рослинного або тваринного походження, здатні при потраплянні в організм людини спричиняти захворювання або смерть (містяться в отрутах змій, павуків, скорпіонів).

До біологічних агентів і токсинів відносяться, зокрема:

- а) хімічні речовини першого класу небезпеки - ртуть металічна, свинець і його неорганічні сполуки, оксиди марганцю, нікель та його оксиди, сульфід, гентаміцин, оксацилін, тестостерон, фосфор жовтий тощо;
- б) хімічні речовини гостроспрямованої дії - бром, озон, сірководень, фосген, фосфорит тощо;
- в) штами-продуценти вакцин, амінокислот, антибіотиків, ферментів, білково-вітамінних концентратів, кормового білка, кормових дріжджів, вітамінів, біополімерів, харчових добавок;
- г) продукти (білково-вітамінні концентрати, кормові дріжджі, кормові білки, харчові білкові добавки), антибіотики медичного і немедичного призначення, мікробні препарати для захисту рослин.

Особливу небезпеку для здоров'я населення становлять токсичні речовини, які при проникненні в організм людини через органи дихання, травлення або через шкіру можуть викликати затяжні або хронічні, у тому числі ракові, захворювання.

Комітетом з контролю наркотиків МОЗ України передбачено певні кількості наркотичних засобів чи психотропних речовин, які підлягають оцінці та врахуванню в процесі кваліфікації злочинів зазначеного виду. Діючими є *Таблиці невеликих, великих і особливо великих розмірів* наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, які

перебувають у незаконному обігу, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 р. № 188.

За характером впливу на організм людини та особливостями вживання наркотичні засоби даних критерій мають наступні властивості:

- *невеликий розмір* наркотичного засобу має місце тоді, коли його кількість не перевищує дози для одноразового вживання;
- *значний розмір* – це кількість, яка перевищує невеликий розмір, але менша від тієї, коли визнається наявність великого розміру;
- *великий розмір* наркотичного засобу – така кількість, вживання якої викликає захворювання на наркоманію (хворобливий потяг до наркотиків) хоча б однієї особи (кількість доз, які потрібно для цього вжити, залежить, головним чином, від виду наркотичного засобу);
- *особливо великий розмір* – це кількість наркотиків, яка в кілька разів перевищує великий розмір. У скільки разів – кратність перевищення – визначається на підставі зіставлення суспільної небезпеки (порівняння санкцій) відповідних частин кримінально-правових норм.

Зазначені критерії можуть використовуватися і стосовно визначення розміру психотропних речовин.

У зв'язку з невизначеністю кількості аналогів наркотичних засобів чи психотропних речовин у Таблицях є предметом злочину будь-яка їх кількість.

Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів визначає розмір (вагу у грамах) цих предметів, який дозволяє відмежувати кримінально каране діяння з незаконним предметами від адміністративних правопорушень та виступає в якості кваліфікуючих ознак злочинів даної категорії.

Так, залежно від розміру діють наступні правила кваліфікації злочинів:

1) Незаконні дії особи (виробництво, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання) щодо наркотичних засобів або психотропних речовин у невеликих розмірах, вчинені без мети збуту, не утворюють складу злочину і тягнуть за собою адміністративну відповідальність за ст. 44 Кодексу України про адміністративні правопорушення. У деяких випадках, коли предметом злочину, передбаченого ст. 309 КК, є особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини, їх невеликий розмір не визначається (наприклад, героїн, меткатинон (ефедрон). У такому випадку відповідальність за ст.

309 ККУ настає в разі здійснення таких незаконних дій навіть із мізерною кількістю цих наркотичних засобів;

2) Значний розмір наркотичних засобів та психотропних речовин, за наявності якого настає кримінальна відповідальність, у Таблицях не визначено. Його наявність констатується тоді, коли вага відповідних речовин більша від невеликої їх кількості, але не досягає великого розміру – тому при вчиненні злочину щодо предмету у значних розмірах діяння кваліфікується за частинами першими відповідних статей ККУ;

3) Незаконні дії з наркотичними засобами та психотропними речовинами у великих розмірах кваліфікуються за частиною другою статей 305; 307; 308; 309 ККУ;

4) Аналогічні дії щодо наркотичних засобів та психотропних речовин в особливо великих розмірах кваліфікуються за частиною третьою статей 305; 307; 308; 309 ККУ).

Якщо предметом злочинів виступають наркотичні засоби, які не використовуються у медичній практиці і викликають швидку залежність організму людини (наприклад, героїн, ефедрон), то будь-яка кількість названих засобів визнається «у великих або особливо великих розмірах», а злочини, предметом яких вони виступають, повинні кваліфікуватись за частинами 2 та 3 відповідних статей КК.

Розміри виготовлених наркотичних засобів у вигляді екстрактів, витяжок, відварів, інших рідин, у тому числі і кустарно виготовлені з ефедрину та норефедрину, згідно з існуючими методиками криміналістичних досліджень визначаються в перерахунку на суху речовину.

При вирішенні питання про кваліфікацію злочинів щодо наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів різних видів розмір цих засобів (речовин) визначається виходячи з їх загальної кількості.

При визначенні сумарної кількості наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів необхідно дотримуватись такої методики:

1) визначити, яку частку від відповідного розміру (значний, великий або особливо великий розмір) становить кількість кожного із видів досліджуваних наркотичних засобів або психотропних речовин;

2) скласти ці частки;

3) якщо сумарна кількість перевищує, то досліджувані предмети можуть бути визнані як у великих або особливо великих розмірах.

У випадку, якщо кількість кожного із наркотичних засобів різних видів окремо більша одиниці, це є підставою для визнання їхньої кількості такою, що відповідає особливо великим розмірам.

При цьому вага макової соломки чи марихуани (верхівок з листям і залишками стебел конопель) визначаються в залежності від того, були вони висушені чи ні.

Якщо ж кількість кожного з наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів самостійно визначена як «у невеликих розмірах», сумарний обрахунок виключається.

Якщо поряд із наркотичними засобами чи психотропними речовинами предметом злочину були також і прекурсори, об'єднання кількості таких засобів або речовин із кількістю останнього не допускається. Складання можливе лише кількості декількох прекурсорів різних видів.

Кримінально-правова характеристика злочинів пов'язаних із незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів та прекурсорів

Ст. 307 ККУ. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів -

караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 308-310, 312, 314, 315, 317 цього Кодексу, або із залученням неповнолітнього, а також збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у місцях, що призначені для проведення навчальних, спортивних і культурних заходів, та в інших місцях масового перебування громадян, або збут чи передача цих речовин у місця позбавлення волі, або якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах чи особливо небезпечні наркотичні засоби або психотропні речовини, -

караються позбавленням волі на строк від шести до десяти років з конфіскацією майна.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою, а також якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо

великих розмірах, або вчинені із залученням малолітнього або щодо малолітнього, -

караються позбавленням волі на строк від дев'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна.

4. Особа, яка добровільно здала наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги і вказала джерело їх придбання або сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних з їх незаконним обігом, звільняється від кримінальної відповідальності за незаконне їх виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання (частина перша цієї статті, частина перша статті 309 цього Кодексу).

Предметом злочину є:

- наркотичні засоби;
- психотропні речовини
- аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин

Об'єктивна сторона злочину передбачає незаконне:

- виробництво з метою збуту;
- виготовлення з метою збуту;
- придбання з метою збуту;
- зберігання з метою збуту;
- перевезення з метою збуту;
- пересилання з метою збуту,
- незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Для наявності складу злочину досить вчинення хоча б однієї із зазначених дій.

Збут вказаних речовин, поєднаний із схилянням до їх вживання, належить кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених статтями 307 і 315 ККУ.

Злочин визнається закінченим з моменту вчинення однієї із зазначених дій об'єктивної сторони.

Суб'єкт цього злочину — загальний. При вчиненні злочину із залученням неповнолітнього (ч.2 ст.307 ККУ) та малолітнього або щодо малолітнього (ч.3 ст.307 ККУ), то суб'єктом може бути лише повнолітня особа.

Суб'єктивна сторона цього злочину характеризується прямим умислом, що поєднується із спеціальною **метою** збуту наркотичних засобів або психотропних речовин або їх аналогів.

Кваліфікованими видами злочину за ч.2 ст.307 ККУ, є вчинення його:

1. вчинення повторно;
2. за попередньою змовою групою осіб;
3. особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 308-310, 312, 314, 315 і 317 ККУ;
4. із залученням неповнолітнього;
5. збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у місцях, що призначені для проведення навчальних, спортивних і культурних заходів, та в інших місцях масового перебування громадян;
6. збут чи передачу цих засобів або речовин у місця позбавлення волі;
7. якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах;
8. особливо небезпечні наркотичні засоби або психотропні речовини.

Особливо кваліфікуючими ознаками за ч.3 ст.307 ККУ є вчинення злочину:

1. організованою групою;
2. якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо великих розмірах;
3. із залученням малолітнього або щодо малолітнього.

Ч. 4 ст. 307 КК передбачає **спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності особи**, яка вчинила незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, передбачене ч. 1 ст. 307 ККУ, за умови, якщо особа:

1. добровільно здала наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги;
2. вказала джерело їх придбання;
3. сприяла розкриттю злочинів у сфері обігу цих засобів та речовин.

Звільнення від кримінальної відповідальності здійснюється виключно судом.

Стаття 309. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту -

караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 307, 308, 310, 317 цього Кодексу, або якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах, -

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені із залученням неповнолітнього, а також якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо великих розмірах, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

4. Особа, яка добровільно звернулася до лікувального закладу і розпочала лікування від наркоманії, звільняється від кримінальної відповідальності за дії, передбачені частиною першою цієї статті.

Предметом злочину є:

- наркотичні засоби;
- психотропні речовини
- аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин

Об'єктивна сторона злочину передбачає незаконне:

- виробництво;
- виготовлення;
- придбання;
- зберігання;
- перевезення;
- пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин

або їх аналогів.

Цей злочин вважається закінченим з моменту вчинення незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

Суб'єкт злочину загальний, але із залученням неповнолітнього може бути лише доросла особа.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом. Поняття "без мети збуту" означає, що винна особа,

яка незаконно виробляє, виготовляє, придбаває, зберігає, перевозить чи пересилає наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги, не мала за мету безоплатно чи за винагороду в будь-якій формі передати їх у розпорядження іншій особі.

Кваліфікованими видами злочину за ч.2 ст.309 ККУ, є вчинення його:

1. вчинення повторно;
2. за попередньою змовою групою осіб;
3. особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 307, 308, 310, 317 ККУ;
4. якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах;

Особливо кваліфікуючими ознаками за ч.3 ст.309 ККУ є вчинення злочину:

1. із залученням неповнолітнього
2. якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо великих розмірах;

Частина 4 ст. 309 ККУ передбачає **спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності** винної особи.

Умовами такого звільнення є сукупність певних обставин:

- 1) добровільний характер звернення особи до лікувального закладу (зокрема, вимагається, щоб таке звернення не було пов'язано з її викриттям у вчиненні злочину);
- 2) особа розпочала лікування від наркоманії.

Стаття 311. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів.

1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів з метою їх використання для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин -

караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великих розмірах, або з метою збуту, а також незаконний збут прекурсорів -

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

3. Дії, передбачені частиною першою, вчинені організованою групою або в особливо великих розмірах, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією майна.

4. Особа, яка добровільно здала прекурсори, що призначалися для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин, і вказала джерело їх придбання або сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних із незаконним обігом прекурсорів, наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, звільняється від кримінальної відповідальності за незаконні їх виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання (частина перша цієї статті).

Предметом злочину є прекурсори.

Об'єктивна сторона злочину передбачає незаконне:

- виробництво,
- виготовлення,
- придбання,
- зберігання,
- перевезення,
- пересилання прекурсорів з метою їх використання для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Суб'єкт злочину загальний.

Обов'язковою ознакою **суб'єктивної сторони** злочину є **спеціальна мета** - незаконні дії з прекурсорами вчиняються з метою їх використання для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Серед **кваліфікуючих ознак** цього злочину слід виділити вчинення незаконних дій з прекурсорами з метою збуту, яка також належить до обов'язкових ознак суб'єктивної сторони цього злочину (ч. 2 ст. 311 ККУ). Але зазначена мета не існує самостійно, а є доповненням мети основного складу злочину (ч. 1 ст. 311 ККУ), яку умовно можна назвати головною, - без неї взагалі не буде аналізованого складу злочину.

**Постанова від 26 квітня 2002 р. № 4 (Із змінами, внесеними згідно з
постановою Пленуму Верховного Суду України
від 18 грудня 2009 р. № 16)**

У зв'язку з тим, що поширення наркоманії та зростання злочинності, пов'язаної з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, набувають усе більших масштабів і стають серйозним соціальним чинником, який негативно впливає на життя, здоров'я та благополуччя людей, важливе значення має правильне застосування кримінально-правових норм, що передбачають відповідальність за вчинення таких злочинів.

З метою забезпечення однакового і правильного застосування судами чинного законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та роз'яснення питань, які виникають у судовій практиці, Пленум Верховного Суду України постановляє:

1. При розгляді справ про злочини, предметом яких є наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги, обладнання, призначене для виготовлення цих засобів, речовин, їх аналогів, або прекурсори (статті 305–320 Кримінального кодексу України (далі – КК), суди мають керуватися законами України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР “Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори” (в редакції Закону від 22 грудня 2006 року № 530-V; далі – Закон “Про наркотичні засоби...”), від 15 лютого 1995 року № 62/95-ВР “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними” (далі – Закон “Про заходи протидії незаконному обігу...”), Переліком наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі – Перелік), який затверджується та змінюється Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я, а також Таблицями невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться в незаконному обігу (далі – Таблиці), що затверджуються спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

(Абзац перший пункту 1 в редакції постанови Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 р. № 16)

Оскільки для встановлення виду, назви і властивостей наркотичного засобу, психотропної речовини, аналога такого засобу, речовини або прекурсорів, їх походження, способу виготовлення чи

переробки, а також належності наркотиковмісних рослин необхідні спеціальні знання, у справах даної категорії обов'язково має бути висновок експерта з цих питань.

2. Звернути увагу судів на те, що Законом “Про наркотичні засоби...” регулюються суспільні відносини у сфері обігу в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, визначаються порядок, умови та особливості здійснення діяльності, пов'язаної з таким обігом. При цьому слід мати на увазі, що згідно з частиною 3 статті 3 зазначеного Закону в разі, коли міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж передбачені законодавством про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, застосовуються правила міжнародного договору.

Законом “Про заходи протидії незаконному обігу...” передбачено систему заходів, спрямованих проти незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, повноваження відповідних державних органів щодо протидії такому обігу, в тому числі і щодо контрольованої поставки та оперативної закупівлі наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів”.

(Абзаци перший та другий пункту 2 в редакції постанови Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 р. № 16)

Статтями 305–320 КК встановлено кримінальну відповідальність за діяння, що вчиняються всупереч вимогам названих законів, і зокрема за незаконні виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання, збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, посів і вирощування наркотиковмісних рослин.

3. За змістом Закону “Про наркотичні засоби...” під незаконним виробництвом наркотичних засобів та (або) психотропних речовин слід розуміти всі дії, пов'язані з серійним одержанням наркотичних засобів, психотропних речовин з хімічних речовин та (або) рослин, включаючи відокремлення частин рослин або наркотичних засобів, психотропних речовин від рослин, з яких їх одержують, здійснені всупереч установленому законом порядку.

Серійним одержанням наркотичних засобів, психотропних речовин з хімічних речовин та (або) рослин слід розуміти виробничий процес, спрямований на отримання партій наркотичних засобів, психотропних речовин за відповідною технологією, стандартом, зразком.

Незаконне виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин — це всі дії (включаючи рафінування, підвищення в препараті концентрації наркотичних засобів і психотропних речовин чи їх

переробку), здійснені всупереч встановленого законом порядку, у результаті яких на основі наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів наркотичних засобів і психотропних речовин одержуються готові до використання та (або) вживання форми наркотичних засобів, психотропних речовин або лікарські засоби, що їх містять, чи інші наркотичні засоби, психотропні речовини.

Під незаконним виготовленням прекурсорів слід розуміти процес їх одержання з відповідної вихідної сировини будь-яким способом, у будь-якому вигляді (порошку, рідини, суміші тощо), приготування шляхом змішування різних хімічних препаратів або хімічного синтезу (реакції).

Незаконне виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин утворює закінчений склад злочину з моменту, коли почали вчинятися дії, спрямовані на одержання таких засобів чи речовин, готових до вживання, або на рафінування чи підвищення у препаратах їх концентрації.

Незаконним придбанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів необхідно вважати їх купівлю, обмін на інші товари або речі, прийняття як плати за виконану роботу чи надані послуги, позики, подарунка або сплати боргу, привласнення знайденого. Під незаконним придбанням розуміється також збирання залишків наркотиковмісних рослин на пожнивних земельних площах після зняття з них охорони, на земельних ділянках громадян, а також збирання таких дикорослих рослин чи їх частин на пустирях. Не визнається незаконним придбання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів, якщо воно здійснено у відповідності до вимог статті 27 Закону “Про наркотичні засоби...”, а також згідно зі статтею 5 Закону “Про заходи протидії незаконному обігу...” (під час оперативної закупівлі). У таких випадках у діях осіб, які придбали ці засоби й речовини, складу злочину немає.

Під незаконним зберіганням потрібно розуміти будь-які умисні дії, пов’язані з фактичним незаконним перебуванням наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів чи прекурсорів у володінні винної особи (вона може тримати їх при собі, у будь-якому приміщенні, сховищі або в іншому місці). Відповідальність за незаконне зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів настає незалежно від його тривалості.

Незаконне перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів полягає в умисному переміщенні їх

будь-яким видом транспорту в межах території України з порушенням порядку і правил, установлених чинним законодавством.

Від перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів слід відрізнити їх перенесення з одного місця в інше, під час якого транспорт не використовується. Такі дії мають розглядатись як зберігання цих засобів і речовин.

Незаконне пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів – це незаконне переміщення їх у просторі шляхом відправлення поштою, багажем, посильним або в інший спосіб з одного місця в інше в межах території України. При цьому злочин вважається закінченим з моменту оформлення і відправлення посилки, багажу, листа, бандеролі з цими засобами або речовинами незалежно від того, отримав їх адресат чи ні. Якщо злочин не було доведено до кінця з причин, що не залежали від волі винної особи (наприклад, у зв'язку із затриманням під час оформлення квитанції на відправлення посилки, бандеролі чи вантажного контейнера або при їх огляді в момент здачі для пересилання), дії останньої належить кваліфікувати як замах на вчинення цього злочину.

Злочини, передбачені статтями 307, 309 або 311 КК, визнаються закінченими з моменту вчинення однієї із зазначених у диспозиціях цих статей альтернативних дій. У випадках, коли винна особа вчинила одну або декілька зазначених дій, але не встигла вчинити іншу дію із тих, які охоплювались її умислом, скоєне слід розглядати як закінчений злочин за виконаними діями, а незавершена дія окремої кваліфікації як готування до злочину або як замах на злочин не потребує.

Здійснення суб'єктом підприємницької діяльності діянь, пов'язаних з обігом наркотичних засобів та (або) психотропних речовин, без отримання ліцензії охоплюється складом злочину, передбаченого статтею 307 або 309 КК, і додаткової кваліфікації за статтею 203 або 202 КК не потребує.

(Пункт 3 у редакції постанови Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 р. № 16)

4. Під незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (стаття 307 КК), а також прекурсорів (частина 2 статті 311 КК) потрібно розуміти будь-які оплатні чи безоплатні форми їх реалізації всупереч законам “Про наркотичні засоби...” та “Про заходи протидії незаконному обігу...” (продаж, дарування, обмін, сплата боргу, позика, введення володільцем цих засобів або речовин ін'єкцій іншій особі за її згодою тощо). Обопільне введення ін'єкцій наркотичного

засобу, психотропної речовини чи їх аналогу особами, які їх придбали за спільні кошти, збуту не утворюють.

Про умисел на збут наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів може свідчити як відповідна домовленість з особою, яка придбала ці засоби чи речовини, так й інші обставини, зокрема: великий або особливо великий їх розмір; спосіб упакування та розфасування; поведінка суб'єкта злочину; те, що особа сама наркотичні засоби або психотропні речовини не вживає, але виготовляє та зберігає їх; тощо. При цьому слід мати на увазі, що відповідальність за збут таких засобів і речовин настає незалежно від їх розміру.

Дії особи, яка під виглядом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів умисно збуває будь-які інші засоби чи речовини з метою заволодіння грошима чи майном, потрібно кваліфікувати як шахрайство, а за наявності до того підстав – і як підбурювання до замаху на незаконне придбання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, дії ж покупця – як замах на вчинення злочинів, передбачених статтею 307, або статтею 309, або статтею 311 КК.

У випадках, коли наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналоги було одночасно виготовлено і для особистого вживання, і для збуту, вчинене кваліфікується за сукупністю злочинів, передбачених статтями 307 і 309 КК. При цьому слід мати на увазі, що за статтею 309 КК повинні кваліфікуватися дії винного лише в частині виробництва, виготовлення і зберігання цих засобів і речовин у тому розмірі, в якому він їх ужив чи планував ужити.

Гроші або інші речі, одержані особою за реалізовані наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори, передаються в доход держави на підставі пункту 4 частини 1 статті 81 Кримінально-процесуального кодексу України (далі — КПК), за винятком отриманих під час оперативної закупівлі, які згідно з пунктом 5 частини 1 зазначеної статті належить повертати їх законному володільцеві.

5. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів і незаконне перевезення або пересилання їх за межі території України необхідно кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених статтею 307 чи статтею 309 і як контрабанду за статтею 305 КК.

6. Відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, обладнання, призначеного для виготовлення цих засобів, речовин та їх аналогів, а також прекурсорів, за заволодіння ними шляхом шахрайства чи

зловживання службової особи своїм службовим становищем настає відповідно за статтями 308, 313, 312 КК у разі умисного незаконного їх вилучення будь-яким із цих способів з підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності чи в окремих громадян, у тому числі вилучення наркотиковмісних рослин або їх частин із земельних ділянок господарств чи громадян до закінчення збирання врожаю. При цьому не має значення, правомірно чи незаконно особа володіла наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом чи прекурсором або вирощувала наркотиковмісні рослини, які стали предметом незаконного вилучення.

7. За змістом частин 1 і 2 статті 308, частини першої статті 313, частин 1 і 2 статті 312 КК відповідальність за викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, обладнання, призначеного для їх виготовлення, або прекурсорів настає у випадках протиправного таємного чи відкритого, у тому числі із застосуванням насильства, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я, або з погрозою застосування такого насильства (за винятком викрадення в такий спосіб обладнання), вилучення їх у юридичних чи фізичних осіб, які володіють ними як законно, так і незаконно (крадіжка, грабіж).

Розбій з метою викрадення таких засобів, речовин, їх аналогів, обладнання або прекурсорів утворює склад злочинів, передбачених частиною 3 статті 308, частиною 3 статті 313, частиною 3 статті 312 КК.

8. Під привласненням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, обладнання, призначеного для їх виготовлення, або прекурсорів слід розуміти дії, пов'язані з їх протиправним утриманням чи неповерненням володільцю особою, якій вони були довірені по службі (для зберігання, перевезення, пересилання) або якою були вилучені в іншій особі, котра протиправно ними володіла, тощо.

9. За частиною 1 статті 308, частиною 1 статті 313, частиною 1 статті 312 КК кваліфікується відповідно вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, обладнання, призначеного для їх виготовлення, або прекурсорів, поєднане з погрозою застосування насильства над потерпілим чи його близькими родичами, обмеження прав, свобод або законних інтересів цих осіб, пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною, або розголошення відомостей, які вони бажають зберегти в таємниці.

Вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів, поєднане із застосуванням насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я особи, або з погрозою застосування

такого насильства, утворює склад злочину, передбаченого частиною 2 статті 308 або частиною 2 статті 312 КК.

Якщо такі дії, а також вимагання обладнання поєднані з насильством, небезпечним для життя і здоров'я, вони кваліфікуються за частиною 3 статті 308, або частиною 3 статті 312, або частиною 3 статті 313 КК.

Вимагання є закінченим складом злочину з моменту пред'явлення вимоги, поєднаної з відповідними погрозою чи насильством.

10. Незаконне заволодіння наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами та наступне їх зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту чи без такої мети, а також їх незаконний збут утворюють сукупність злочинів, передбачених статтею 308 і статтею 307 чи статтею 309 КК, проте не утворюють ознаки повторності, передбаченої частиною 2 статті 307 або частиною 2 статті 309 КК.

Сукупність має місце й тоді, коли з викрадених наркотиковмісних рослин виготовляється наркотичний засіб нового виду (з коноплі – гашиш, анаша, настойка та екстракт, марихуана; з макової соломи – екстракційний або ацетилований опій тощо). Повторності в цьому разі також немає.

11. За статтею 312 КК кваліфікуються дії особи, яка вчинила викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволоділа ними шляхом шахрайства чи зловживання своїм службовим становищем з метою подальшого збуту. Незаконне заволодіння цими речовинами без такої мети має кваліфікуватися за відповідними статтями розд. VI Особливої частини КК, якими передбачено відповідальність за злочини проти власності.

Коли особа заволоділа прекурсорами без мети їх збуту, а через певний проміжок часу збула їх іншим особам для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, вчинене належить кваліфікувати за сукупністю злочинів за статтями, якими передбачено відповідальність за викрадення або інше незаконне посягання на чуже майно, та за статтею 312 КК за ознакою збуту.

За статтею 312 КК несуть відповідальність також особи, які збули прекурсор для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

12. Відповідно до статті 313 КК під обладнанням, призначеним для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, потрібно розуміти апарати, пристрої, прилади, за допомогою

яких ці засоби й речовини виготовляються (наприклад, конденсаційна труба, випарник, генератор пари, прес, необхідні для виготовлення гашишу), чи окремі вузли, деталі відповідного агрегату (наприклад, насос для відсмоктування фільтра при перегонці опію). Використані для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів побутові предмети (кухонний посуд, млинок для кави, м'ясорубка тощо) обладнанням, призначеним для цієї мети, за змістом закону не визнаються. Не належать до зазначеного обладнання і такі предмети медичного призначення, як шприци, стандартні флакони для розфасування ліків, скляні відвідні трубки та ін.

Якщо заволодіння обладнанням було здійснено без мети використання для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, дії винного мають кваліфікуватися тільки за відповідною статтею розд. VI Особливої частини КК, якою передбачено відповідальність за злочини проти власності.

13. Відповідальність за статтею 314 КК настає, коли в організм іншої особи проти її волі будь-яким способом було введено наркотичний засіб, психотропну речовину чи їх аналог. Злочин вважається закінченим з моменту введення зазначених засобу або речовини.

За змістом частини 2 статті 314 КК і статті 1 Закону “Про заходи протидії незаконному обігу...” під наркотичною залежністю слід розуміти стан особи, який характеризується хворобливою пристрастю до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, що виникла внаслідок їх незаконного введення в її організм. Вирішуючи питання про те, чи призвело до наркотичної залежності потерпілого незаконне введення в його організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, суди мають виходити як з обставин справи, так і з висновку експерта.

При кваліфікації цього злочину за ознакою незаконного введення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в організм двох і більше осіб (частина 2 статті 314 КК) потрібно враховувати, що такі дії повинні охоплюватись єдиним злочинним наміром винного і вчинятись, як правило, в одному й тому ж місці та без значного розриву в часі. У випадках, коли зазначені засоби (речовини) було незаконно введено в організм двох і більше осіб у різні проміжки часу і це не охоплювалось єдиним умислом, має місце повторність даного злочину.

Використання безпорадного стану потерпілого як кваліфікуюча ознака незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (частина 3 статті 314 КК) наявна в тих випадках, коли особа за своїм фізичним або психічним станом була

неспроможна розуміти характер та наслідки вчинюваних щодо неї дій або чинити опір (через малолітній вік, фізичні вади, розлад психічної діяльності, хворобливий або непритомний стан тощо). Для визнання незаконного введення таким, що вчинене з використанням безпорадного стану, не має значення, винний сам довів потерпілого до такого стану чи останній виник незалежно від його дій.

Кваліфікація за частиною 3 статті 314 КК за ознакою настання смерті потерпілого можлива тоді, коли встановлено, що це сталося саме внаслідок незаконного введення в його організм проти його волі наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. При цьому дії винного мають характеризуватися прямим умислом щодо насильницького введення в організм людини зазначених засобів чи речовин і необережністю щодо настання смерті. Вони повністю охоплюються частиною 3 статті 314 і додаткової кваліфікації за статтею 119 КК не потребують.

Якщо ж умисел винного був спрямований на позбавлення потерпілого життя, злочинні дії підлягають кваліфікації за частиною 1 або відповідними пунктами частини 2 статті 115 та частини 2 чи частини 3 статті 314 КК.

14. Під схилянням до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів (стаття 315 КК) потрібно розуміти будь-які умисні ненасильницькі дії, спрямовані на збудження в іншої особи бажання вжити ці засоби або речовини хоча б один раз (пропозицію, умовляння, пораду, переконування тощо). Відповідальність за даний злочин настає незалежно від наслідків схиляння, тобто від того, вжила інша особа наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналог чи відмовилася це зробити.

Дії винного, спрямовані на збудження бажання вжити наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналог у двох осіб і більше, кваліфікуються за частиною 2 статті 315 КК тоді, коли вони охоплювались єдиним умислом винного і вчинялись, як правило, в одному й тому ж місці без значного розриву в часі.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів неповнолітнього утворює склад злочину, передбаченого частиною 2 статті 315 КК. Дії особи, яка поряд зі схилянням неповнолітнього до вживання таких засобів чи речовин залучала його до участі в організації або утриманні місця для їх вживання, виробництва чи виготовлення, мають кваліфікуватися за сукупністю злочинів, передбачених частиною 2 статті 317 і частиною 2 статті 315 КК.

Якщо особа, яка схилила когось до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів, збувала ці засоби, речовини споживачеві або брала участь у їх викраденні, незаконному виробництві, виготовленні, придбанні, зберіганні, перевезенні, пересиланні з метою збуту або без такої мети, її дії належить кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених статтею 315 і відповідно статтею 307, або статтею 308, або статтею 309 КК.

15. Під незаконним публічним вживанням наркотичних засобів (стаття 316 КК) слід розуміти вживання їх відкритим (очевидним для інших осіб) способом. Це можуть бути ін'єкція наркотичної рідини, куріння гашишу, креку, опію, вживання макової соломи тощо. Відповідальність настає незалежно від того, вживає наркотики публічно одна особа чи група осіб.

Для відповідальності за вживання наркотичних засобів групою осіб не має значення, вживали її учасники наркотики при інших особах чи в їх відсутності. Важливим є те, що групове вживання наркотичних засобів здійснюється в таких місцях, як школи, училища, технікуми, коледжі, вищі навчальні заклади, стадіони, кінотеатри, театри, дискотеки та інші подібні заклади. Під іншими місцями масового перебування громадян маються на увазі вокзали, пристані, пляжі, парки, дитячі майданчики, підземні переходи, вулиці, площі тощо.

16. За змістом статті 317 КК під місцями для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів розуміються будь-які жилі або нежилі приміщення (будинки, квартири, казино, більярдні, лазні, гаражі, сарай, склад, горище, підвал, землянка тощо) за умови, що вони визначені для використання із зазначеною метою.

Організація такого місця полягає у вчиненні однією чи кількома особами дій, що фактично призвели до його створення або були на це спрямовані (підшукування приміщення, готування пристроїв для вживання, виробництва та виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин, залучення клієнтів і співучасників, розроблення конспіративних заходів тощо). Злочин вважається закінченим з моменту створення такого місця незалежно від того, почало воно функціонувати чи ні.

Утримання зазначеного місця – це сукупність дій по підтриманню його функціонування (матеріальне забезпечення, охорона, залучення й обслуговування клієнтів, здійснення конспіративних заходів тощо). Особа, яка утримує таке місце, може як володіти ним, так і розпоряджатися на інших підставах.

Під наданням приміщення для вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів потрібно розуміти забезпечення можливості одній чи декільком особам використати його в такий спосіб хоча б один раз.

Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого статтею 317 КК, характеризується виною у виді прямого умислу. Обов'язковою ознакою діяння є спеціальна мета — забезпечити незаконне вживання, виробництво чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Якщо особа поряд з організацією (утриманням) місця чи наданням приміщення для незаконного вживання, виробництва або виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів викрадала ці засоби чи речовини або займалася їх незаконним виробництвом, виготовленням, придбанням, зберіганням, перевезенням, пересиланням з метою чи без мети збуту, збувала їх або схиляла інших осіб до їх вживання, її дії необхідно кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених статтею 317 і відповідно статтею 307, або статтею 308, або статтею 309, або статтею 315 КК.

Утримання місця, надання приміщення одночасно для вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та для розпусти кваліфікується за сукупністю злочинів, передбачених статтями 317 та 302 КК.

17. Об'єктивна сторона злочину, передбаченого статтею 318 КК, полягає в незаконному виготовленні, підробленні, використанні або збуті підроблених чи незаконно одержаних документів, які дають право на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, призначених для вироблення, виготовлення цих засобів чи речовин.

Збутом таких документів є будь-яка оплатна чи безоплатна форма їх реалізації (продаж, обмін, сплата боргу тощо) особою, що виготовила, підробила чи незаконно одержала такий документ, а так само іншою особою, яка усвідомлює, що документ підроблений або незаконно одержаний.

Використання зазначених документів має місце при їх поданні або пред'явленні на підприємства, в установи чи організації з метою отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Злочин вважається закінченим з моменту подання або пред'явлення цих документів незалежно від того, чи змогла особа отримати зазначені засоби (речовини). Факт одержання таких засобів або речовин має розглядатись як незаконне їх придбання і за наявності до того підстав

додатково кваліфікуватися залежно від мети за статтею 307, або статтею 309, або статтею 311 КК. Якщо ж дії винної особи було перепинено в момент подання чи пред'явлення фальшивих документів, вчинене треба додатково кваліфікувати як замах на незаконне придбання цих засобів (речовин).

18. Відповідно до статті 15 Закону “Закон “Про наркотичні засоби...” видача лікарем рецепта на право придбання наркотичних засобів і психотропних речовин здійснюється за правилами, встановленими МОЗ. Умисна видача таких рецептів у супереччч цим правилам із корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах тягне відповідальність за статтею 319 КК. Злочин вважається закінченим з моменту незаконної видачі рецепта.

19. Вирішуючи питання про відповідальність за статтею 320 КК за порушення встановлених правил посіву або вирощування маку снотворного чи конопель, а також за порушення правил виробництва, виготовлення, зберігання, обліку, відпуску, розподілу, торгівлі, перевезення, пересилання чи використання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, призначених для виробництва чи виготовлення цих засобів (речовин), суди повинні з'ясовувати, які конкретно правила були порушені. При цьому потрібно мати на увазі, що загальні правила обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів установлено Законом “Закон “Про наркотичні засоби...”, а також Положенням про порядок здійснення діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 3 січня 1996 р. № 6) та іншими нормативними актами Кабінету Міністрів, міністерств і відомств.

Від складу злочинів, передбачених статтями 307 і 310 КК, склад злочину, відповідальність за який настає за статтею 320 КК, відрізняється тим, що в даному разі виготовлення, зберігання, розподіл, реалізація наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів, посів або вирощування маку снотворного чи конопель здійснюються на законних підставах, але з порушенням правил обігу цих засобів, речовин або наркотиковмісних рослин.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів може бути вчинено як умисно, так і з необережності.

Відповідальність за статтею 320 КК несуть як службові, так і інші особи, які у зв'язку з виконанням своїх службових або фахових обов'язків повинні додержувати зазначених правил (зокрема,

працівники аптек, а також баз і складів, де зберігаються лікарські препарати, лікувальних закладів, науково-дослідних установ, лабораторій, підприємств, які вирощують наркотиковмісні рослини або виготовляють наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори).

20. Однією з кваліфікуючих ознак злочинів даного виду є розмір наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: значний, великий або особливо великий. При його визначенні судам слід керуватися Таблицями 1–3.

З урахуванням того, що статтею 44 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено відповідальність за незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах, відповідальність за частиною 1 статті 309 КК настає в разі вчинення зазначених у цій частині незаконних дій з наркотичними засобами або психотропними речовинами у розмірах, які становлять величину між верхньою межею невеликих розмірів і нижньою межею великих розмірів, зазначених у Таблицях 1 і 2.

(Пункт 20 доповнено абзацом другим згідно з постановою Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 р. № 16)

21. Вирішуючи питання про кваліфікацію дій винного, суд повинен мати на увазі, що в тих випадках, коли вони були пов'язані з наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами різних видів, розмір цих засобів (речовин) визначається виходячи з їх загальної кількості. Якщо ж поряд із такими засобами чи речовинами предметом злочину був ще й прекурсор, неприпустимо об'єднувати їх кількість із кількістю останнього. Можна складати лише кількість прекурсорів різних видів.

22. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах тягнуть відповідальність за статтею 44 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

23. Звернути увагу судів на те, що за чинним законодавством звільнення від кримінальної відповідальності здійснюється виключно судом. У зв'язку з цим слід мати на увазі, що звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі частини 4 статті 307 КК за злочини, передбачені частиною 1 цієї статті та частиною 1 статті 309 КК, допускається лише за умови, що винна особа добровільно здала наркотичні засоби, психотропні речовини чи їх аналоги і вказала

джерело придбання цих засобів (речовин) або сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних із їх незаконним обігом.

Здача наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів визнається добровільною, якщо відбулася за обставин, коли особа мала й усвідомлювала можливість продовжувати протиправну діяльність, але не побажала цим скористатися. Звільнення від кримінальної відповідальності та закриття кримінальної справи із зазначених підстав має здійснюватися за правилами, передбаченими статтями 7, 71, 72 КПК.

За такими ж правилами звільняється від кримінальної відповідальності на підставі частини 4 статті 309 КК за дії, передбачені частиною 1 цієї статті, винна особа, яка добровільно звернулася до лікувального закладу і розпочала лікування від наркоманії.

Вирішуючи питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності з цієї підстави, суду необхідно з'ясувати, чи дійсно особа страждала на наркоманію і потребувала лікування від неї, чи дійсно вона звернулася до лікувального закладу і розпочала лікування добровільно, а не вимушено і чи дійсно ставить за мету вилікуватися від наркоманії, а не ухилитись у такий спосіб від кримінальної відповідальності за вчинений злочин.

24. За змістом норм, передбачених частиною 4 статті 307 та частиною 4 статті 309 КК, особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності незалежно від того, коли вона вчинила дії, які дають для цього підстави, але до закінчення судового слідства.

25. Звернути увагу судів на те, що при постановленні вироків обов'язково має визначатися доля речових доказів – наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, обладнання для їх виготовлення, а також прекурсорів. При цьому треба керуватись Інструкцією про порядок знищення вилучених із незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, використання яких у законному обігу визнано недоцільним, а також обладнання для їх виготовлення (затверджена спільним наказом МВС, СБУ, Генеральної прокуратури, МОЗ, Міністерства юстиції та Верховного Суду України від 27 червня 1995 р. № 437; зареєстрована Міністерством юстиції України 10 липня 1995 р. за № 210/746).

26. При розгляді судами справ даної категорії треба приділяти увагу з'ясуванню причин вчинення злочинів та умов, які цьому сприяли, і вживати належних заходів до їх усунення. У разі встановлення місця вирощування наркотиковмісних рослин, а також фактів відсутності належного контролю за використанням присадибних та інших земельних ділянок громадян, внаслідок чого на них висіваються й

виносяться як снотворний чи коноплі, суди з додержанням правил, передбачених КПК, повинні повідомляти про це органи державної влади для відповідного реагування.

27. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 1998 р. № 3 “Про судову практику в справах про злочини, пов’язані з наркотичними засобами, психотропними речовинами та прекурсорами”.

Редакція від 18.12.2009, підстава v0016700-09.

Голова Верховного Суду України

В.Ф. Бойко

Секретар Пленуму, суддя

Верховного Суду України

М.П. Селіванов

Джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02>

2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На відміну від «традиційного» збуту, коли наркотики та кошти передаються з рук в руки, збут наркотиків за допомогою мережі Інтернет має свої особливості за такою **типовою схемою**:

1. Спочатку особа, яка бажає придбати наркотики, шукає на веб-сайтах відомості про реалізацію наркотиків. Як правило, інформацію про адреси Інтернет-ресурсів, адреси електронної пошти, шифри, умовні терміни, за допомогою яких можна зв'язатись зі збувальником наркотиків, майбутній покупець наркотиків отримує від інших осіб, які вже раніше придбали такі речовини у такий спосіб.

2. Після встановлення контакту покупця з особою, яка пропонує придбати у неї наркотики, під час подальшого спілкування вони узгоджують питання про ціну, обсяг та вид наркотику, який буде предметом купівлі/продажу, спосіб його збуту та оплати. Таке спілкування може здійснюватись різними способами: в режимі он-лайн через програми типу ICQ, Skype, шляхом Інтернет-переписки в режимі он-лайн у форумах (чатах) чи з використанням електронної пошти, месенджерів тощо. Також збувальник наркотиків для подальшого підтримування зв'язку може надати покупцю свій номер стільникового телефонного номеру.

3. З'ясувавши всі обставини купівлі/продажу наркотиків, покупець здійснює передоплату, як правило, одним із зазначених способів:

- поповнення рахунку вказаного збувальником телефонного номеру;
- надання секретного коду ваучера визначеного збувальником телефонного номеру шляхом SMS-повідомлення;
- здійснення банківського переказу на вказаний збувальником банківський рахунок;
- переказ коштів з рахунку Інтернет-картки на вказаний збувальником банківський рахунок або номер телефону;
- сплата електронною валютою біткоїн, зекеш, монеро та інші;
- сплата через електронні платіжні системи та гаманці QIWI, PayPal.

4. Отримавши кошти, збувальник повідомляє покупця спосіб

отримання наркотиків, який також може бути різний: постачання поштою, кур'єрською службою або вказує про їх знаходження у певному місці, **здійснює так звану «закладку»**. У останньому випадку наркотик задалегідь ховається збувальником у певному місці, якими можуть бути: поштовий ящик, батарея опалення, електричний або пожежний щиток у під'їзді тощо. Повідомлення про місцезнаходження наркотику та спосіб його отримання також може бути різним: розмова по телефону, відправка текстової інформації чи фотографії про місце приховування наркотику через Інтернет чи SMS-повідомлення.

Характерною особливістю збуту наркотиків за допомогою мережі Інтернет є їх міжрегіональний характер: особа, яка замовляє наркотики, може перебувати в одному районі (міста чи регіону), особа, яка робить закладку або відправлення наркотиків - у другому районі (міста чи регіону), а процес легалізації отриманих від незаконного обігу наркотиків коштів - у іншому.

З деякими матеріалами про ринок наркотичних засобів в мережі Інтернет та програмне забезпечення, яке використовується злочинцями можна ознайомитися в додатку до цих рекомендацій

I. Про незаконний збут наркотичних засобів в мережі Інтернет можна дізнатися, наприклад з **розміщення реклами або пропозицій придбати наркотики на конкретному сайті мережі Інтернет**.

Під *розміщенням* відомостей треба розуміти процес публікації електронної інформації за допомогою комп'ютерного пристрою (платформи), що має підключення до Інтернету, та передає таку інформацію у вигляді пакетів даних, створюваних та оброблюваних на основі стандартів протоколу IP. Розміщення даних, як правило, відбувається на власних або публічних Інтернет-ресурсах: форуми, чати, блоги, дошки повідомлень та ін. Розміщені дані можуть бути як у вигляді тексту, так і аудіо-, відео- або графічних об'єктів.

Реклама придбання наркотиків - це текстова, графічна чи будь-яка інша інформація (дані) з описання певних видів наркотиків, пропозицією їх придбання у будь-якій формі та будь-яким способом, яка існує в електронному вигляді, зберігається на відповідних носіях і може створюватись, змінюватись чи використовуватись за комп'ютерних платформ.

Під *пропозиціями придбання наркотиків* розуміється розміщення інформації (текстова, графічна чи будь-яка інша) про наявність у особи певних видів наркотиків, які у подальшому можуть бути продані та доставлені їх покупцю. У пропозиціях можуть зазначатись способи поставки наркотиків та система оплати.

При цьому відомості про рекламу або пропозицію придбати наркотики можуть розміщатись як у відкритому, так і у завуальованому вигляді.

У завуальованому вигляді інформація про збут наркотиків може бути розміщена з використанням певних умовних термінів, наприклад, «конструктор Лего» - пристрій для виготовлення наркотиків, «сіль для ванн» - синтетичні наркотики; «легальні суміші», «легальні порошки», «рослинні препарати», «агрохімікати», «лабораторне обладнання та реактиви».

II. Окрім прямої реклами при спілкуванні у мережі Інтернет, у т.ч. Інтернет-форумах, соціальних мережах тощо можуть бути пропозиції від окремих осіб про придбання у них наркотиків або аналогічних препаратів. Така пропозиція може бути викладена як в прямому, так і в завуальованому вигляді.

Під пропозицією придбання наркотиків необхідно розуміти будь-які умисні дії, спрямовані на те, щоб поінформувати про наявні наркотики у особи з метою їх подальшої передачі у володіння іншим особам.

Особливістю спілкування про збут наркотиків є обговорення ціни, обсягу та виду наркотику, який буде предметом купівлі/продажу, або способу його купівлі/продажу та оплати.

Таке спілкування може здійснюватися різними способами:

- в режимі он-лайн через програми типу ICQ, Skype тощо;
- шляхом Інтернет-переписки, у т.ч. в режимі он-лайн у форумах;
- надсилання Інтернет-повідомлень на певну електронну адресу.

Спілкування повинно бути взаємним, воно може бути як короткострокове, так і тривале.

Треба враховувати й те, що під час такого спілкування можуть застосовуватись різноманітні шифри, умовні знаки тощо. Під час безпосередньої операції з купівлі/продажу наркотиків спілкування покупця з продавцем може здійснюватися вже не через Інтернет, а з використанням стільникового телефонного зв'язку.

3. ТИПОВИЙ АЛГОРИТМ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЗА ФАКТОМ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Методика документування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій, на практиці повинна розглядатися в поєднанні з методиками виявлення «традиційних» злочинних посягань, пов'язаних зі збутом наркотиків. У даному випадку напрямками діяльності слідчого є встановлення:

- фактів незаконного розповсюдження інформації щодо купівлі/продажу наркотиків за допомогою мережі Інтернет, а також осіб, які причетні до розміщення такої інформації;

- фактів спілкування продавця з покупцями наркотиків з приводу їх збуту, що здійснювалось за допомогою мережі Інтернет чи іншим способом;

- факту незаконного збуту наркотиків та осіб, які причетні до цього;

- схем оплати за придбані наркотики та осіб, які причетні до отримання вказаних коштів;

- обставин, які сприяють вчиненню злочинів даної категорії.

Для встановлення вказаних фактів доцільно залучати фахівців, які мають відповідні спеціальні знання та професійні навички в галузі комп'ютерних технологій (інженерів-програмістів, системних адміністраторів тощо).

З метою збору доказів за фактом збуту наркотиків, який здійснюється за допомогою мережі Інтернет, характерне проведення таких слідчих дій:

- затримання та допит підозрюваного;

- відібрання зразків, необхідних для експертного дослідження: волосся, нігтів, змивів з рук (якщо проводилась оперативна закупівля наркотиків з використанням помічених коштів), крові тощо;

- направлення на медичне освідчування підозрюваного на предмет встановлення слідів ін'єкцій та інших зовнішніх ознак вживання ним наркотиків;

- допит свідків, які були присутні при огляді місця події, а також яким відомі інші обставини вчиненого злочину;

- приєднання до матеріалів документів або протоколів з відповідними додатками, у яких зафіксована адреса Інтернет-сторінок, які підозрюваний використовував з метою реклами або пропозицій придбати наркотики;

- обшук приміщень: а) за місцем проживання та роботи підозрюваного; б) де здійснювались незаконні операції з наркотиками; в) у яких підозрюваний ймовірно перебував під час виходу у мережу Інтернет;

- тимчасовий доступ до записів камер спостережень, у яких зафіксовано перебування підозрюваного у приміщеннях чи інших місцях, де він виходив у мережу Інтернет (Інтернет клуби, зони покриття WI-FI тощо);

- вилучення комп'ютерного обладнання та засобів комунікації, які використовував підозрюваний у злочинних цілях;

- направлення запитів до Інтернет-провайдерів стосовно надання інформації щодо користувачів Інтернет-сайтів та власників поштових скриньок;

- направлення запитів до банків та банківських установ щодо надання інформації про рахунки, які належать юридичним та фізичним особам, які використовувались під час отримання коштів за збут наркотиків, а також про рух коштів по таких рахунках;

- призначення судових експертиз щодо: вилучених наркотиків, обладнання та предметів для їх виготовлення та вживання - хімічна (протягом доби); вилучених комп'ютерних платформ - комп'ютерно-технічна; вилучених слів рук - дактилоскопічна, затриманої особи - наркологічна, психіатрична тощо.

4. ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН

Оперативна закупка є формою такої негласної слідчої (розшукової) дії як «Контроль за вчиненням злочину».

1. Виключно у разі виявлення ознак злочину, пов'язаного з незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, оперативний підрозділ зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування.

Якщо ознаки злочину виявлені під час проведення оперативно - розшукових заходів, що тривають і припинення яких може негативно вплинути на результати кримінального провадження, підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, повідомляє відповідний орган досудового розслідування та прокурора про виявлення ознак злочину, закінчує проведення оперативно-розшукового заходу, після чого направляє зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп до відповідного органу досудового розслідування.

Обґрунтованою вважається практика документування збуту у рамках оперативно-розшукових справ, ураховуючи те, що достовірна інформація про збут наркотиків певною особою є готуванням до тяжкого або особливо тяжкого злочину, відповідно реалізація повинна здійснюватися після встановлення обставин вчиненого злочину, а також знаходження каналів надходження наркотичних засобів та місцезнаходження доходів, отриманих злочинним шляхом.

Вказані матеріали повинні містити наступну інформацію:

- час, місце, спосіб, інші обставини вчинення злочину;
- відомості про особу (групу осіб), яка вчинила (вчинятиме) злочин (в тому числі склад групи, роль кожного з них, відомості про схему зв'язків, притягнення до кримінальної або адміністративної відповідальності тощо);
- відомості про конкретні злочинні дії, в яких виявляється вказаний злочин (виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту чи збут);
- відомості про джерела походження та придбання наркотичних засобів, способи їх поширення;

- відомості про різновид наркотичного засобу;
- відомості про майно, яке може бути вилучено або накладено арешт.

Забороняється реєстрація до ЄРДР рапортів працівників оперативних служб щодо фактів збуту наркотичних засобів без попереднього погодження відповідних матеріалів з керівництвом слідчого підрозділу.

2. Дані матеріали після резолюції керівника органу чи підрозділу підлягають обов'язковій реєстрації в ЄО черговою частиною територіальних відділів поліції, на території якого готується вчинення злочину (вчинено злочин), з метою уникнення можливого витоку інформації (чергова частина, база даних «Факт», ЄРДР) без розшифрування даних про особу, яка вчиняє злочин.

Доступ до внесених в ЄРДР відомостей щодо кримінальних правопорушень про збут наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів відкривається з моменту оголошення підозри особі або прийняття рішення про закриття без оголошення підозри відповідній особі.

Виятком з цього правила є слідчий та прокурор, який здійснює процесуальне керівництво, керівник слідчого підрозділу та керівник прокуратури, які відповідно проводять досудове розслідування та здійснюють контроль і нагляд у цьому кримінальному провадженні (п. 4.7 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 06.04.2016 № 139).

3. Після реєстрації матеріалів вони передаються начальнику слідчого підрозділу, який вивчає викладену в ньому інформацію та після резолюції передає слідчому для внесення відомостей до ЄРДР.

4. Після початку кримінального провадження слідчий в порядку ст. 40 КПК України направляє доручення оперативному підрозділу на встановлення повних анкетних даних особи, місць її мешкання (реєстрації) та іншої інформації, яка має значення для подальшого проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у межах кримінального провадження (вид наркотичного засобу, місця їх зберігання, місця та час збуту, вартість, обсяги збуту, можливі зв'язки, шляхи здійснення злочинної діяльності, використання заходів конспірації тощо).

5. За результатами виконання доручення слідчий виносить

клопотання про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на повне, всебічне та неупереджене документування усієї злочинної діяльності (а не виключно етапу оперативної закупки).

Позиція Європейського суду з прав людини з урахуванням положень п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод вказує на те, що інформація, отримана в результаті проведеної оперативної закупки наркотиків не повинна бути єдиним доказом, на якому ґрунтується обвинувачення.

Докази, здобуті шляхом провокації, не можуть бути використані в судочинстві, оскільки це є порушенням п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав і основоположеннях свобод через порушення принципу справедливості.

Європейський суд з прав людини звертає увагу на те, що проводить оперативну закупку слід лише за наявності об'єктивної підозри в причетності особи до злочинної діяльності або схильності до вчинення злочинів, яка повинна ґрунтуватися на матеріалах перевірки, у тому числі оперативними та оперативно-технічними заходами. Інформація про те, що особа мала намір вчинити злочин, має ретельно перевірятися. Правоохоронні органи зобов'язані довести, що в них були вагомі підстави для проведення такої операції.

При цьому критерієм розмежування провокації (підбурювання) та наявності об'єктивної підозри Європейський суд з прав людини вважає момент початку здійснення працівниками поліції відповідного заходу: чи вони просто приєдналися до вже вчиненого злочину, чи спровокували особу на його вчинення.

Практично аналогічні вимоги містяться у ст. 271 КПК України, відповідно до якої контроль за вчиненням злочину може здійснюватися лише у випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин.

6. Слідчий після отримання ухвали слідчого судді на проведення негласних слідчих (розшукових) дій в порядку ст. 40 КПК України готує доручення та направляє його разом із клопотанням та ухвалою до оперативного підрозділу для виконання.

7. Керівник оперативного підрозділу визначає співробітника, який виконуватиме доручення слідчого. Вказаний співробітник на підставі доручення слідчого та ухвали слідчого судді готує відповідні завдання в УОТЗ чи у ОС, направляє його для виконання уповноваженому оперативному підрозділу.

8. У подальшому оперативний працівник згідно зі ст. 252 КПК

України за результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії складає протокол, до якого в разі необхідності долучаються додатки. Кожний протокол про результати проведеної негласної слідчої (розшукової) дії з додатками не пізніше 24 годин після його складання передається прокурору, який здійснює нагляд за додержанням законів у вказаному кримінальному провадженні.

Виключно за результатами отримання доказів, які свідчать про причетність особи до вчинення незаконного обігу наркотичних засобів, ініціюється питання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії - контроль за вчиненням злочину у формі оперативної закупки.

Для здійснення контролю за вчиненням злочину у формі оперативної закупки слідчий направляє оперативному підрозділу, за матеріалами якого було відкрито кримінальне провадження, доручення на підбір особи (осіб), яка дає добровільну згоду на проведення оперативної закупки та у разі необхідності для забезпечення заходів безпеки.

9. Оперативний підрозділ вживає заходів щодо підбору такої особи, про що повідомляє слідчого.

10. У випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин прокурор за ініціативою слідчого згідно з ч. 4 ст. 246 та п. 2 ч. 1 ст. 271 КПК України приймає рішення про проведення оперативної закупки, про що виноситься постанова.

У постанові зазначається:

- посада, звання, прізвище працівника органу прокуратури, який її виносить;

- найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;

- короткий виклад обставин злочину, у зв'язку з розслідуванням якого виноситься постанова;

- правова кваліфікація злочину із зазначенням статті (частини статті) КК України;

- підстави для проведення;

- відомості про особу, щодо якої буде проводитись оперативна закупка;

- початок, тривалість і мета негласної слідчої (розшукової) дії - дата винесення постанови про проведення негласної слідчої (розшукової) дії та початку її проведення, загальна тривалість негласної

слідчої (розшукової) дії, яка визначена прокурором, опис бажаного результату, який планується одержати внаслідок її проведення, зокрема отримання відомостей, що можуть використовуватися в доказуванні, інформації про можливих співників, місць зберігання предметів і документів, що виступали предметом або знаряддям злочину, встановлення свідків, виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину, тощо;

- загальна назва, кількість чи інші характеристики «товару», який підлягає закупці;

- при можливості точного визначення - вид наркотичного засобу, психотропної речовини та їх аналогів, яку планується придбати, та сума коштів, інші засоби, які будуть використані в ході оперативної закупки;

- вигадані установчі дані особи, якій доручено провести оперативну закупку (у разі застосування до покупця заходів безпеки в постанові зазначаються його легендарні установчі дані);

- обґрунтування прийнятої постанови, у тому числі обґрунтування неможливості отримання відомостей про злочин та особу, яка його вчинила, в інший спосіб.

11. З метою підтвердження достовірності відомостей у постанові підписи посадових осіб скріплюються відбитком гербової печатки. Постанова про проведення оперативної закупки складається у двох примірниках, з яких перший долучається до кримінального провадження, а другий залишається на зберіганні в прокуратурі.

12. Після отримання постанови прокурора на проведення негласної слідчої (розшукової) дії - контроль за вчиненням злочину у формі оперативної закупки слідчий готує доручення та направляє його разом із постановою прокурора до оперативного підрозділу для виконання.

13. За необхідності при підготовці до оперативної закупки слідчий за погодженням з прокурором отримує в суді ухвали на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (аудіо-, відеоконтроль особи, спостереження за особою, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж).

14. Покупець підлягає огляду за участю працівників (співробітників) уповноваженого підрозділу та за можливістю понятих, про що складається протокол. У протоколі перераховуються всі речі та предмети, наявні у покупця (його одяг та взуття), а також зазначаються індивідуальні особливості та ідентифікаційні ознаки виданих цінностей, грошових купюр, іншого майна, які передаватимуться продавцю в обмін на товар.

Перед врученням грошей покупцю вони оглядаються без його участі у присутності двох понять.

Для фіксації злочинної діяльності продавця відповідно до чинного законодавства покупцеві можуть вручатися спеціальні технічні засоби при наявності в оперативно-технічних підрозділах технічних засобів, витратних матеріалів, та оперативних позицій, які дозволяють здійснювати оперативно-технічний захід. Прокурор, слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний звернутися до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на втручання у приватне спілкування в порядку, передбаченому статтями 246, 248, 249 КПК України, якщо оперативна закупка передбачатиме таке втручання.

15. Придбаний товар вилучається у покупця й детально оглядається, про що складається протокол, який підписується учасниками, покупцем та обов'язково понятими. Вилучений товар упаковується, опечатується, скріплюється підписами учасників, покупця та направляється для проведення експертизи.

16. Проведення оперативної закупки здійснюється виключно за грошові кошти та з використанням майна, у тому числі імітаційних засобів органів і підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

17. Оперативний підрозділ проводить оперативну закупку наркотичного засобу чи психотропної речовини, за результатами чого складає протокол з дотриманням вимог ст. 104 КПК України.

18. Якщо проведення оперативної закупки закінчується відкритим фіксуванням, тобто затриманням продавця, у нього в присутності понять вилучаються речі, предмети (кошти, майно, одяг), які можуть підтверджувати його причетність до злочинної діяльності, про що складається протокол у порядку ст. 208 КПК України. Слідчий особисто бере у цьому участь.

19. Слідчий, прокурор здійснює освідування продавця для виявлення на його тілі слідів кримінального правопорушення або особливих прикмет, якщо для цього не потрібно проводити судово-медичну експертизу. Освідування здійснюється на підставі постанови прокурора та, за необхідності, за участю судово-медичного експерта або лікаря (у зв'язку з цим на етапі підготовки до проведення оперативної закупки готується відповідна постанова). У затриманій особі необхідно відібрати біологічні зразки, а саме: змиви з рук, тіла; нігтьові зрізи, відбитки пальців і долонь рук.

В кожному кримінальному провадженні, в якому для документування злочинної діяльності використовуються заздалегідь

ідентифіковані (помічені) засоби, у відповідності до ст. ст. 208, 223, 234, 236, 241 КПК України проводиться освідування або обшук особи (при затриманні чи в рамках обшуку житла чи іншого володіння особи).

20. Крім цього, після затримання збувача слідчому необхідно за погодженням з прокурором або прокурору звернутися до слідчого судді з клопотанням про проведення обшуку за місцем його проживання. Також слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. У такому випадку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді.

Оперативні закупки необхідно проводити у два етапи:

Перший етап із застосуванням негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ст. 260 КПК України (аудіо-, відеоконтроль особи), з можливою втратою коштів, що дасть змогу після проведення першої закупки звернутися до слідчого судді з клопотанням про проведення обшуку в місцях, де зберігаються наркотичні засоби, та вилучити їх з незаконного обігу за результатами обшуку. При проведенні першого етапу слідчий бере участь особисто або при наданні доручення на проведення оперативної закупки оперативному підрозділу зазначає в дорученні, про проведення слідчих та процесуальних дій (вручення грошей, огляд місця події, вилучення наркотичних засобів тощо) доручається оперативним співробітникам.

Другий етап проводиться із застосуванням негласних слідчих (розшукових) дій із затриманням особи та проведення її особистого обшуку. В такому випадку слідчий особисто приймає у цьому участь та складає відповідні процесуальні документи.

Проте, слід зауважити, що кількість оперативних закупок, а також їх проведення з затриманням або ж без затримання продавця, можливість проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій під час оперативної закупки, повинні визначатися в кожному конкретному випадку з урахуванням обставин провадження, особистих характеристик продавця.

5. ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Особливості допиту осіб, які здійснювали розповсюдження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів із використанням сучасних телекомунікаційних технологій

При встановленні осіб, які займаються незаконним обігом наркотиків за допомогою мережі Інтернет, треба розуміти, що це не обов'язково особа (особи), котра володіє навичками написання комп'ютерних програм - зараз будь-який сайт або програму можна замовити або купити.

Злочини цієї категорії у більшості випадків вчиняються групою осіб: один зловмисник, як зазначалося вище, створює відповідні Інтернет-ресурси, а інші члени групи - здійснюють виготовлення та доставку наркотиків, організовують їх збут, забезпечують отримання коштів від збуту наркотиків, вживають заходи конспірації злочинної діяльності.

Пошук осіб, причетних до незаконного обігу наркотиків за допомогою мережі Інтернет, вимагає значних витрат часу, засобів, а також ретельної організаційної роботи та її планування. У сприятливих умовах встановити таких осіб можна, наприклад, за результатами перегляду записів камер відеоспостереження, які встановлено у приміщенні комп'ютерного клубу чи фіксують певні зони WI-FI-зв'язку, де збувальник наркотиків виходив у мережу Інтернет; відбитками пальців, що залишилися на портативних носіях інформації (флеш-пам'ять, дискети), клавішах, частинах комп'ютерної платформи, за результатами здійснення органом дізнання оперативно-розшукових заходів тощо.

Слідчий, який здійснює провадження, допитує осіб, які підозрюються у розповсюдженні наркотиків за допомогою мережі Інтернет, та встановлює такі обставини:

- Прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік народження, адреса місця проживання, адреса місця реєстрації.
- Чи притягався до кримінальної відповідальності. Якщо так, то

за які саме злочини?

- Чи має затриманий з числа друзів осіб, які притягалися до кримінальної відповідальності за злочини у сфері незаконного обігу наркотиків?

- Чи вживає наркотики, якщо так, то які, з якого часу, їх дозування?

- Протягом якого часу він займається розповсюдженням наркотиків?

- Що призвело до розповсюдження наркотиків?

- Хто придумав та організував схему розповсюдження наркотиків через мережу Інтернет?

- Хто допомагав у організації створення такої схеми?

- Яким чином використовувалась мережа Інтернет для збуту наркотиків?

- Де саме та за які кошти було придбане комп'ютерне обладнання та засоби комунікації, що використовувались у злочинних цілях?

- Які Інтернет-ресурси використовувались для розміщення реклами та пропозицій щодо продажу наркотиків?

- Хто створював чи допомагав у створенні Інтернет-сайту, як, коли, при яких обставинах познайомились (установчі дані, адреса, телефон)?

- Яким саме Інтернет-провайдером користувався та під яким ім'ям користувача («нікнеймом»)?

- Яка назва Інтернет-сайту, яким користувався для продажу наркотиків?

- Як часто змінювалися контактні дані (телефон, E-mail, ICQ, Skype та ім'я користувача)?

- Скільки Інтернет-сайтів було створено або використано для організації продажу наркотиків?

- З якого місця та в який час виходив у мережу Інтернет з метою ознайомлення з пропозиціями купівлі/продажу наркотику?

- Який це був сайт або сторінка, тип даного Інтернет-ресурсу (назва чату, блогу, сайту, номер ISQ, назва електронної пошти e-mail), які у них URL-адреси? Які на ній контактні дані було використано: E-mail, ICQ, Skype?

- Яким чином (від кого) представився підозрюваний?

- Під яким ім'ям (логіном) представлявся?
- Яким чином домовлявся з покупцем про придбання наркотиків?
- Який спосіб збуту наркотиків був рекомендований підозрюваним (контактний чи безконтактний)?
- Які Інтернет-ресурси використовував для подальшого придбання наркотиків (назва чату, сайту, номер ICQ, назва електронної пошти e-mail)?
- Яким чином підтримувався подальший зв'язок з покупцем наркотиків (стільниковий мобільний телефон, ICQ, електронна пошта)?
- Звідки у підозрюваного наркотики, де, при яких обставинах, за яку ціну та у кого він їх придбав?
- Хто саме виготовив наркотик (установчі дані, адреса, телефон), при яких обставинах підозрюваний з ним познайомився?
- Хто постачальник наркотиків (установчі дані, адреса, телефон), при яких обставинах підозрюваний з ним познайомився?
- Яким чином здійснювалася доставка наркотиків, де зберігався придбаний (отриманий) або виготовлений наркотик перед їх збутом?
- Скільки фактів незаконного збуту наркотиків за допомогою мережі Інтернет було вчинено (по кожному факту окремо допитати зі з'ясуванням усіх необхідних обставин)?
- Які саме наркотики розповсюджувались (їх назва та вага)?
- За якою ціною збувались наркотики?
- В якій упаковці розповсюджувались наркотики?
- Яким чином одержувались гроші від продажу наркотиків?
- З якою фінансовою установою мав договір про переказ коштів від незаконного продажу наркотиків?
- Як створювалась юридична особа, яка укладала договір про перерахування грошових коштів, на кого вона була оформлена?
- На кого, коли та при яких обставинах відкривався банківський рахунок?
- Яким чином проводилась конвертація та легалізація коштів, отриманих від збуту наркотиків?
- Яким чином проводилась перевірка надходження грошових коштів, отриманих від незаконного продажу наркотичних засобів?

- Які банківські термінали для цього використовувались?
- Яким чином проводився розподіл грошей між учасниками незаконного збуту наркотиків та яка саме частка залишалась підозрюваному?
- На які потреби витрачались кошти, здобуті від незаконного розповсюдження наркотиків?
- Яким чином повідомлялись замовники про надходження від них грошових коштів на придбання наркотиків?
- Хто був задіяний у якості співучасників (детально описати функції кожного з них)?
- Які методи конспірації використовував наркозбувальник з метою маскування своєї протиправної діяльності?

Особливості допиту осіб, які здійснювали придбання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів із використанням сучасних телекомунікаційних технологій

Під час допиту особи, яка незаконно придбала наркотик за допомогою мережі Інтернет, необхідно встановити наступні обставини:

- Особу затриманого (прізвище, ім'я, по-батькові, число, місяць, рік народження), місце реєстрації та місце фактичного проживання, місце навчання та роботи.
- Чи є близькі родичі або особи, які знаходяться на утриманні?
- З ким підтримує дружні стосунки за місцем проживання, за місцем навчання чи проживання (їх анкетні дані).
- Чи притягувався до кримінальної або адміністративної відповідальності (якщо так, то за якими статтями Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення)?
- Номер домашнього, робочого телефону та власного номеру телефону оператора стільникового зв'язку.
- На протязі якого часу та які види наркотиків вживає, їх дозування?
- Де та у кого, зазвичай, придбає наркотики?
- Звідки дізнався про можливість придбання наркотиків через мережу Інтернет? Хто повідомив (установчі дані, адреса, телефон)?
- З якого місця та в який час виходив у мережу Інтернет з метою ознайомлення з пропозиціями купівлі/продажу наркотичного засобу?

- Який це був сайт або сторінка, який у них тип даного Інтернет-ресурсу (назва чату, блогу, сайту, номер ISQ, назва електронної пошти), які у них URL-адреси? Які на ній контактні дані було використано (E-mail, ICQ, skype)?

- Яким чином (від кого) представився наркозбувальнику?

- Під яким ім'ям користувача (логіном) представлявся у мережі Інтернет?

- Яким чином домовився з розповсюджувачем про придбання наркотиків?

- Які види наркотиків були запропоновані йому через Інтернет, їхня кількість, ціна?

- Який спосіб збуту наркотиків був рекомендований збувальником (контактний чи безконтактний)?

- Які Інтернет-ресурси використовував для подальшого придбання наркотиків (назва сайту, номер ICQ, адреса електронної пошти E-mail)?

- Яким чином підтримувався подальший зв'язок з розповсюджувачем наркотиків (стільниковий мобільний телефон, ICQ, електронна пошта)?

- Скільки разів купував наркотики у даного розповсюджувача?

- Яким чином здійснювалась оплата за придбання наркотиків (поповнення рахунку певного телефонного номеру; надання секретного коду ваучера телефонного номеру шляхом SMS-повідомлення; здійснення банківського переказу; переказу коштів з рахунку Інтернет-картки тощо);

- На який банківський рахунок чи номер телефону оператора стільникового зв'язку здійснювався переказ грошових коштів?

- Чи мало місце підтвердження надходження грошових коштів з боку наркоділка?

- Яким чином наркозбувальник повідомив про місце схованки наркотику (через Інтернет-повідомлення, через SMS-повідомлення чи MMS-повідомлення чи інше)?

- Через який проміжок часу було отримане підтвердження про придбання наркотиків з боку наркозбувальника?

- Яким чином та коли було отримано наркотик?

- Де саме знаходилась закладка наркотику (місце, територія,

зазначити детальне розташування та засоби маскування закладки)?

- Яким чином були запаковані наркотики (вказати матеріал пакування, спосіб пакування, вид та колір, агрегатний стан)?
- Що він у подальшому зробив з отриманими наркотиками?
- Хто ще замовляв наркотики, використовуючи мережу Інтернет?

Особливості проведення обшуку за фактом збуту наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів із використанням сучасних телекомунікаційних технологій

Під час обшуку потрібно, зокрема, звертати увагу на предмети, які свідчать про:

1) використання комп'ютерного обладнання та засобів комунікації у протиправних цілях:

- Комп'ютерне обладнання та засоби комунікації.
- Комплектуючі деталі до комп'ютерного обладнання та засобів комунікації.
- Цифрові модеми провідного та безпроводного Інтернет-зв'язку.
- Засоби цифрового відео- та аудіо- зв'язку (веб-камери, мікрофони тощо).
- Фото- відео-техніка (якщо повідомлення про знаходження чи наявність наркотиків надходило у відео- або фото- форматі).
- Телефонні апарати стільникового зв'язку (вказавши номери IMEI).
- Картки поповнення рахунку операторів Інтернет-зв'язку та стільникового телефонного зв'язку.
- Телефонні SIM-картки операторів стільникового телефонного зв'язку.
- Використані пластикові пакування карток поповнення рахунку операторів Інтернет-зв'язку та SIM-карток операторів стільникового телефонного зв'язку.

2) оплату за вчинені протиправні дії з наркотиками:

- Паперові чеки банківських установ про отримання грошових коштів.
- Договори з банком чи банківськими установами про відкриття банківського рахунку.
- Установчі документи про створення підприємства, установи,

організації чи фізичної особи.

- Пластикові магнітні картки банківських установ.
- Кошти, які були предметом оперативної закупівлі наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.
- Інші документи, які підтверджують здійснення грошових оборотів (накладні, розписки, чеки, декларації, договору тощо).
- Кошти, цінності, інші предмети, які могли бути отримані в результаті вчинення протиправної діяльності.

Порядок призначення та зміст експертиз у кримінальних провадженнях про незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Призначення судових експертиз в рамках кримінального провадження регламентоване Кримінальним процесуальним кодексом України (ст.ст. 242- 245), Законом України «Про судову експертизу», Постановою Пленуму Верховного Суду «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах», Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки та призначення судових експертиз, що затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. №53/5, Інструкцією про проведення судово-медичної експертизи та деякими іншими нормативно-правовими актами.

Згідно з п. 1 ст. 242 КПК України експертиза проводиться експертом за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання.

Фактичною підставою для призначення експертизи є потреба в наукових, технічних або інших спеціальних знаннях, які необхідні для вирішення завдань кримінального провадження. До спеціальних пізнань належать знання у певній галузі науки, техніки, мистецтві або ремеслі та інших окремих сферах людської діяльності.

Проведення експертизи може бути доручене лише такій обізнаній особі, яка, по-перше, не приймає участі у кримінальному процесі в іншій якості, не зацікавлена в результатах справи і, по-друге, достатньо компетентна в питаннях, які потрібно вирішити експертним шляхом.

До основних видів судових експертиз, що вирішують ключові у даних категоріях справ питання, відносяться наступні:

- експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;
- судово-фармакологічна експертиза;
- судова хіміко-технологічна експертиза;
- судово-біологічна експертиза;
- судово-агротехнічна експертиза;
- судово-наркологічна експертиза;
- судово-психіатрична експертиза.

Розглянемо кожну з зазначених експертиз детальніше.

а) Судова експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів призначається для вирішення наступних задач:

- визначення природи представленої на дослідження речовини і факту чи є вона наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом або прекурсором;
- якщо речовина є наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом або прекурсором, то до якої групи вона відноситься і яка її точна вага;
- який вміст наркотичних або психотропних активних компонентів в представлений на дослідження речовині;
- яка вага сухого залишку наркотичного засобу, представленого для дослідження;
- яким способом виготовлений наркотичний засіб;
- чи є сліди наркотичних засобів або психотропних речовин на поданих на дослідження об'єктах, якщо так, то яких саме;
- чи виготовлені представлені на дослідження наркотичні засоби або психотропні речовини за єдиною технологією;
- чи виготовлені представлені на дослідження наркотичні засоби або психотропні речовини з однієї сировини;
- який технологічний процес використано для одержання поданих на дослідження наркотичних засобів і психотропних речовин;
- чи може бути використана як сировина для кустарного виробництва наркотичних засобів подана на дослідження рослинна маса;
- чи є подана на дослідження рослинна маса відходами від

кустарного виробництва наркотичних засобів.

Слідчому при підготовці до призначення експертизи наркотичних засобів необхідно дотриматись наступних, вироблених на практиці і узагальнених і в спеціальній літературі рекомендацій.

1. Рідина, що направляється на дослідження, повинна бути герметично закрита.

2. Речовини рослинного походження повинні бути поміщені в паперові пакети (коробки), а не пластмасові (оскільки сировина в такій упаковці схильна до гниття). Якщо вологі, швидкопсувні об'єкти в терміновому порядку доставляються до експертної установи без просушування та консервації, на упаковку наносяться написи: «Не підлягає зберіганню!», «Об'єкти вологі!». Упаковка та вжиті заходи, спрямовані на збереження об'єкта, описуються в протоколі слідчої (розшукової) дії і при призначенні експертизи документально повідомляються експерту. Експертна установа не має права відмовитися від прийняття вологих, швидкопсувних об'єктів, доставлених на експертизу негайно після їх вилучення. Висування при цьому вимог про попереднє просушування рослинної маси, одягу, консервації мікрослідів, необгрунтоване, оскільки термінове дослідження забезпечує отримання більш повної інформації, а подальша обробка об'єктів може бути кваліфіковано проведена в експертній установі.

3. Тверді сипучі речовини загортають у щільний папір, щоб у ньому не було ушкоджень, нічого не просипалося. Для упаковки використовують також скляну, металеву або пластмасову тару.

4. Кожен об'єкт повинен бути поміщений у відповідну упаковку, щоб не відбулося змішування зразків дослідження (наприклад, марихуани і макової соломи; шприців і рослинної маси; зразків рослинної маси, вилученої в різних місцях).

5. Категорично не можна використовувати для упаковки шприців з оголеними ін'єкційними голками непрозорі пакети. Якщо на голках відсутні запобіжні ковпачки, їх необхідно закрити або ватним тампоном, або голку помістити в поршень шприца. Краще використовувати для упаковки коробку.

6. Необхідно пам'ятати, що від уважності, акуратності, правильності упаковки об'єктів, відправлених на дослідження, залежать життя і здоров'я експертів. Крім того, в даний час нерідко доводиться стикатися з випадками інфекційних захворювань наркоманів, у тому числі і СНІДом.

7. Всі упаковки повинні бути забезпечені пояснювальними текстами, правильно опечатані (неприпустиме використання для

перев'язування упаковок гумок).

8. Іноді при вилученні наркотичних засобів доводиться стикатися з дуже великими партіями. Деякі слідчі працівники вважають, що відбір зразків речовин, наявних у достатньому обсязі, не вимагає застосування яких-небудь спеціальних прийомів. В результаті відбір зразків носить спрощений характер (наприклад, проводиться злив верхнього шару рідини без урахування осідання важких фракцій; від маси неоднорідного сипучої речовини відбирається одна проба і та ін.). Внаслідок цього на експертизу надходять зразки речовин, які не є репрезентативними (представницькими), що призводить до неповноцінних висновків, викликає необхідність додаткового відбору проб, веде до затягування слідства.

При відбиранні проб наркотиків для експертних досліджень слід виходити з наступних правил.

1. Зразки проб для дослідження відбираються з різних упаковок, які можуть відрізнятись будь-чим одна від одної (колір, подрібненість, вологість, запах, матеріал упаковки тощо).

2. У випадках, коли зразки є однорідними, вилучення проводять наступним чином: при кількості упаковок менше 10 - на аналіз беруться всі зразки; від 10 до 100 - відбираються 10; при 100 і більше - кількість, яка дорівнює кореню квадратному із загальної кількості.

3. Вилучення проб сипучих та в'язких матеріалів проводять методом конверта з верхнього, середнього та нижнього шарів. При вилученні проб рідин їх спочатку перемішують, потім відбирають у чисті пляшки та флакони. На дослідження відбирають здебільшого 10-20 г речовин.

б) Судово-фармакологічна експертиза призначається у разі необхідності

вирішення наступних питань:

- чи є дана речовина лікарським препаратом, якщо так, то яким саме;
- чи є на аналізованому об'єкті залишки фармацевтичних засобів, якщо так, то яких саме;
- чи є в поданих ліках які-небудь домішки, якщо так, то які саме й у яких кількостях;
- чи можуть дані ліки застосовуватися без призначення лікаря;
- якщо аналізована речовина є лікарським засобом, який порядок його відпуску в лікарських цілях, чи може він видаватися аптеками без

рецепта лікаря, у яких формах і яка кількість відпуску за одним рецептом.

в) Судова хіміко-технологічна експертиза призначається у разі необхідності вирішення наступних питань:

- чи мають представлені на дослідження об'єкти спеціальне хіміко-технологічне призначення, якщо так, то яке саме;

- чи можуть представлені на дослідження об'єкти використовуватися для рафінування, екстракції або інших дій, в результаті яких відбувається перетворення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів на готові до використання форми наркотичних засобів чи психотропних речовин;

- чи є на представлених об'єктах сліди (залишки, нашарування) наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів або інших речовин, якщо так, то яких саме і яка їх вага;

- чи є на рукописах описи методик виготовлення наркотичних засобів або психотропних речовин, якщо так, то яких саме;+

- чи можливе виготовлення наркотичних засобів або психотропних речовин згідно з описом;

- чи можливе виготовлення наркотичних засобів або психотропних речовин згідно зі схемами та описами їхнього отримання, які викладені в протоколі допиту обвинуваченого (підозрюваного).

г) В рамках судово-біологічної експертизи досліджуватись можуть наркотики рослинного походження.

Відповідно до наказу Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998 «Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» головними завданнями біологічної експертизи є наступні:

- установлення належності речовини рослинного походження до конкретного біологічного таксона (родини, роду, виду та ін.), а також виявлення мікрооб'єктів зазначеного походження в будь-якій масі або на предметах обстановки місця події (предметах-носіях);

- установлення спільної родової (групової) належності декількох порівнюваних об'єктів; установлення належності об'єктів біологічного походження до одного цілого;

- визначення біологічних характеристик стану об'єкта (стадії розвитку рослини, причин та часу змін її стану, механізму пошкодження та ін.).

В ході розслідування незаконного збуту наркотиків дана експертиза призначається у разі необхідності вирішення наступних завдань:

- встановлення чи є дана рослина наркомісткою, якщо так, то до якого виду вона відноситься;
- встановлення чи аналогічні дані рослини зразкам рослин, вилучених з місця посіву; визначення можливої зони зростання представленої на дослідження рослини.

д) Судово-агротехнічна експертиза призначається у разі необхідності вирішення наступних питань:

- представлені посіви культур мають дикий або культурний характер (експерту при цьому надаються дані про розташування рослин, відстаней між кущами, стану доглянутості, щільності посівів, висоти кущів, відсотка зайнятої під рослинами площі присадибної ділянки та інші дані);
- у якій фазі вегетації знаходяться рослини, виявлені на даній ділянці;
- який можна очікувати врожай на даній ділянці посіву.

е) Судово-наркологічна експертиза призначається з метою встановлення чи страждає підозрювана особа наркоманією, токсикоманією і чи потребує застосування до неї примусових заходів медичного характеру.

На вирішенні даної експертизи можуть бути поставлені наступні завдання:

- чи знаходиться особа, яка обстежується в стані наркотичного сп'яніння;
- чи є ознаки вживання наркотичних чи психотропних засобів, якщо так, то які саме засоби особа вживала і давність їх вживання;
- яким способом вводився в організм наркотичний засіб і в якій кількості;
- чи є на тілі даної особи сліди введення в організм наркотичних засобів, якщо так, то який їх характер, локалізація, кількість;
- чи є особа наркотично залежною, якщо так, то на протязі якого часу;
- чи страждає особа на алкоголізм чи наркоманію, якщо так, то чи потребує лікування і чи не протипоказано воно їй.

є) Вживання окремих видів наркотиків може призводити до

психічного розладу особи, а також появи у неї ознак психічного захворювання.

Для діагностування таких фактів у справах про незаконний збут наркотиків може бути призначено судово-психіатричну експертизу.

На вирішення експерту можуть виноситись такі питання:

- чи страждає направлена на дослідження особа якими-небудь психічними захворюваннями, якщо страждає, то чи могла вона усвідомлювати свої дії або керувати ними при вчиненні інкримінованого їй діяння;

- чи не знаходилась направлена на дослідження особа у момент вчинення злочину в тимчасово хворобливому стані та чи могла вона усвідомлювати свої дії та керувати ними;

- чи потребує направлена на дослідження особа застосування примусових заходів медичного характеру.

До основних експертиз, що вирішують ідентифікаційні питання при розслідуванні незаконного збуту наркотиків є дактилоскопічна і почеркознавча експертизи.

На дактилоскопічну експертизу обов'язково направляються всі об'єкти, на яких виявлені сліди пальців рук особи, коли цей факт вказує на причетність до злочинної діяльності.

Судово-почеркознавча експертиза призначається з метою встановлення особи - виконавця рукописного тексту або підпису, його статі та віку, умов і обставин, за яких виконано різного роду рукописні документи, записи чи підписи. Необхідність проведення такої експертизи виникає тоді, наприклад, коли були вилучені записи з рукописним текстом з описом технологічного процесу виготовлення окремих видів наркотиків, або підроблені рукописні документи на отримання наркотичних, психотропних препаратів або прекурсорів, які використовуються для виготовлення вказаних речовин у підпільних лабораторіях.

Треба звернути увагу на те, що важливу роль у ідентифікації злочинців можуть мати також результати таких різновидів судово-медичної експертизи, як **судово-гістологічна** (зразками дослідження виступають шматочки органів та тканин людини), **судово-імунологічна** (зразками дослідження виступає кров) та **судово-цитологічна** (зразками дослідження виступають виділення людського організму).

6. ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ПОШУКУ ТА АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ НА ПІДСТАВІ ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

Встановлення факту і обставин злочину, здійснюється як правило шляхом отримання оперативної інформації, що передбачено Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність». Вказані факти потребують перевірки що регламентуються наказами МВС України, методи і засоби якої відносяться до категорії державної таємниці. Однак слід зазначити, що перевірку даних та пошук осіб у відкритій мережі Інтернет, можна провести без використання засобів і методів ОРД.

Кримінальний аналіз – це мисленнєво-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу. Однією з найважливіших частин кримінального аналізу є – пошук і аналіз інформації на підставі відкритих джерел (Open Source Intelligence – OSINT). Це концепція, методологія і технологія добування і використання військової, політичної, економічної та іншої інформації з відкритих джерел, без порушення законів — для підтримки прийняття рішень у сфері національної оборони і безпеки. Включає в себе, більш детально, для прикладу: пошук інформації; реєстрацію і облік інформації; аналіз інформації і синтез знань з різних джерел (аналітико-синтетичну переробку первинної інформації); адміністрування і розповсюдження інформації; забезпечення безпеки інформації. Первинна інформація з відкритих джерел після її аналітико-синтетичної переробки може стати дуже цінними знаннями, які можуть стати секретними — якщо вони не відносяться до категорії інформації, яка не може бути віднесеною до державної таємниці.

За допомогою Open Source ми посилаємося на загальнодоступну інформацію, яка з'являється в друкованій або електронній формі. Інформація з відкритим джерелом може передаватися через радіо, телебачення та газети, або вона може розповсюджуватися по комерційних базах даних, мережах електронної пошти або портативних електронних носіях. Вона може бути розповсюджена серед широкої громадськості, так само як і засоби масової інформації, або більш обраної аудиторії, наприклад, сіра література, соціальні мережі публічної спільноти тощо.

Джерела OSINT часто розділяють на шість категорій інформаційного потоку, тобто джерела отримання інформації про правопорушення:

- Медіа (ЗМІ): друковані газети, журнали, радіо та телебачення з різних країн;

- Мережа (Інтернет), онлайн-публікації, блоги, дискусійні групи, медіа громадян (наприклад, відео з мобільних телефонів, вміст, створений користувачами), YouTube та інші відео-хостинги, вікі-довідники та інші веб-сайти соціальних медіа (наприклад, Facebook, Twitter, Instagram та ін.). Ці джерела також випереджають безліч інших джерел через своєчасність і легкість доступу;

- Державні дані, публічні урядові звіти, бюджети, слухання, телефонні довідники, прес-конференції, веб-сайти та виступи. Хоча ці джерела походять з офіційних джерел, вони є публічно доступними і можуть використовуватися відкрито і вільно;

- Професійні та академічні публікації, інформація, отримана з журналів, конференцій, симпозіумів, наукових праць, дисертацій та дисертацій;

- Комерційні дані, комерційні зображення, фінансові та промислові оцінки, бази даних;

- Сіра література, технічні звіти, препринти, патенти, робочі документи, ділові документи, неопубліковані роботи та інформаційні бюлетені, у тому числі опубліковані бази даних.

Збір даних на підставі відкритих джерел умовно поділяють на пасивний пошук інформації (зазначені вище методи пошуку і аналізу) та активний (більш глибокий метод збору інформації, спрямований на віддалене сканування портів серверу, перерахування піддоменів серверу та отримання іншої глибокої інформації про електронні ресурси).

Методика активного збору даних для документування незаконного обігу наркотичних речовин, не є ефективною, та спрямована загалом на протидію різним категорія кіберзлочинів.

Розглянемо основні прийоми пошуку і аналізу інформації на підставі відкритих джерел.

1. Розширене використання загальновідомих пошукових систем. Станом на 2019 рік в Україні за критерієм інформаційного охоплення індексації доменних зон найбільш дієвою є пошукова система Google.com. Пошуковий робот Google має User Agent - Googlebot (Пошуковий робот), який є основним роботом, що сканує зміст сторінки для пошукового індексу. Крім нього існують ще кілька спеціалізованих роботів. Завдяки цьому Google Підтримує пошук в документах форматів

PDF, RTF, PostScript, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та інших.

Важливим досягненням пошукової системи є використання фільтрів пошуку та операторів розширеного пошуку. Фільтри для розширеного пошуку:

- Веб-сторінки;
- Мова;
- Країна;
- Дата оновлення;
- Сайт або домен;
- Розташування слів
- Безпечний пошук;
- Складність тексту;
- Формат файлів.

Фільтри при розширеному пошуку зображень:

- Розмір;
- Форма;
- Фільтр кольору;
- Тип зображень (портрет, анімація і та інше);
- Сайт або домен;
- Формат файлів;
- Безпечний пошук.

Уточнення пошукових запитів за допомогою операторів (ключів пошуку).

Щоб отримувати більш точні результати, доцільно використовувати в запитах спеціальні символи або слова.

- Пошук в соціальних мережах: Введення перед словом символ @. (Приклад: @twitter).

- Пошук цін: Введення перед сумою символ \$. (Приклад: фотоапарат \$ 400).

- Пошук за хештегом (або метатегом): Введення перед словом символ # (Приклад: #Куплюнаркотики).

- Виняток результатів з певними словами: Введення - перед словом, яке потрібно виключити. (Приклад: ягуар швидкість – автомобіль).

- Пошук точного слова або фрази: Слово або фраза в лапках. (Приклад: "найвищий будинок").

- Пошук невідомих слів: Введення символу * на місці невідомого слова в запиті. (Приклад: "сім * відмірай").
- Пошук в рамках заданого числового діапазону: Введення .. між двома числами. (Приклад: фотоапарат 5000..9000 гривень).
- Об'єднання запитів: Введення між запитами оператор OR. (Приклад: олімпіада OR олімпійські ігри).
- Пошук певного сайту або даних на вказаному сайті: Введення site: перед адресою сайту або назвою домену. (Приклад: site: youtube.com або site: .gov).
- Пошук сайтів зі схожою контентом: Введення related: перед потрібним веб-адресою. (Приклад: related: ukr.net).
- Отримання відомостей про сайті: Введення info: перед веб-адресою сайту
- Пошук кеш версії сайту: Введення cache: перед веб-адресою сайту.

2. Використання системи верифікації на сайтах соціальних мереж для підтвердження зв'язку тієї або іншої інформації в ході пошуку. Вказаний прийом використовується якщо у розпорядженні працівника, який проводить аналіз, є деякі вихідні дані, а саме номери мобільного телефону, псевдоніми форумів соціальних мереж, електроні поштової скриньки тощо.

Системи верифікації у багатьох відомих поштових сервісах, надають можливість отримати дані про зв'язок номерів телефонів із поштовими скриньками, або вилучення частини телефонного номеру. Також при проведенні особливих заходів існує можливість встановити наявність облікових записів соціальних мереж (Facebook, Twitter, Instagram) при наявності абонентського номеру телефона власника.

3. Виростання відкритих баз даних, державних установ, баз соціальних мереж, а також за можливістю доступу до службових банків даних, таких як інтегрована пошукова системи ІПС.

Дані кримінального аналізу дуже важливі для отримання даних що містять інтерес для досудового слідства. Необхідно брати до уваги способи їх фіксації і вилучення, та за необхідності залучення спеціалізованих підрозділів Національної поліції до виконання високотехнологічних завдань.

Продовжуючи питання електронних доказів при розслідуванні і документуванні злочинів пов'язаних незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних

телекомунікаційних технологій, важливо брати до уваги їх характеристику:

- неможливість безпосереднього виявлення людиною на фізичному рівні. Знайти і оцінити, чи належать певні дані до події злочину без застосування програмно-технічних засобів неможливо.

- нестійкість. На деяких пристроях або за певних обставин під час звичайної експлуатації пристрою інформація в його пам'яті може змінюватися (відповідно змінюються і докази, які там містяться). Наприклад, при розрядці пристрою, нестачі пам'яті або оптимізації розміщення даних система накладає (записує) нову інформацію поверх старої. Комп'ютерна пам'ять може бути пошкоджена або знищена під впливом фізичних факторів (великої вологості або високої температури) і електромагнітних полів.

- зміна або знищення в процесі звичайної експлуатації пристрою. Пам'ять комп'ютерних пристроїв постійно змінюється за запитом користувачів («зберегти документ», «скопіювати файл») або операційної системи («виділити місце для програми», «тимчасово зберегти дані для обміну між пристроями»). Останнє відбувається автоматично.

- копіювання без втрати якості. Цифрові дані можна копіювати необмежену кількість разів, і кожна наступна копія нічим не буде відрізнятися від оригіналу, що дозволяє паралельне і незалежне дослідження різних копій одного і того ж електронного доказу, не зачіпаючи при цьому оригінал.

Збір цифрових доказів.

Фахівці звикли ділити весь процес роботи з цифровими доказами на чотири етапи: збір, дослідження, аналіз та подання доказів до суду. Проте зупинимося більш детально на перших двох. На першому етапі відбувається безпосередньо збір інформації та носіїв комп'ютерної інформації, під час якого обов'язково забезпечується цілісність інформації, а в деяких випадках – конфіденційність.

Для збору цифрових доказів використовують спеціальні технічні інструменти. Звісно, комп'ютерний криміналіст може обійтися без спеціальної криміналістичної техніки, оскільки комп'ютер є універсальним інструментом, який виконує всі необхідні для досліджень функції. Однак спеціальна техніка значно полегшує та пришвидшує роботу. Сьогодні на ринку використовують пристрої для клонування жорстких дисків та інших носіїв, набори hash sets для фільтрації вмісту досліджуваної файлової системи, апаратні та програмні засоби для

дослідження мобільних телефонів і SIM, програмні засоби для дослідження локальних мереж та ін.

Комп'ютерна інформація може зберігатися на різноманітних цифрових носіях, до яких належать магнітні диски, компакт-диски CD, DVD, флеш-накопичувачі, оптичні диски, магнітні картки тощо. Такі носії можуть міститися в персональних комп'ютерах, на серверах, комунікаційному устаткуванні, ноутбуках, смартфонах, мобільних телефонах та ін. Інколи для виявлення таких носіїв та зняття інформації в цілісному вигляді необхідно залучати фахівців з відповідною кваліфікацією. Достатньо часто на таких носіях розміщуються «короткоживучі» дані. Їх можна отримати лише з персонального комп'ютера, який працює, та втратити після його вимкнення. Наприклад, інформацію щодо сесій користувача, тобто тих, що увійшли в систему (zareєстрованих) користувачів, списку назначених завдань (scheduled jobs) тощо. Зняття інформації особою без відповідної кваліфікації може призвести до втрати необхідних цифрових доказів.

Також слід зазначити, тип злочинної діяльності, що документується, та спрямувати всі заходи зі збору доказів безпосередньо на цифрові сліди що вказують на факт вчинення кримінально правопорушення пов'язаного з незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Оцінка електронних відображень слідчим, прокурором, слідчим суддею та судом, так само, як інших доказів у кримінальному провадженні має бути всебічною (враховуючою всі обвинувальні та виправдувальні доводи), повною (що враховує результати співставлення з іншими доказами та пропонує всі необхідні висновки) й неупередженою (об'єктивною).

Електронні докази мають зберігатися у матеріалах кримінального провадження в опечатаному конверті (якщо це дозволяють розміри матеріального носія) або разом із цими матеріалами в окремій опечатаній упаковці (якщо носій має значні розміри). При цьому слід вживати заходів щодо убезпечення зафіксованої на носіїві інформації від знищення. Якщо електронне відображення існує в Інтернеті, для збереження його слід копіювати на автономний носій (зазвичай, у вигляді знімків екрану). Якщо ж для розслідування важливим є процес функціонування динамічного електронного відображення в комп'ютерній мережі, у відповідних протоколах слідчих (розшукових) дій необхідно зазначити Інтернет-посилання на нього.

7. ВИЯВЛЕННЯ КРИПТОВАЛЮТНИХ ГАМАНЦІВ У ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ, ОБШУКУ

Для дієвої протидії наркозлочинності правоохоронними органами просто обов'язково необхідні знання щодо основних способів зберігання криптовалют. Особливо це питання набуває актуальності при проведенні правоохоронними органами оглядів та обшуків, так як незнання як виглядають криптогаманці, як їх виявити та зафіксувати веде до втрати доказової бази та унеможливорює подальше відшкодування заподіяної шкоди державі або фізичним особам.

Криптовалютний гаманець – це еквівалент фізичного гаманця в мережі криптовалют. Гаманець містить приватний ключ (ключі), який дозволяє витрачати криптовалюту, розміщені в блокчейні. Кожен такий гаманець показує баланс всіх активів, які він підтримує, і дозволяє робити транзакції в конкретних сумах конкретній людині.

Приватний ключ – це секретна інформація, яка підтверджує ваше право витрачати криптовалюту за допомогою спеціального гаманця за допомогою криптографічного підпису. Ваш приватний ключ (ключі) зберігається на вашому комп'ютері, якщо ви використовуєте програмний гаманець і зберігається на віддалених серверах, якщо ви використовуєте інтернет-гаманець. Публічне сповіщення ключа може призвести до втрати ваших коштів. Варто дуже уважно зберігати приватні ключі ваших цифрових активів.

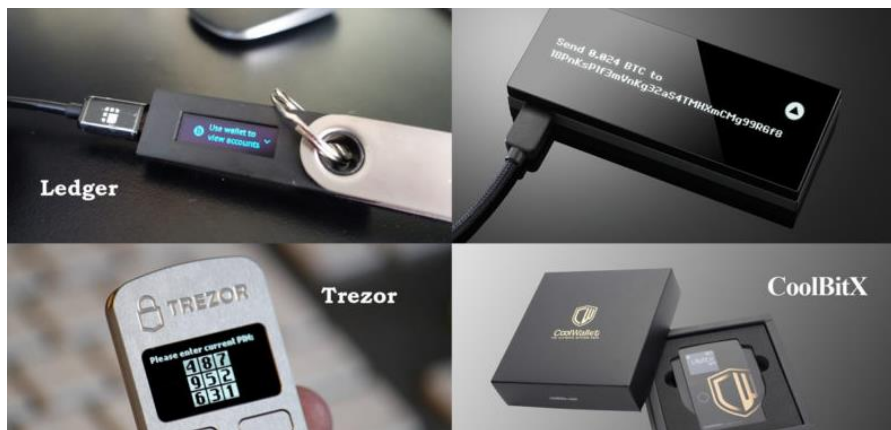
Існує кілька видів криптовалютних гаманців. Всі вони мають унікальний механізм забезпечення безпеки приватних ключів.

Види криптовалютних гаманців.

- апаратні (Додаток 2);
- десктопні (Додаток 3);
- мобільні (Додаток 4);
- онлайн гаманці (Додаток 5);
- паперові гаманці (Додаток 6).
-

Апаратні криптовалютні гаманці

Один з найбільш надійних способів зберігання криптовалюту пропонує саме апаратний гаманець. Пристрій нагадує флешку і зручний у використанні (мал. 1.).

мал. 1. Апаратний криптовалютний гаманець

Щоб витратити криптовалюту через апаратний гаманець, потрібно спочатку підключити його до ПК, смартфона або планшета. Апаратні криптогаманці зберігають приватні ключі окремо від уразливого обладнання, підключеного до інтернету.

Робота з приватними ключами відбувається з віддаленого захищеного середовища всередині апаратного гаманця, що дозволяє зберігати їх в безпеці навіть при підключенні до ненадійного або зламаного ПК. Розробники передбачають факт викрадення апаратних гаманців, майже всі вони на випадок викрадення захищені вашим особистим PIN-кодом. Якщо гаманець вкрадений, загублений або пошкоджений, існує ініціалізація гаманця – створюється спеціальний код для відновлення, за допомогою якого завжди можна повернути доступ до своїх активів.

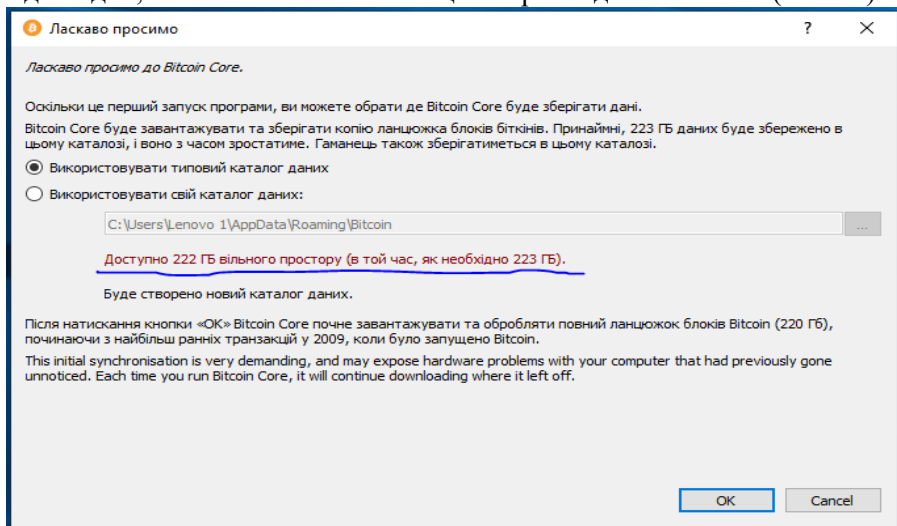
Переваги апаратного гаманця: простий спосіб безпечно зберігати криптовалюту, легко захистити і відновити гаманець, менше потенційних вразливостей, проста процедура настройки.

Виявити дані криптовалютні гаманці можливо під час проведення такої слідчо-розшукової дії як обшук, тому в додатку до наукової роботи № зображено найпопулярніші апаратні криптовалютні гаманці.

Десктопні криптовалютні гаманці

Десктопні (для комп'ютера) криптовалютні гаманці також пропонують високу ступінь безпеки для зберігання криптовалюти.

Гаманці для комп'ютера діляться на «товсті» і «тонкі». Товсті треба завантажувати з усім блокчейном, який буде постійно оновлюватися і, відповідно, займати все більше місця наприклад Bitcoin Core (мал. 2.).

мал. 2. Криптовалютний гаманець Bitcoin Core

Після встановлення програми у діалоговому вікні повідомляється що буде завантажено весь ланцюжок блоків Bitcoin загальним розміром у 220 гігабайт чим і забезпечується високий захист.

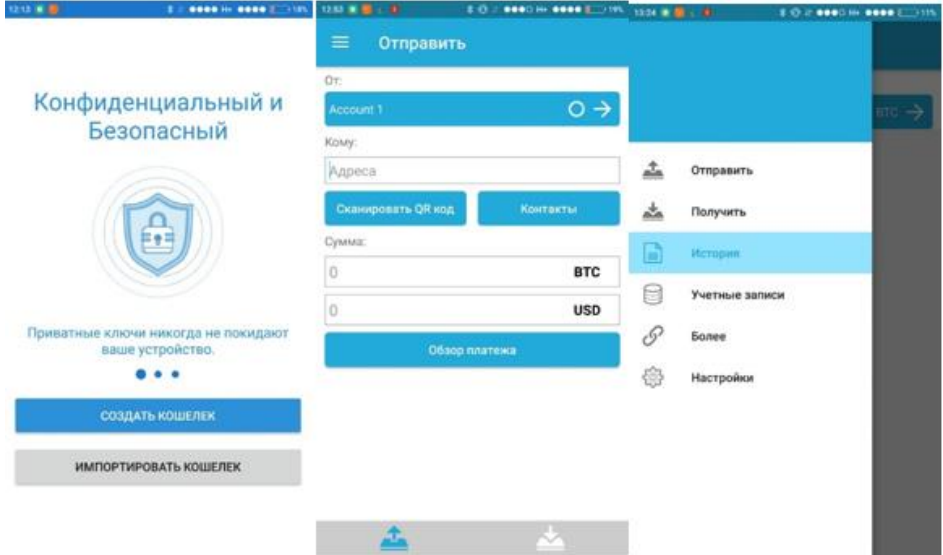
На відміну від товстих гаманців тонкі не потребують скачування всього блокчейну. При використанні тонкого гаманця рівень безпеки криптовалюта, що зберігається, знижується, оскільки всю інформацію, якої бракує, гаманцю необхідно брати зі сторонніх сервісів, яким доведеться довіряти.

Десктопні криптогаманці поділяються розроблені для однієї криптовалюти напр. Bitcoin Core та мультивалютні котрі підтримують дві і більше криптовалют.

Такі криптовалютні гаманці є досить важкими для виявлення на ПК для оперативних працівників поліції проте у даній науковій роботі наведено алгоритм дій завдяки якому будь який працівник поліції без допомоги працівника технічного відділу може виявити криптовалютний гаманець на персональному комп'ютері .

Мобільні криптовалютні гаманці

Використання мобільного криптогаманця – найзручніший спосіб розплачуватися криптовалютою в повсякденному житті. Він прекрасно підходить для тих, хто часто здійснює транзакції протягом дня. Доступ через додаток на смартфоні до цифрових активів забезпечує комфортну і швидку роботу з криптовалютою. Тому цей вид криптогаманців користується популярністю серед власників криптовалют (мал. 3).

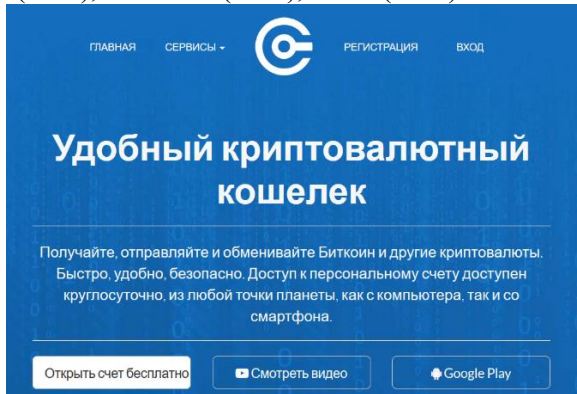
мал. 3. Приклад мобільного криптовалютного гаманця ArcBit

Однак варто пам'ятати, що мобільні гаманці не можуть забезпечити високу безпеку зберігання коштів, бо клієнт програми не спірається на локальний (скачаний на смартфон) блокчейн, а працює з віддаленими серверами. Проте для забезпечення безпеки окрім звичайного введення паролю працівник оперативного підрозділу може зіштовхнутись, з такими як сканування відбитку пальця, сканування обличчя також останнім часом розробники почали застосовувати сканування зіниці ока котре може бути використане для захисту мобільних криптовалютних гаманців.

Також важливо на якій операційній системі працює смартфон наприклад на смартфоні під управлінням ОС Android легше обійти систему безпеки із-за великої кількості помилок системи.

Онлайн криптовалютні гаманці

Онлайн-гаманці для криптовалют – це гаманці, які легко доступні при підключенні до Інтернету через будь-який пристрій. Грубо кажучи, це просто веб-сайт, якому користувач довіряє зберігання своїх коштів та здійснює певні маніпуляції з ними. Онлайн-гаманці зберігають приватні ключі в інтернеті. Доступність цих гаманців дозволяє простіше і швидше здійснювати транзакції. Один із прикладів такого це онлайн криптогаманець «Криптонатор» (мал. 4.). Так, гаманець Криптонатор - це мультивалютний онлайн-сервіс, який використовується для зберігання, обміну або покупки криптовалюта. Він підтримує 19 криптовалютних одиниць, серед яких: біткоіни (BTC), блеккоін (BLK), монери (XMR), піркоін (PPC), даш (DASH), праймкоін (XPM), редкоін (RDD), емеркоін (EMC), Zcash (ZEC), лайткоін (LTC), Ріплі (XRP) та інші.

мал. 4. Онлайн криптовалютний гаманець «Криптонатор»

Однак це, мабуть, єдиний плюс таких гаманців. Фішинг (крадіжка особистих даних), шкідливе ПЗ, хакерські атаки – онлайн-гаманці схильні до багатьох ризиків.

Так як основним інструментом доступу до онлайн криптогаманця є браузер, результативність виявлення онлайн криптовалютного гаманця полягає у навиках, напрацюваннях та застосування чіткого алгоритму дій.

Паперові криптовалютні гаманці

Паперовий криптогаманець – документ, який містить копію приватного і публічного ключів. Здебільшого документ має кілька QR-кодів (мал. 5).

мал. 5. Основні елементи паперового криптовалютного гаманця

Сайти, що надають такі гаманці, генерують біткоїн-адреси і створюють зображення, що містять два QR-коди: одну публічну адресу, яку можна використовувати для отримання криптовалюти; інший приватний ключ, яким необхідно скористатися для відправки криптовалюти (Додаток 7).

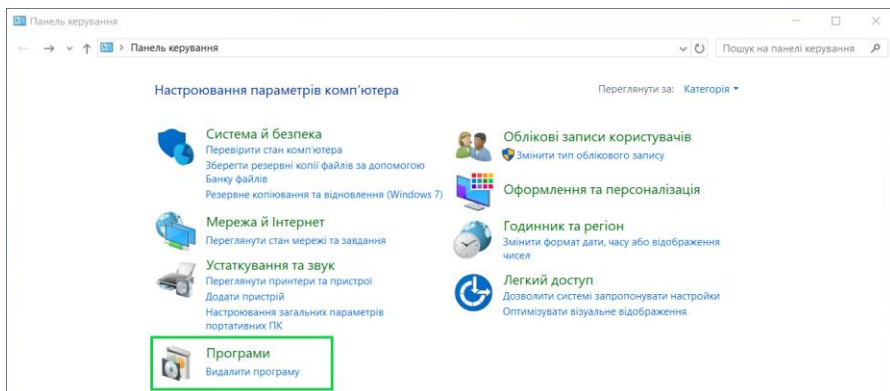
Паперовий гаманець: приватні ключі не зберігається на комп'ютері або в мережі. Тому виявлення такої форми криптовалютного гаманця полягає в обшуку при якому оперативний працівник повинен звернути увагу і вилучити друкований аркуш паперу з відповідними атрибутами.

З усього вище наведеного ми можемо зробити такий висновок, що люди для зберігання великих сум віддають перевагу апаратним і десктопним гаманцям оскільки вони найбільше заточенні на забезпечення безпеки активів. Якщо ж потрібний швидкий доступ до свого гаманця тоді використовують мобільні та онлайн гаманці, однак останні не на стільки безпечні. Виявлення яких проводиться за допомогою використання програмних компонентів за чітким алгоритмом. Що ж стосується паперового варіанту тут складно в працівників поліції можуть з'явитися труднощі з їх виявлення адже вони не реєструються в електронному варіанті, але це залежить від сказати настільки такий гаманець зручний і безпечний. Він виглядає так, надрукований на папері QR-кодів, зручний він для тих хто звик тримати готівку поруч.

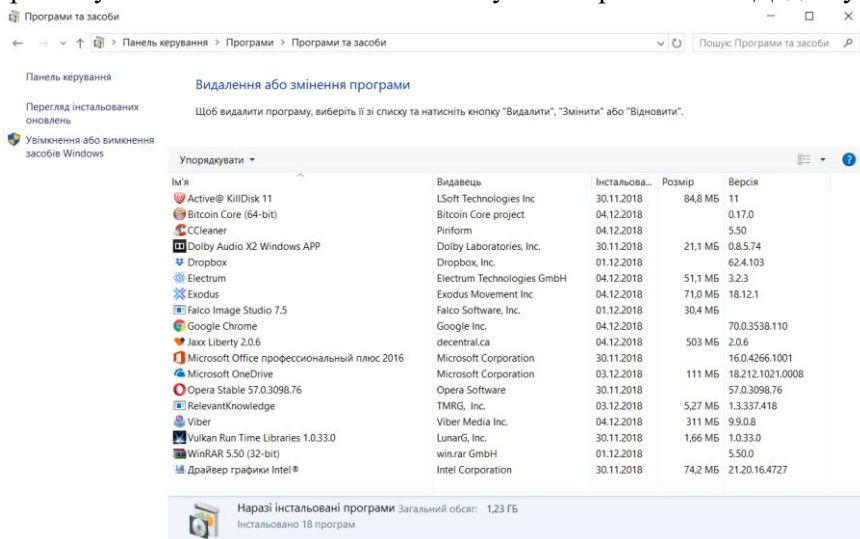
Алгоритм виявлення криптовалютних гаманців на персональних комп'ютерах

Для виявлення десктопних криптовалютних гаманців необхідно мати доступ до операційної системи персонального комп'ютера. Спочатку потрібно виконати певні налаштування пошуку системи.

Потрібно зайти до «панелі керування» та натиснути «видалити програму».

Перед користувачем вишикується весь список програм встановлених на даному персональному комп'ютері тут потрібно переглянути список на наявність найменувань перелічених в Додатку 7.

Із даного переліку ми знаходимо такі криптовалютні гаманці як «Bitcoin Core», «Electrum», «Exodus», «Jaxx».

Проте не завжди такий спосіб є ефективним оскільки:

- в операційній системі Windows для користувача не є проблемою приховати встановлену програму.

В даному випадку слід користуватись сторонніми програмами наприклад CCleaner.

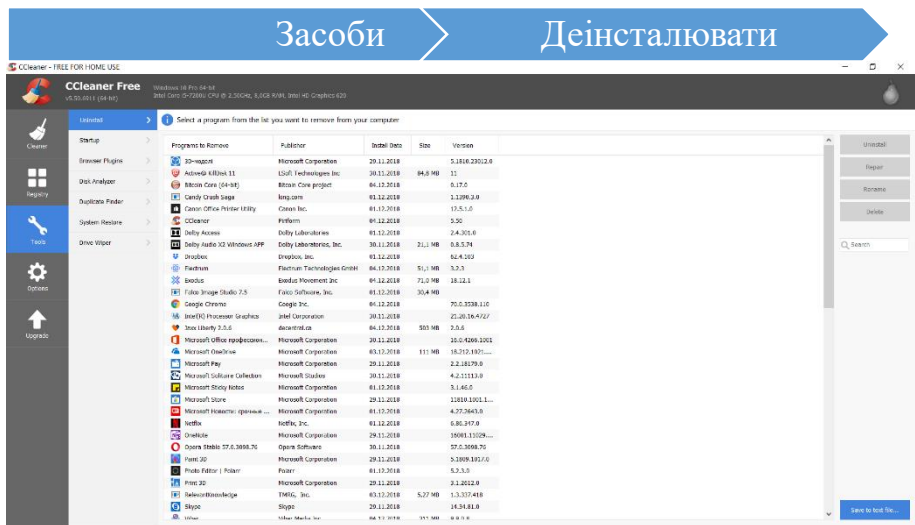
- наявність портативних версій криптовалютних гаманців (не потребують встановлення)

- криптовалютний гаманець був встановлений на іншому ПК (встановлений з резервної копії (окремо від операційної системи))
- криптовалютний гаманець знаходиться на змінному носії

В цих випадках використовуємо прийоми пошуку використовуючи пошукову систему файлової системи, для покращення результатів пошуку можливе використання додаткових програм таких як Everything.

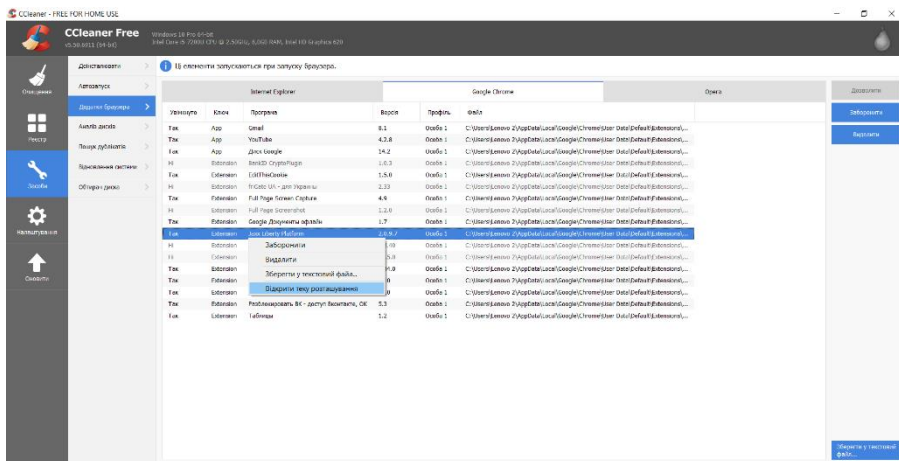
Прикладом програми для виявлення встановленого криптогаманця може слугувати CCleaner. Програма збирає інформацію про використання ПК, всіх встановлених програм та її основною метою є очищення ПК від інформації що накопичується при користуванні комп'ютером проте ми можемо використати ці функції та інструменти у своїх цілях. При правильному використанні її функцій, вони допоможуть оперативному працівнику виявити програми (криптовалютні гаманці).

Для того щоб отримати повний перелік програм встановлених на ПК потрібно виконати наступні дії:

Також програма має функцію пошуку, що допоможе скоротити час пошуку, але в цьому випадку потрібно мати перелік назв криптогаманців (див. Додаток 7).

Деякі криптовалютні гаманці мають розширення котрі встановлюються в браузер. За допомогою CCleaner ми можемо переглянути встановлені додатки на всіх браузерах. Для цього потрібно перейти в категорію «Додатки браузера»

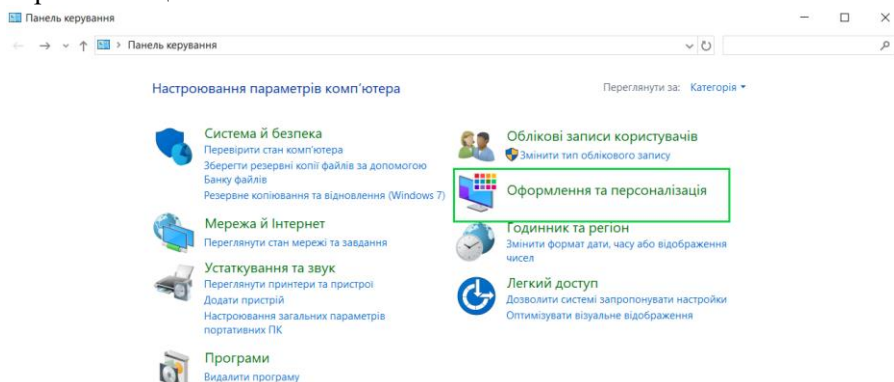

Після виявлення самої програми потрібно знайти власне головний файл гаманця.

Далі пошук буде відбуватись у файловій системі Windows.

Для того щоб розширити коло пошуку потрібно виконати наступні дії:

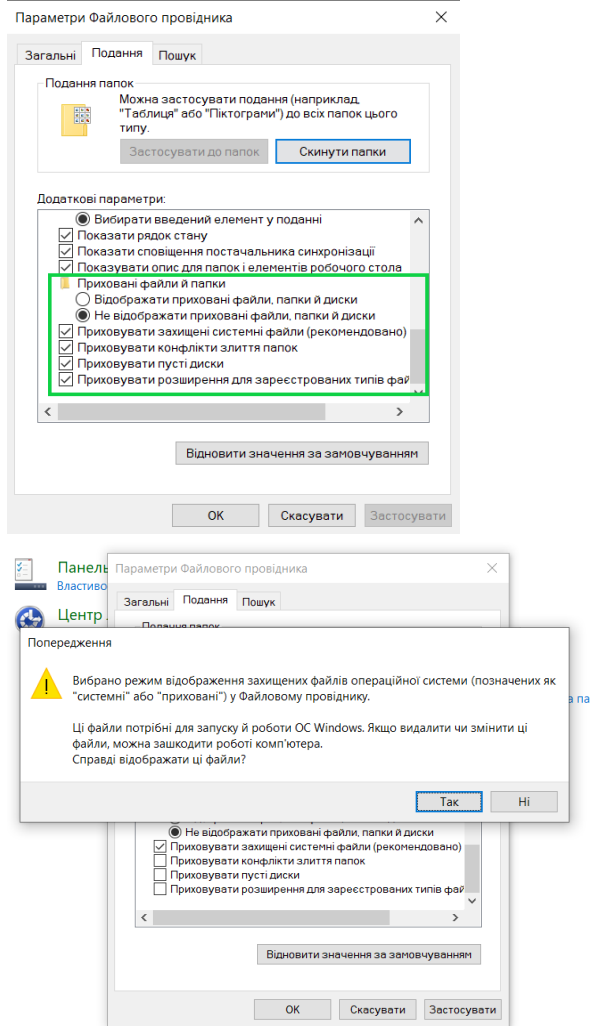
1. Зайти до панелі управління, перейти до категорії «оформлення та персоналізація»

2. В параметрах файлового провідника обрати категорію «Відображати приховані файли та папки» у діалоговому вікні спускаємось до кінця списку та деактивуємо:

- Приховувати розширення для зареєстрованих типів файлів;
- Приховувати пусті диски;
- Приховувати конфлікти злиття папок;
- Приховувати захищені системні файли.

Та в діалоговому вікні тиснемо «так»

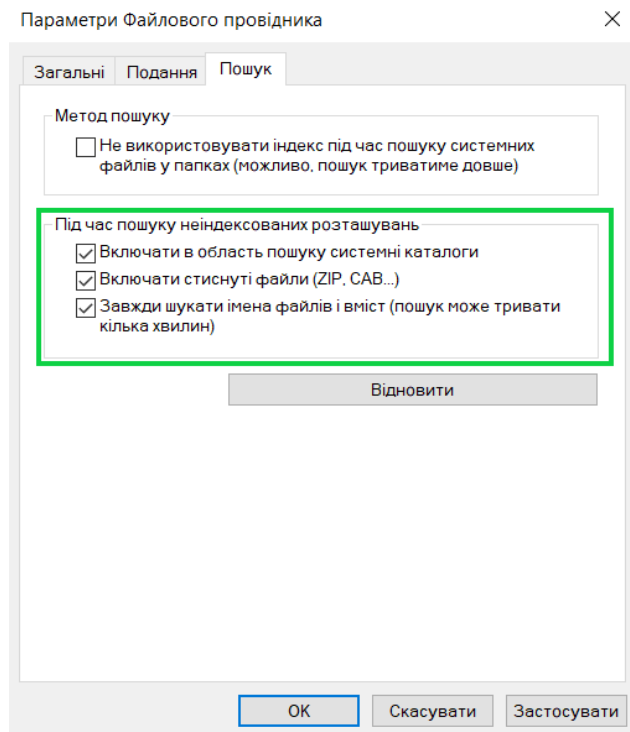

Також вибираємо «Відображати приховані файли й диски»

3. Здійснюємо перехід у вкладку «Пошук»

4. У вкладці активуємо:

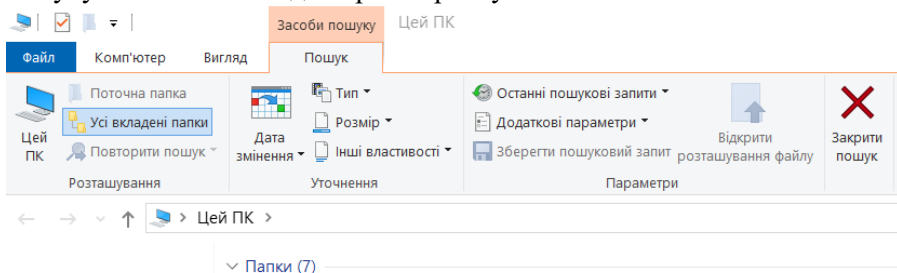
- включати стиснуті файли (ZIP, CAB...);
- завжди шукати імена файлів і вміст.

5. Тиснемо «застосувати» та «ОК»

Переходимо до провідника, найкраще для пошуку тиснути піктограму «Цей ПК» тоді пошук буде здійснюватися на всіх розділах жорсткого диску.

Інтерфейс файлового провідника пропонує деякий набір інструментів який дозволяє фільтрувати та налаштувати результати пошуку в залежності від потреб користувача.

Швидкий доступ

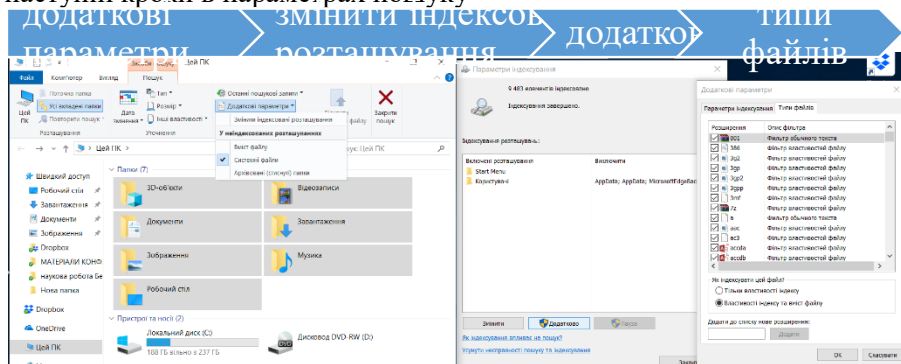
До цих інструментів входить:

- розташування (пошук тільки в поточній папці, пошук у вкладених папках, та клавіша для активації повторного пошуку);
- уточнення (дозволяє вибрати дату змінення, обрати тип файлу, обрати розмір шуканого файлу, та в інших властивостях обрати шлях, ім'я, теги та розширення файлу)

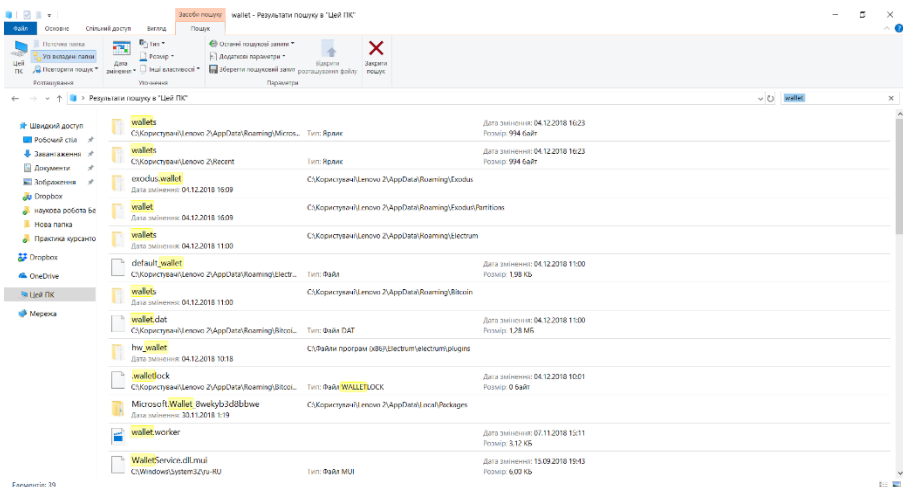
- у параметри пошуку дають можливість переглянути останні пошукові запити, налаштувати індексування, та вибрати пошук в неіндексованих розташуваннях, зберегти пошуковий запит та кнопка «відкрити розташування файлу»

Для уточнення запитів пошуку користувач може скористатись пошуковими операторами.

Щоб впевнитись що пошук буде проведено у повній мірі потрібно перевірити чи включені до індексації всі типи файлів потрібно виконати наступні кроки в параметрах пошуку

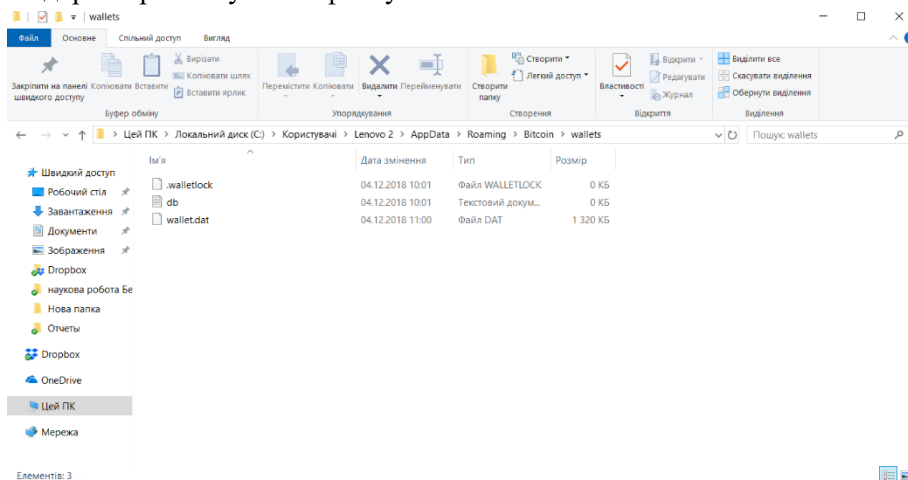

В даному вікні потрібно включити всі розширення до індексування. Потім переходимо в провідник «Цей ПК» вводим запит в пошукове поле наприклад «Wallet».

У результаті отримуємо 39 елементів серед яких є основні файли гаманця, основний файл у якому містяться вся інформація про рахунок, проведені транзакції. Саме цей файл є головною метою для підрозділів національної поліції, далі роботу продовжувати будуть працівники відділу технічного забезпечення.

Важливим моментом є визначення, від якого криптовалютного гаманця відноситься файл «wallet.dat». Для цього тиснемо клавішу «відкрити розташування файлу»

Відбувається перехід до папки в якій розміщено файл. На рівні пошукового поля у центрі розташовано шлях до файлу «C:\Users\Lenovo

2\AppData\Roaming\Bitcoin\wallets» в шляху ми бачимо папку «Bitcoin» отже на ПК встановлено BitcoinCore.

Альтернативний варіантом пошуку є пошук за допомогою стороннього програмного забезпечення прикладом слугуватиме програма Everything це безкоштовна програма що здійснює миттєвий пошук файлів та папок за назвами.

Особливістю цієї програми є те що вона після встановлення та при першому запуску вона створює індекс для кожного файлу, папки у файлових системах NTFS та ReFS. За замовчуванням Everything індексує всі диски.

Для миттєвого пошуку в програмі потрібно здійснювати її запуск з правами адміністратора при запуску програма сама запропонує цей варіант.

Пошук можливо здійснити кількома шляхами за допомогою звичайного пошуку та розширеного.

Розширений пошук пропонує користувачу більш розширений пошук за допомогою інструментів що його уточнюють

Расширенный поиск

×

Имена файлов содержат...

все эти слова:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

точную фразу:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

любые эти слова:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

кроме этих слов:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

Слово или фраза внутри файла: ⚠

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

Тип содержимого:

Местоположение:

Тут присутні такі елементи як пошук всіх слів (одне та більше), пошук за точною фразою, пошук за наявністю одного з кількох слів, та обмежити пошук виключенням назв в результатах. Також під кожним пошуковим полем знаходяться прапорці активація яких дозволяє враховувати регістр, окреслити пошук тільки цілими словами, враховувати діакритику.

Нижче програма дає змогу налаштувати пошук за:

- місцем розташування;
- досить широкі налаштування дати;
- фільтри файлів, вибір типу файлів, атрибути.

Расширенный поиск

Слово или фраза внутри файла: ⚠

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

Тип содержимого: Автоопределение

Местоположение: Обзор...

☒ С вложенными папками

Дата изменения: 06.12.2018 по 06.12.2018

Размер: МБ по МБ

Дата создания: ⚠ 06.12.2018 по 06.12.2018

Дата последнего доступа: ⚠ 06.12.2018 по 06.12.2018

Дата изменения в базе данных: 06.12.2018 по 06.12.2018

Фильтр: Все

Тип: (все файлы и папки)

Расширение:

☐ Учитывать регистр ☐ Учитывать диакритику

OK Отмена

Атрибуты: ⚠

- ☐ Архивный
- ☐ Сжатый
- ☐ Устройство
- ☐ Палка
- ☐ Зашифрованный
- ☐ Скрытый
- ☐ Обычный
- ☐ Неиндексированный
- ☐ На отключённом носителе
- ☐ Только чтение
- ☐ Точка повторной обработки
- ☐ Разрежённый файл
- ☐ Системный
- ☐ Временный

Регулярное выражение:

- ☐ Учитывать регистр

Длина имени файла: по

- ☐ Учитывать путь

Вложенность папок: по **Число запусков:** по **Дата запуска:** по **Папки с вложенной папкой или файлом, содержащем в имени:**

OK

Отмена

Дата запуска:
 по

Папки с вложенной папкой или файлом, содержащем в имени:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

Папки с этим количеством вложенных папок и файлов:
 по

Папки с этим количеством файлов:
 по

Папки с этим количеством вложенных папок:
 по

Дубли:

☐ Имя
☐ Дата изменения
☐ Дата создания
☐ Дата последнего доступа
☐ Размер
☐ Атрибуты

Файл со списком файлов содержит:

☐ Учитывать регистр ☐ Только целые слова ☐ Учитывать диакритику

Поиск файлов из списка:

☐ Учитывать регистр ☐ Учитывать диакритику

Дополнительные параметры поиска:

Окрім налаштувань розширеного пошуку програма має пошукові оператори, символи підстановки, макроси, модифікатори, функції та інші інструменти уточнення запиту (див. Додаток 8).

Введемо простий запит «Wallet» програма запропонує файли всіх типів, далі працівнику поліції потрібно виділити важливе зі всіх результатів.

Wallet - Everything			
Файл Правка Вид Поиск Закладки Сервис Справка			
Wallet			
Имя	Путь	Размер	Дата изменения
amd64_microsoft-windows-wallet-service...	C:\Windows\WinSxS		15.09.2018 10:28
amd64_microsoft-windows-wallet-wintr_3...	C:\Windows\WinSxS		15.09.2018 10:28
exodus.wallet	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Exodus		04.12.2018 16:09
hw_wallet	C:\Program Files (x86)\Electrum\electrum\plu...		04.12.2018 10:18
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_neutral_~_8...	C:\Program Files\WindowsApps		30.11.2018 0:56
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_neutral_~_8...	C:\ProgramData\Microsoft\Windows\AppRe...		30.11.2018 0:56
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_x64_8wekyb...	C:\Program Files\WindowsApps		30.11.2018 0:56
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_x64_8wekyb...	C:\ProgramData\Microsoft\Windows\AppRe...		30.11.2018 1:21
Microsoft.Wallet_8wekyb3d8bbwe	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Local\Packages		30.11.2018 1:19
wallet	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Local\Google\C...		05.12.2018 14:54
wallet	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Exodu...		04.12.2018 16:09
wallets	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Bitcoin		05.12.2018 15:04
wallets	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Electru...		04.12.2018 11:00
wow64_microsoft-windows-wallet-service...	C:\Windows\WinSxS		15.09.2018 10:29
wow64_microsoft-windows-wallet-wintr_3...	C:\Windows\WinSxS		15.09.2018 10:29
walletlock	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Bitcoi...	0 КБ	04.12.2018 10:01
amd64_microsoft-windows-wallet-service...	C:\Windows\WinSxS\Manifests	2 КБ	15.09.2018 10:25
amd64_microsoft-windows-wallet-service...	C:\Windows\WinSxS\Manifests	1 КБ	15.09.2018 10:24
amd64_microsoft-windows-wallet-wintr_3...	C:\Windows\WinSxS\Manifests	3 КБ	15.09.2018 10:24
BTC_wallet_icon_128.png	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Local\Google\C...	5 КБ	05.12.2018 14:53
BTC_wallet_icon_16.png	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Local\Google\C...	1 КБ	05.12.2018 14:53
create-wallet-intro.jsx	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Local\Google\C...	5 КБ	19.04.2018 12:16
default_wallet	C:\Users\Lenovo 2\AppData\Roaming\Electru...	2 КБ	04.12.2018 11:00
Microsoft.Wallet.dll	C:\Program Files\WindowsApps\Microsoft.Wa...	4 624 КБ	15.09.2018 19:50
Microsoft.Wallet.exe	C:\Program Files\WindowsApps\Microsoft.Wa...	15 КБ	15.09.2018 19:50
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_neutral_~_8...	C:\ProgramData\Microsoft\Windows\AppRe...	2 КБ	30.11.2018 0:56
Microsoft.Wallet_2.2.18179.0_x64_8wekyb...	C:\ProgramData\Microsoft\Windows\AppRe...	7 КБ	30.11.2018 0:56

Отримавши результати ми отримуємо папки та файли “wallet” та виявляємо такі криптогаманці як Exodus, Bitcoin, Electrum.

У випадках коли криптогаманець видалили з комп’ютера це не означає що він втрачений назавжди. За допомогою додаткового програмного забезпечення ці файли можна відновити за приклад візьмемо програму «Rescuva».

Програма досить легка у користуванні потрібно виконати наступні кроки:

1. Запускаємо програму та вибираємо відобразити всі файли у розділі «тип файлу»

Ласкаво просимо до Майстра Recuva

Майстер допоможе відновити видалені файли. Для цього він запитає кілька простих запитань.

Якщо ви не бажаєте користуватись Майстром, натисніть Відміна і перейдете до розширених опцій Recuva.

☐ Не показувати Майстра при старті

< Назад

Вперед >

Відмінити

Майстер Recuva

Тип файла

Тип файлів, які ви хочете відновити?

☒ **Всі файли**

Відобразити всі файли

☐ **Зображення**

Відображати тільки графічні файли, наприклад фото з цифрової камери

☐ **Музика**

Відображати тільки аудіо файли, наприклад файли MP3 плеєра.

☐ **Документи**

Відображати тільки офісні файли, наприклад файли Word і Excel.

☐ **Відео**

Відображати тільки відео файли, наприклад з цифрових відеокamer

☐ **Стиснені**

Показувати тільки стислі файли.

☐ **Пошта**

Show only emails from Thunderbird, Outlook Express, Windows Mail and Microsoft Outlook.

< Назад

Вперед >

Відмінити

2. Наступне вікно «місцезнаходження файлу» тут ми знову вибираємо перший пункт «Шукати усюди на даному комп'ютері»

Місцезнаходження файла

Де були файли?

☒ **Невпевнений**
 Шукати усюди на даному комп'ютері

☐ **На мой медіа-карті**
 Шукати видалені файли на будь-яких зйомних дисках (крім CD та флопі)

☐ **У Мої Документи**
 Пошук у теці документів

☐ **У Корзні**
 Шукати видалені файли з Кошика

☐ **Специфічне розміщення**

☐ **On a CD / DVD**

Дякуєм, Recuva готова шукати ваші файли

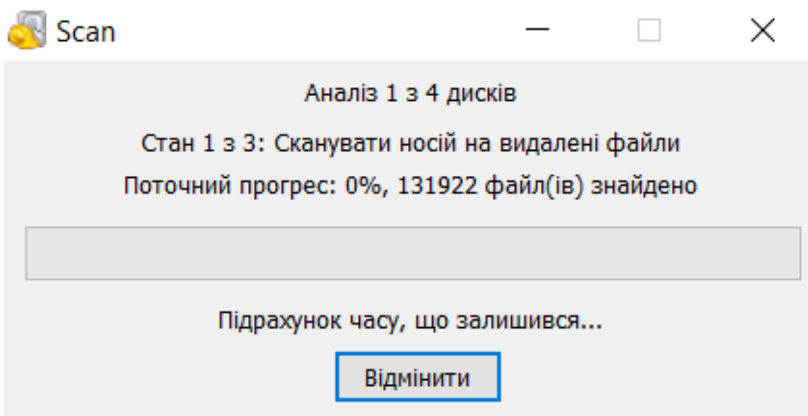
Після закінчення пошуку, ви побачите список знайдених файлів. Відмітьте файли, які ви бажаєте відновити і натисніть кнопку Відновити.

Виберіть, якщо попереднє сканування не дало результатів. Майте на увазі, що на великих дисках може зайняти більше години часу.

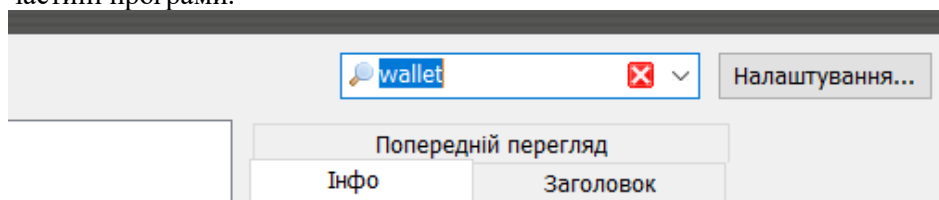
☒ Дозволити Покращене Сканування

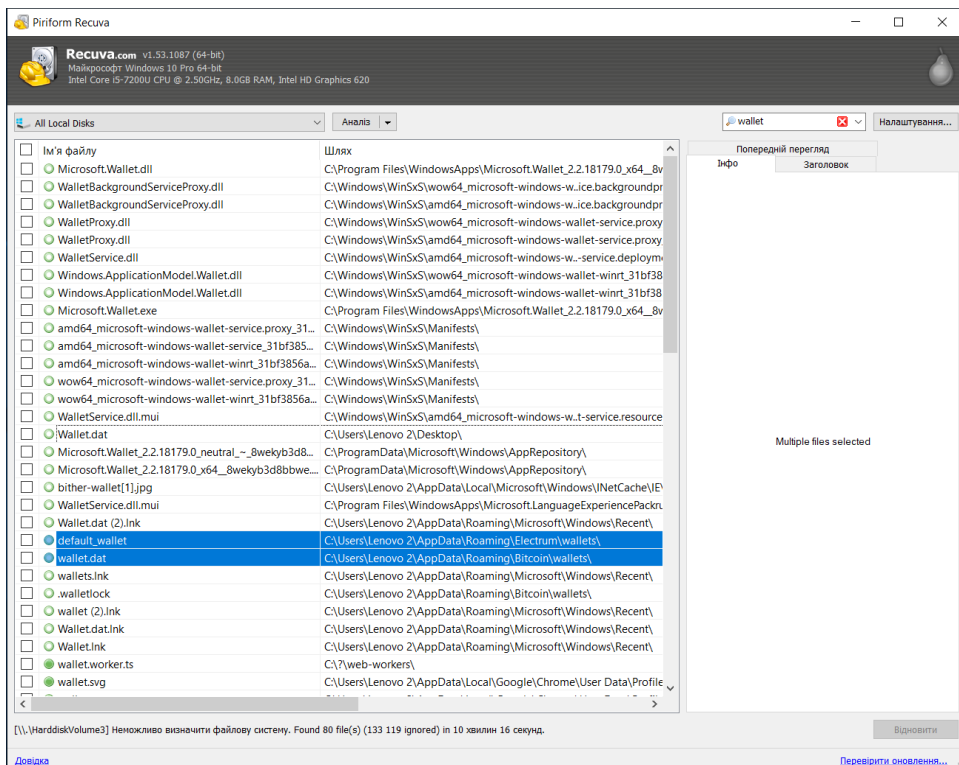
Натисніть Старт для початку пошуку

3. Особливу увагу звертаємо на прапорець «дозволити покращене сканування» без його активації ми не отримаємо потрібного результату.

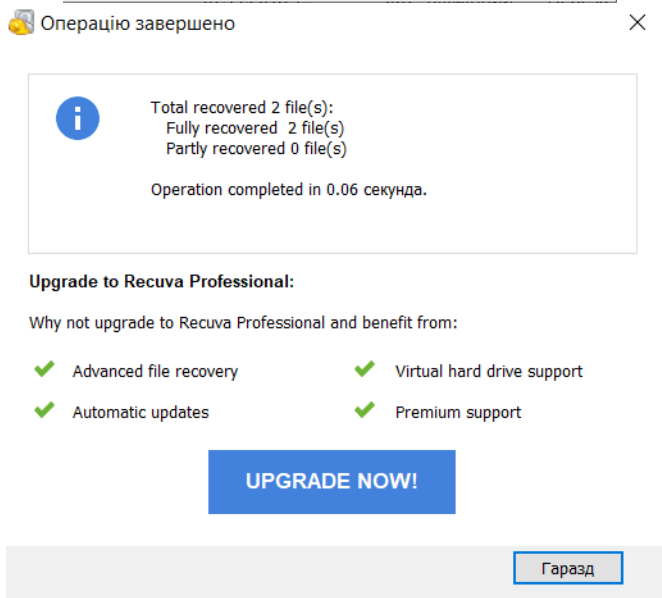
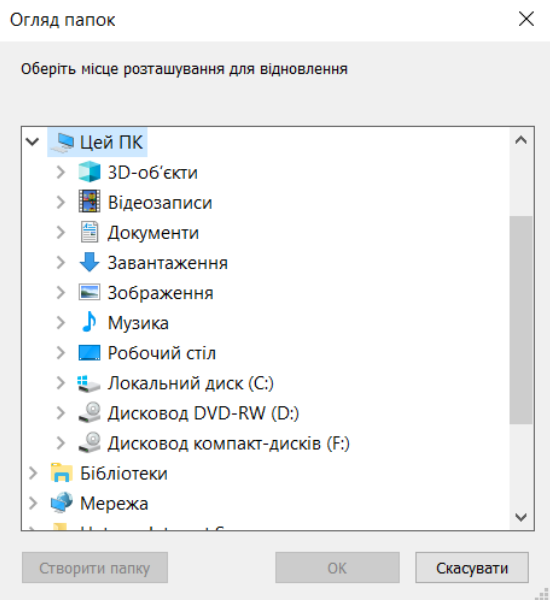

4. Чекаємо закінчення сканування та отримуємо результати у вигляді списку. Пошук серед такої кількості файлів триватиме довго, тому зручніше скористатись пошуком. Пошукова система шукає збіги по назвах серед аналізованих файлів, вона розташована у правій верхній частині програми.

Отримуємо збіги із пошуковим запитом default_wallet та wallet.dat відновлюємо ці файли для цього тиснемо клавішу відновити.

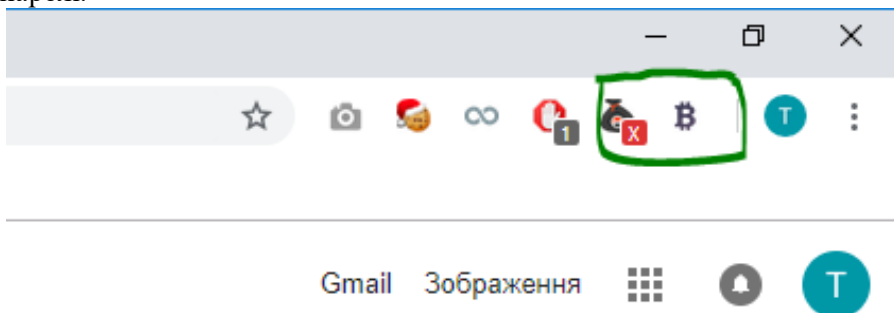
Вказуємо шлях відновлення та тиснемо «ок» далі файл передаємо працівникам відділу технічного забезпечення.

Виявлення слідів діяльності користувача з криптовалютами програмами та додатками в браузері у ході обшуку

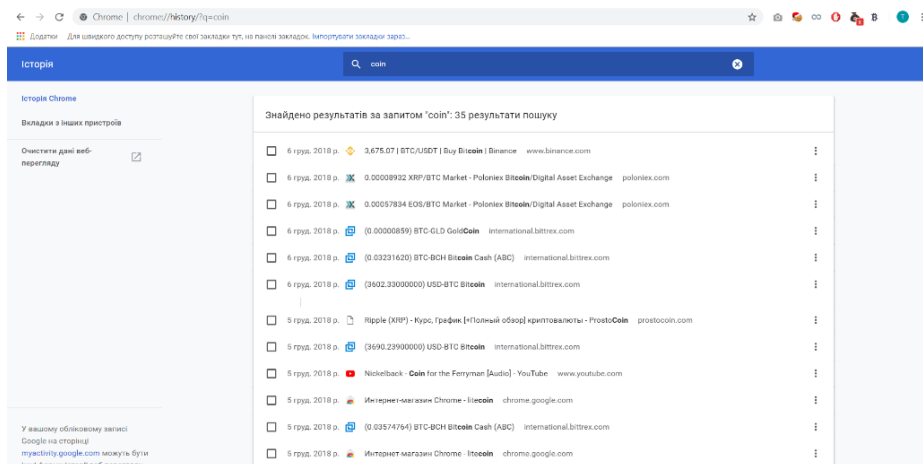
Браузер це програма без якої неможливо користування комп'ютером, особливо проведення маніпуляцій з криптовалютами. Користуючись браузером користувач залишає сліди своєї діяльності які на потрібно звертати увагу та вміти правильно їх виявляти.

Першочергово потрібно переглянути які браузери встановлені на ПК.

Одним із найрозповсюдженішим браузером є Chrome щоб отримати максимум інформації перевіряємо додатки, історію, кеш, збережені паролі.

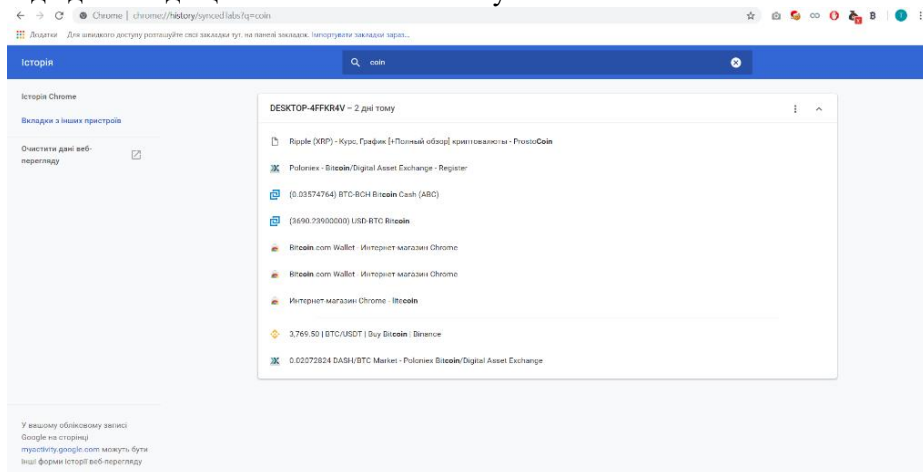

Додатки за звичай розташовані зверху біля аккаунту та налаштувань, на даному скриншоті ми бачимо два додатки Jaxx, та BitcoinCore. Комбінацією клавіш ctrl+h переходимо до історії. Перед користувачем відкрилась історія браузера проте якщо переглядати її всю це займе багато часу, для його заощадження ми можемо використати пошук по історії. У верхній частині сторінки історія розміщене пошукове поле в яке вводимо запит наприклад «coin»

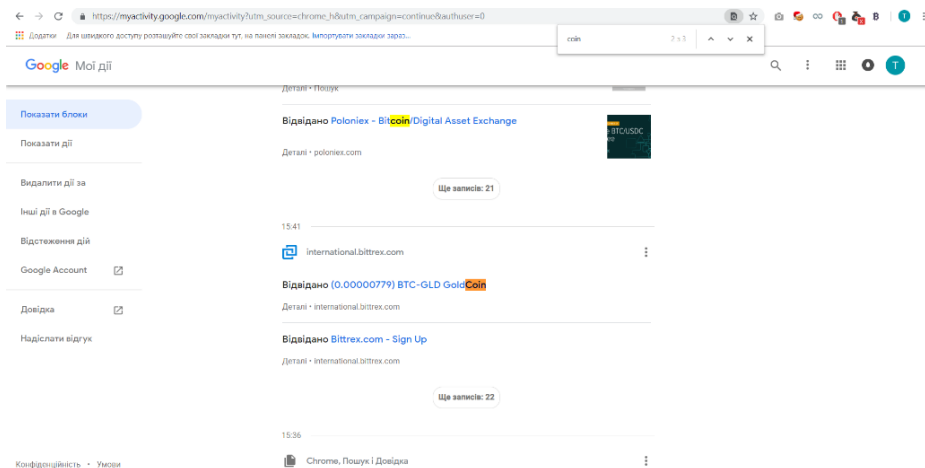

В результатах бачимо відвідані сторінки користувачем за певний час. Бачимо відвідувані сайти (біржі) www.binance.com, <https://poloniex.com/> <https://international.bittrex.com/>.

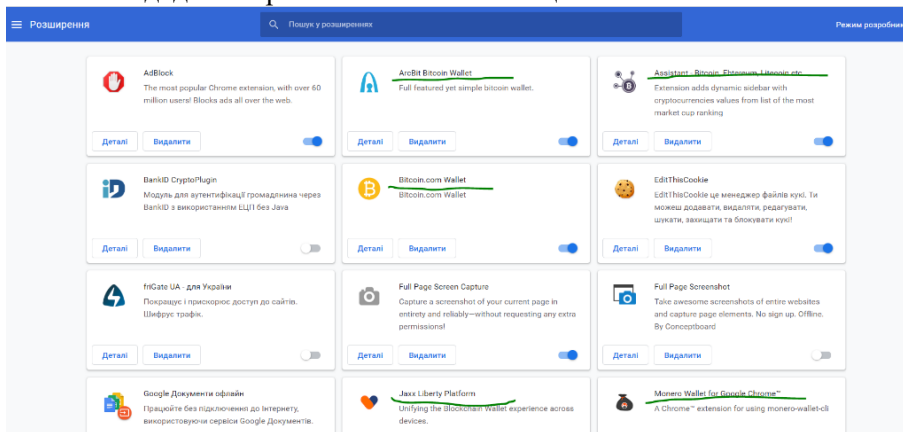
Також ми можемо переглянути вкладки з інших пристроїв під'єднаних до цього облікового запису.

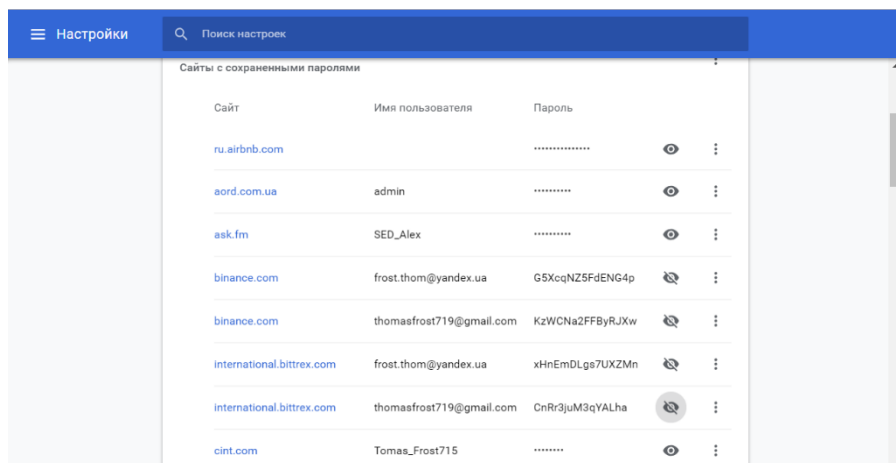
У лівому нижньому куті сторінки є посилання на іншу (детальнішу форму історії)

Для того щоб тут здійснити пошук найкращим варіантом буде натиснути клавішу F3 та ввести запит до пошукового поля вверху вікна. Оскільки в історії були виявлені переходи до магазину Chrome із запитом скачати криптовалютні гаманці переходимо до додатків і виявляємо додатки криптовалютних гаманців.

Наступним кроком слід перевірити браузер на збережені паролі для цього потрібно перейти

На даній сторінці налаштувань зібрано паролі для функції автозаповнення, щоб побачити пароль потрібно активувати клавішу збоку «показати пароль» котра має піктограму у вигляді ока.

Відновлення слідів діяльності користувача в браузері

У випадку якщо користувач досить обережний та видалив історію, паролі, кеш вийшов з облікових записів її можливо відновити кількома методами:

Метод 1: За допомогою DNS

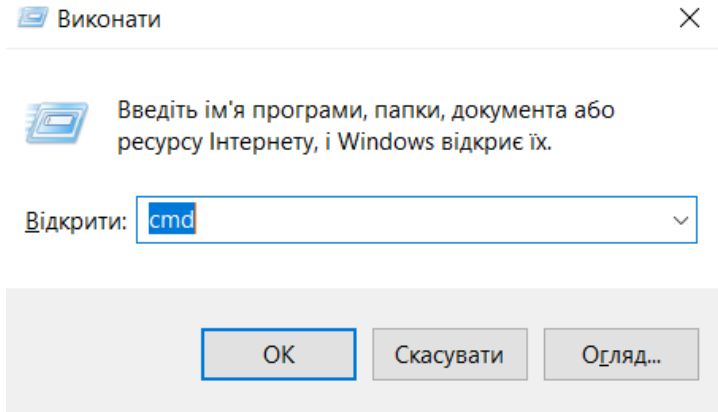
(Domain Name System) операційної системи тимчасово зберігає запити пошуку та видаляє їх після перезавантаження комп'ютера. Коли видаляється історія пошукових запитів, кеш DNS не видаляється. Це означає, що можна побачити всі імена доменів на які були здійснені переходи.

Це швидкий, але він має певні мінуси.

- він відновлює інформацію за досить короткий термін;
- бувають випадки коли цей метод показує недостовірну інформацію. Так як в кеші зберігаються всі з'єднання комп'ютера з Інтернетом, не тільки з браузера: в тому числі з додатків, реклами, антивірусної програми і т.д.;
- будь-який додаток з'єднується з чимось в інтернеті, це також буде відображено як пошук сайту. Тому буде важко визначити де пошук здійснювався користувачем, а де іншими додатками комп'ютера.

Щоб відновити історію з кешу DNS необхідно зробити наступне:

1. Запустити інструмент «Виконати» (Windows + R) і введіть в ньому команду «cmd» та виконати її.

2. Ввести у вікні Командного рядка команду `ipconfig /displaydns` та виконати її.

```
Microsoft Windows [Version 10.0.17763.134]
(c) Корпорація Майкрософт (Microsoft Corporation), 2018. Усі права захищено.
C:\Users\Lenovo 2>ipconfig /displaydns

Настройка протокола IP для Windows

r6---sn-bpb5oxu-vqne.googlevideo.com
-----
Имя записи. . . . . : r6---sn-bpb5oxu-vqne.googlevideo.com
Тип записи. . . . . : 5
Срок жизни. . . . . : 1403
Длина данных. . . . : 8
Раздел. . . . . : Ответ
CNAME-запись. . . . : r6.sn-bpb5oxu-vqne.googlevideo.com

Имя записи. . . . . : r6.sn-bpb5oxu-vqne.googlevideo.com
Тип записи. . . . . : 1
Срок жизни. . . . . : 1403
Длина данных. . . . : 4
Раздел. . . . . : Ответ
A-запись (узла) . . . : 185.158.209.17

Имя записи. . . . . : ns1.google.com
Тип записи. . . . . : 1
Срок жизни. . . . . : 1403
Длина данных. . . . : 4
Раздел. . . . . : Дополнительно
```

Результатом виконання даної команди, користувачеві будуть показані всі сайти, на які було здійснено перехід, включаючи з'єднання додатків комп'ютера.

Але будуть відображені тільки адреси веб-сайтів, а не сторінки на які здійснювався перехід.

Метод 2: За допомогою програм для відновлення даних

Відновлення історії браузера можливе за допомогою таких програм як Rescuva, Hetman Internet Spy

Для відновлення історії браузера за допомогою програми «rescuva» потрібно точно знати яку папку сканувати та які файли відновлювати у кожного браузера ці файли відрізняються за назвою та розташуванням:

У Google Chrome ці файли мають такий локальний шлях:

C:\Користувачі\Ім'я користувача\AppData\Local\Google\Chrome\User Data\Default\local storage

Mozilla Firefox:

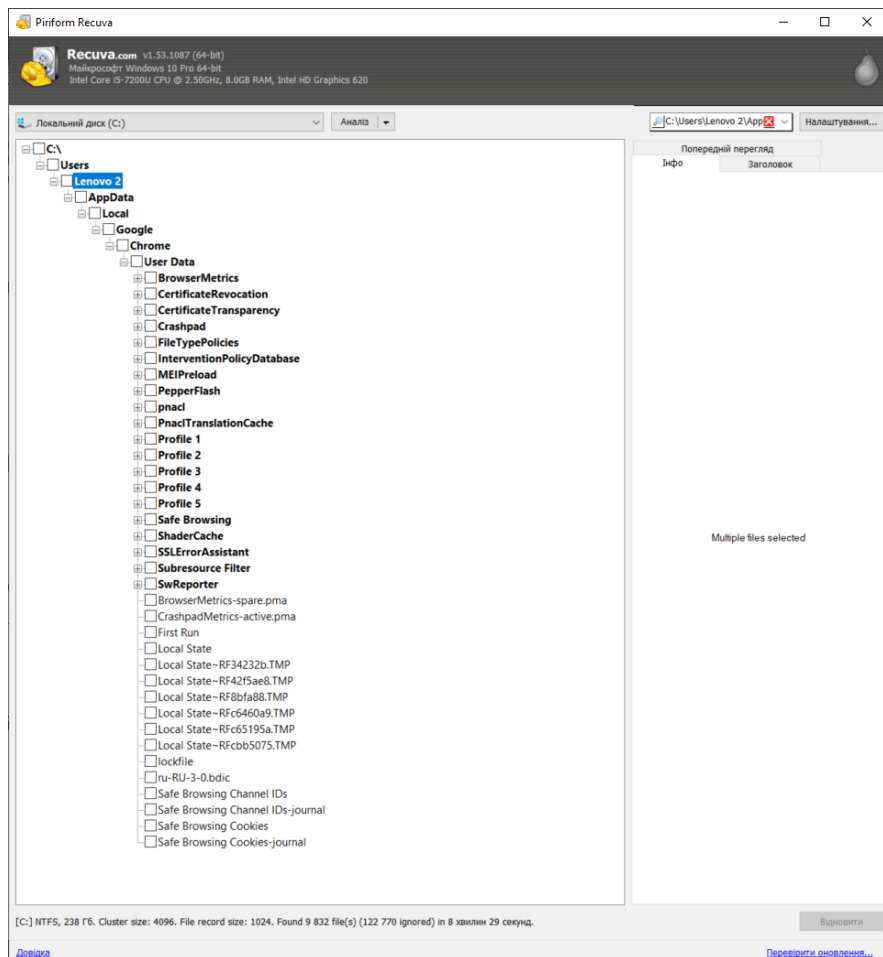
C:\Користувачі\Ім'я користувача\AppData\Roaming\Mozilla\Firefox\Profiles\<profile folder>

Microsoft Edge:

C:\Користувачі\Ім'я користувача\AppData\Local\Microsoft\Windows\History

Алгоритм пошуку залишається майже незмінним змінюється тільки те що вказується папка яку потрібно аналізувати

У пошукове поле прописуємо шлях папки, яку потрібно аналізувати. Тиснемо клавішу аналіз та чекаємо деякий час.

Після чого відновлюємо файли в папку з якої їх видалили. Після чого ми отримуємо доступ до видаленої історії через браузер.

ДОДАТКИ

Додаток 1

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 6 травня 2000 р. N 770 Київ

Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Відповідно до статті 1 Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" (60/95-ВР) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**

Затвердити перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що додається.

Прем'єр-міністр України
В.ЮЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 6 травня 2000 р. N 770

ПЕРЕЛІК наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів Таблиця I Список № 1 Особливо небезпечні наркотичні засоби, обіг яких заборонено

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
Альфа-метилтіофентаніл	N-[1-[1-метил-2-(2-тієніл)етил]-4-піперидил]-пропіонанілід

Альфа-метилфентаніл	N-[1-[1-(а-метилфенетил)-4-піперидил]-пропіонанілід
Ацетил-альфа-метилфентаніл	N-[1-(а-метилфенетил)-4-піперидил]-ацетанілід
Ацеторфін	3-о-ацетилтетрагідро-7а-(1-гідрокси-1-метилбутил)-6,14-ендотаноорипавін
Бета-гідрокси-3-метилфентаніл	N-[1-(b-гідроксифенетил)-3-метил-4-піперидил]-пропіонанілід
Бета-гідроксифентаніл	N-[1-(b-гідроксифенетил)-4-піперидил]-пропіонанілід
Героїн	діацетилморфін
Дезоморфін	дигідродезоксиморфін
Дигідроеторфін	7,8-дигідро-7а-[1-(R)-гідрокси-1-метилбутил]-6,14-ендо-етанотетрагідроорипавін
Еторфін	7,8-дигідро-7а-(1-(R)-гідрокси-1-метилбутил)-6,14-ендо-етанотетрагідроорипавін
Канабіс, смола канабісу, екстракти і настойки канабісу	
Кетобемідон	4-мета-гідроксифеніл-1-метил-4-пропіонілпіперидин
Кокаїновий куш, кока лист	

Макова солома, концентрат з макової соломи	усі частини, цілі чи подрібнені (за винятком дозрілого насіння), рослини виду мак снотворний, зібрані будь-яким способом, що містять алкалоїди, а також речовини, які отримують з цієї макової соломи
3-метилтіофентаніл	N-[3-метил-1-[2-(2-тієніл)етил]-4- піперидил]-пропіонанілід
3-метилфентаніл	N-(3-метил-1-фенетил-4-піперидил)- пропіонанілід
Меткатинон (ефедрон)	2-(метиламіно)-1-фенілпропан-1-он
МППП (десметилпродин)	1-метил-4-феніл-4-піперидинол пропіонат (ефір)
Опій	
Опій ацетильований	
Пара-фторфентаніл	4'-фтор-N-(1-фенетил-4-піперидил)- пропіонанілід
Пепап	1-фенетил-4-феніл-4-піперидинол ацетат (ефір)
Реміфентаніл	1-(2-метоксикарбонілетил)-4- (фенілпропіоніламіно)піперидин-4- карбоксиметиловий ефір
Тіофентаніл	N-[1-[2-(2-тієніл)етил]-4-піперидил]- пропіонанілід

Бензилморфін	
3-моноацетилморфін	
6-моноацетилморфін	
AB-PINACA-CHM	N-(1-карбамоїл-2-метилпропіл)-1-(циклогексилметил)-1H-індазол-3-карбоксамід
ADBICA	
B-22	хінолін-8-іл-1-(циклогексилметил)-1H-індол-3-карбоксилат

Примітка. До цього списку також включаються:

ізомери та стереоізомери перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких ізомерів та стереоізомерів можливе;

складні і прості ефіри перелічених у цьому списку наркотичних засобів (якщо вони окремо не включені до інших списків) у разі, коли існування таких ефірів можливе;

гомологи перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких гомологів можливе;

метаболіти перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких метаболітів можливе;

солі всіх перелічених у ньому наркотичних речовин, включаючи солі ізомерів, стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та метаболітів, у разі, коли існування таких солей можливе;

рослини або їх частини, що містять будь-який засіб, включений до цього списку, і підлягають тим же заходам контролю, що і засіб.

Список № 2
Особливо небезпечні психотропні речовини,
обіг яких заборонено

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
Броламфетамін (ДОБ, DOB)	(+)(-)-4-бромо-2,5-диметокси-а-метилфенетиламін
N-гідрокси-МДА (N-гідроксиметилен, діоксіамфетамін)	(+)(-)-N-[а-метил-3,4-(метилендіокси)фенетил]-гідроксиламін
ДЕТ (діетилтриптамін)	3-[2-(діетиламіно)етил]-індол
ДМА (2,5-диметоксіамфетамін)	(+)(-)-2,5-диметокси-а-метилфенетиламін
ДМГП	3-(1,2-диметилгептил)-7,8,9,10-тетрагідро-6,6,9-триметил-6Н-дибензо-[b,d]-піран-1-ол
ДМТ (диметилтриптамін)	3-[2-(диметиламіно)етил]-індол
ДОЕТ (2,5-диметокси-4-етиламфетамін)	(+)(-)-4-етил-2,5-диметокси-а-фенетиламін
N-етилтенамфетамін (МДЕ, N-етил-МДА)	(+)(-)-N-етил-а-метил-3,4-(метилендіокси)фенетиламін
Етициклідин (ФЦГ)	N-етил-1-фенілциклогексиламін
Етриптамін	3-(2-амінобутил)індол
Катинон	(-)-(S)-2-амінопропіофенон

(+)(-)-лізергід (ЛСД, 9,10-дидегідро-N,N-діетил-6- ЛСД-25)
метилерголін-8b-лізергінової кислоти

МДМА (3,4-метилендіоксиметамфетамін)	(+)(-)-N,а-диметил-3,4-(метнлендіокси)фенетиламін
Мескалін	3,4,5-триметоксифенетиламін
4-метилямінорекс	(+)(-)-cis-2-аміно-4-метил-5-феніл-2-оксазолін
ММДА (5-метокси-3,4-метилендіоксіамфетамін)	2-метокси-а-метил-4,5-(метилендіокси)фенетиламін
Парагексил	3-гексил-7,8,9,10-тетрагідро-6,6,9-триметил-6Н-добензо-[b,d]-піран-1-ол
ПМА (параметоксіамфетамін)	р-метокси-а-метилфенетиламін
Псилоцибін	3-[2-(диметиламіно)етил]-індол-4-іл дигідрофосфат
Псилоцин	3-[2-(диметиламіно)етил]-індол-4-ол
Роліциклідин (РНР, РСРУ)	1-(1-фенілциклогексил)піролідин
СТП (ДОМ)	2,5-диметокси-а, 4-диметилфенетиламін
Тенамфетамін (МДА)	альфа-метил-3,4-(метилендіокси)фенетиламін
Теноциклідин (ТСР)	1-[1-(2-тієніл)циклогексил]піперидин
Тетрагідроканнабінол (наступні ізомери та їх стереохімічні варіанти)	7,8,9,10-тетрагідро-6,6,9-триметил-3-пентил-6Н-добензо[b,d]-піран-1-ол

	(9R,10aR)- 8,9,10,10a- тетрагідро- 6,6,9- триметил-3- пентил-6Н- добензо[b,d]- піран-1-ол
--	--

(6aR,9R,10aR)-6a,9,10,10a-тетрагідро- 6,6,9-триметил-3-пентил-6Н-
добензо- [b,d]-піран-1-ол

(6aR,10aR)-6a,7,10,10a-тетрагідро- 6,6,9-триметил-3-пентил-6Н-
добензо- [b,d]-піран-1-ол

6a,7,8,9-тетрагідро-6,6,9-триметил-3-пентил-6Н-добензо[b,d]-піран-
1-ол

(6aR,10aR)-6a,7,8,9,10,10a-гексагідро- 6,6-диметил-9-метилен-3-
пентил-6Н- добензо[b,d]-піран-1-ол

ТМА (3,4,5-триметоксіам- фетамін)	(+)(-)-3,4,5-триметокси-а- метилфенетиламін
Фенциклідин	1-(1-фенілциклогексил)піперидин
4-МТА	альфа-метил-4- метилтіофенетиламін
5-MeO-DIPT	N,N-диізопропіл-5-метокси- триптамін
5-MeO-DMT,	2-(5-метокси-1Н-індол-3-іл)-N, 5- метоксидиметилтриптамін N- диметилетанамін
Метилендіоксипіровалерон, MDPV	1-(3,4-метилендіоксифеніл)- 2-піролідинілпентан-1-он
4-ММС (4-метилметкатинон) етилфеніл)	(RS)-2-(метиламіно)-1- (4- пропан-1-он

bk-PMMA (метиламіно) (4-метоксиметкатинон)	1-(4-метоксифеніл)-2- пропан-1-он
CP 47,497	2-[(1R,3S)-3-гідроксициклогексил]- 5- (2-метилоктан-2-іл)фенол

(CP 47,497)-C6 2-[(1R,3S)-3-гідроксициклогексил]-5- (2-метилгептан-2-іл)фенол

(CP 47,497)-C8 2-[(1R,3S)-3-гідроксициклогексил]-5- (2-метилнонан-2-іл)фенол

(CP 47,497)-C9 2-[(1R,3S)-3-гідроксициклогексил]-5- (2-метилдекан-2-іл)фенол

JWH-073	(1-бутил-1H-індол-3-іл)(нафталін- 1-іл)метанон
JWH-196	2-метил-1-пентил-1H-індол-3-іл- (1-нафтил)метан
JWH-194	2-метил-1-пентил-1H-індол-3-іл- (4-метил-1-нафтил)метан
JWH-197	2-метил-1-пентил-1H-індол-3-іл- (4-метокси-1-нафтил)метан
JWH-007	(2-метил-1-пентил-1H-індол-3-іл) (нафталін-1-іл)метанон
JWH-149	(4-метилнафталін-1-іл)(2-метил- 1-пентил-1H-індо-3-іл)метанон
JWH-098	(2-метил-1-пентил-1H-індол-3-іл) (4-метоксинафталін-1-іл)метанон
JWH-195	(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1-H-індол- 3-іл)(нафталін-1-іл)метан

JWH-192	(4-метилнафталін-1-іл)(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1Н-індол-3-іл)метан
JWH-199	(4-метокси-1-нафтил)(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1Н-індол-3-іл)метан
JWH-200	(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1Н-індол-3-іл)(нафталін-1-іл)метанон
JWH-193	(4-метилнафталін-1-іл)(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1Н-індол-3-іл)метанон
JWH-198	(4-метокси-1-нафтил)(1-[2-(4-морфоліно)етил]-1Н-індол-3-іл)метанон
JWH-176	(Е)-1-[1-(нафталін-1-ілметилиден)-1Н-інден-3-іл]пентан
JWH-122	(4-метилнафталін-1-іл)(1-пентил-1Н-індол-3-іл)метанон
JWH-081	(4-метоксинафталін-1-іл)(1-пентил-1Н-індол-3-іл)метанон
JWH-018	(нафталін-1-іл)(1-пентил-1Н-індол-3-іл)метанон
JWH-175	1-пентил-1Н-індол-3-іл-(1-нафтил)метан
JWH-184	1-пентил-1Н-індол-3-іл-(4-метил-1-нафтил)метан

JWH-185	1-пентил-1H-індол-3-іл-(4-метокси-1-нафтил)метан
JWH-116	1-етил-1-пентил-3-(1-нафтоіл)індол
HU-210	(6aR, 10aR)-9-(гідроксиметил)-6,6-диметил-3-(2-метилоктан-2-іл)-6a, 7, 10, 10a-тетрагідробензо[с]хромен-1-ол
TFMPP (3-трифторметил-фенілпіперазин, мета-трифторметил-фенілпіперазин)	1-[3-(трифторметил)феніл]піперазин
Сальвінорин А	
АТМ (альфа-метилтриптамін)	2-(1H-індол-3-іл)-1-метил-етиламін
NMT (N-метилтриптамін)	2-(1H-індол-3-іл)-N-метилетапамін
Буфотенин (5-OH-DMT)	3-(2-диметиламіноетилметакрилат)-1H-індол-5-ол
Бутилон (b-кето MBDB)	2-метиламіно-1(3-4-метилендіоксифеніл)бутан-1-он
БДБ (J, BDB)	L (3,4-метилендіоксифеніл)-2-бутанамін
Етилон (b-кето МДЕА)	2-етиламіно-1(3-4-метилендіоксифеніл)пропан-1-он
MBDB	1-(1,3-бензодіоксол-5-іл)-N-метилбутан-2-амін

МДОН (N-гідрокси-3,4-метилендіоксиамфетамін)	1-(1,3-бензодіоксол-5-іл)-N-гідроксипропан-2-амін
Мета-хлорфенілпіперазин (mCPP)	1-(3-хлорфеніл)піперазин
Метилон (б-кето МДМА)	(3,4-метилендіокси-N-метилкатинон)
CP 55,940	(-)-цис-3-[2-гідрокси-4-(1,1-диметилгептил) феніл]-транс-4-(3-гідрокси-пропіл)циклогекса-ном)
2C-E	2,5-диметокси-4-етил-фенілетиламін
2C-I	2,5-диметокси-4-йодофенетиламін
2C-T-2	2,5-диметокси-4-етилтіо-фенетиламін
2C-T-7	(2,5-диметокси-4-N-пропілтіофенетиламін)
PCA	(пара-хлорамфетамін, 4-CA)
JWH-250	1-пентил-3-(2-метоксифенілацетил)-індол
JWH-251	1-пентил-3-(2-метоксифенілацетил)індол
JWH-203	2-(2-хлорфеніл)-1-(1-фенілетиліндол-3-іл) етанон
5-MeO-AMT	5-метокси-альфа-метилтріптамін
5-MeO-NMT	
SR-18 (RCS-8, BEM-8)	1-(1-(2-циклогексилетил)-1H-індол-3-іл)-2-(2- метоксифеніл) етанон

SR-19 (BTM-4, ERIC-4, RCS-4)	(4-метоксифеніл) (1-пентил-1H-індол-3-іл) метанон
---------------------------------	---

1-(3-трифторфеніл)-піперазин)

2-фторметкатинон

3-фторметкатинон

4-метил-N-етилкатинон

Плодове тіло (будь-яка частина) будь-якого виду грибів, що містить псилоцибін чи (або) псилоцин	
AM-694	(2-йодофеніл)[(5-флуоропентил)-1H-індол-3-іл]метанон
AM-1220 (AM-1296)	1-(1-метилпіперидин-2-іл-метил)-1H-індол-3-іл]нафтален-1-метанон
AM-2201	[1-(5-флуоропентил)-1H-індол-3-іл]нафтален-1-іл-метанон
DOX GDA-26	D,L-2,5-диметокси-4-хлорамфетамін
MABP (буферон)	1-феніл-2-(метиламін)бутан-1-он
MDPBP	3,4-метилендіокси-а-піролідинобутіофенон
MDPPP	(3,4-метилендіокси-а-піролідинопропіофенон)
MPBP	4-метил-а-піролідинобутирофен

Піперонілацетон (M1-2)	3,4-(метилендіоксифеніл)пропан-2-он
Нафірон (O-2482, NRG-1)	1-(нафтален-2-іл)-2-(піролідин-1-іл)-пентан-1-он
HU-210	(6aR,10aR)-9-(гідроксиметил)-6,6-диметил-3-(2-метилоктан-2-іл)-6a,7,10,10a-тетрагідробензо[с]-хромен-1-ол
HU-308	[(1R,2R,5R)-2-[2,6-диметокси-4-(2-метилоктан-2-іл)феніл]-7,7-диметил-4-біцикло[3.1.1]гепт-3-іл]метанол
N-ізопропілбензиламін	
N,N-диметил-4-меткатинон (N-метилмефедрон)	
JWH-015	(2-метил-1-пропіл-1H-індол-3-іл)-1-нафталенілметанон
JWH-019	(1-гексил-1H-індол-3-іл)-1-нафталеніл-метанон
JWH-210	4-етилнафтален-1-іл-(1-пентиліндол-3-іл)метанон
JWH-307	[5-(2-флуорофеніл)-1-(пентилпірол-3)-іл-нафтален-1-

	іл]метанон
JWH-370	нафтален-1-іл-(1-пентил-2-о-толіл-1-Н-пірол-3-іл)метанон
WIN 48,098 (Правадолін)	(4-метоксифеніл)- [2-метил-1-(2-іл]метанон
WIN 55,212-2 -1,4-бензоксазин-6-іл]- 1-нафталенілметанон	(R)-(+)-[2,3-дигідро-5-метил-3-(4-морфолінілметил)піроло[1,2,3-de]
3,4-DMMC	3,4-диметилметкатинон
3-F-iso-MC	1-метиламіно-1-(3-флуорофеніл)пропан-2-он
4-EMC	1-(4-етилфеніл)-2-(метиламіно)пропан-1-он
4-FA (4-фторамфетамін)	(R,S)-1-(4-флуорофеніл)пропан-2-амін
5-MeO-DALT	N-алліл-N-[2-(5-метокси-1H-(5-індол-3-іл)етил)проп-2-ен-1-метоксидіалілтриптамін) амін
5-MeO-DIPT	N,N-діізопропіл-5-метокситриптамін
5-IAI	5-йодо-2,3-дигідро-1H-інден-2-амін
AKB-48	H-індазол-3-карбоксомід
AM-2233	1-[(N-метилпіперидин-2-іл)метил]-3-(2-йодобензоіл)індол)

РВА 4-бромоамфетамін (пара- бромоамфетамін)	
РІА (пара-йодоамфетамін)	4-йодоамфетамін
PVP	1-феніл-2-піролідин-1-іл-пентан-1-он
N-циклогексил-МДА	-N-циклогексил-3,4- метилендіоксиамфетамін
МРА (метіопропамін)	1-(тіофен-2-іл)-2-метиламінпропан)
2C-I-NBOMe (25I-NBOMe, NBOMe-2C-I, BOM- CI)	2-(4-йод-2,5-діметоксифеніл)-N-[(2- метоксифеніл)метил]етанамін
5F-UR-144(XLR-11)	1-[(5-флюоропентил)-1H-індол-3-іл]- (2,2,3,3-тетраметилциклопропіл)метанон
URB-754	6 метил-2-[(4-метилфеніл)аміно]-4H-3,1- бензоксазин-4-он
APB	5-(2-амінопропіл)бензофуран)6-(2- амінопропіл)бензофуран)
UR-144 (KM-X1, TMCP-018, MN-001, YX-17)	(1-пентиліндол-3-іл)-(2,2,3,3- тетраметилциклопропіл)метанон
AB-001	1-пентил-3-(адамантил)індол
5-APDB	5-(2-амінопропіл)-2,3-дигідробензофуран

(3-дезоксид-МДА, ЕМА-4)	
6-APDB (4-дезоксид-МДА, ЕМА-3)	6-(2-амінопропіл)-2,3-дигідробензофуран
DOI	2,5-диметокси-4-йодамфетамін
5F-ADBICA N-(1-аміно-3,3- диметил-1-оксобутан- 2-іл)- 1-(5-флюоропентил)- 1H-індол-3- карбоксамід	
Метил 1-(5- флюоропентил)- 1H-індол-3- карбоксилат	
FUBIMINA	[1-(5-флюоропентил)-1H-бензімідазол-2-іл] нафтален-1-іл-метанон
AB-FUBINACA	N-[(1-амінокарбоніл)-2-метилпропіл]-1- (4-флюорофеніл)метил)-1H-індазол
AB-PINACA	(S)-N-(1-аміно-3-метил-1-оксобутан-2-іл)- 1-пентил-1H-індазол-3-карбоксамід
RH-34	3[2-(метоксибензил)аміноетил]-2,4(1H, 3H)хіназоліндіон
Діметокси-PVP	1-(4,5 діметоксифеніл)-2-піролідін-1-іл- пентан-1-он
2C-1	2,5-диметоксі-4-йодо-фенетіламін

Примітка. До цього списку також включаються:

ізомери та стереоізомери перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких ізомерів та стереоізомерів можливе;

складні і прості ефіри перелічених у цьому списку психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені до інших списків) у разі, коли існування таких ефірів можливе;

гомологи перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких гомологів можливе;

метаболіти перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких метаболітів можливе;

солі всіх перелічених у ньому психотропних речовин, включаючи солі ізомерів, стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та метаболітів, у разі, коли існування таких солей можливе;

рослини або їх частини, що містять будь-який засіб, включений до цього списку, і підлягають тим же заходам контролю, що і засіб;

похідні групи нафтоїліндолів, бензоїліндолів, N-бензоїліндолів, фенілацетиліндолів, нафтилметиліндолів, нафтилметилінденів, циклогексилфенолів, фенілциклогексанолів, нафтоїлпіролів, дибензопіранів, триптамінів (крім лікарських засобів, у тому числі активних фармацевтичних інгредієнтів, що містять похідні групи триптамінів) та перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких похідних можливе (за винятком похідних, які вже включені як самостійні позиції до переліку);

похідні групи фенетиламінів (крім лікарських засобів, у тому числі активних фармацевтичних інгредієнтів, що містять похідні групи фенетиламінів) та перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких похідних можливе (за винятком похідних, які вже включені як самостійні позиції до переліку).

Список № 3
Рослини, які містять наркотичні засоби та
психотропні речовини і обіг яких допускається
для промислових цілей

Міжнародна незареєстрована назва	Пояснення назви
Рослини виду мак снотворний (<i>Papaver somniferum</i> L.)	рослини виду папавер сомніферум Л (опійний, у тому числі олійний та інші, що містять опій)
Рослини роду коноплі (<i>Cannabis</i>)	рослини будь-якого виду роду канабіс

Примітка.

Культивування рослин виду мак снотворний для виробництва насіння допускається лише за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст морфіну не перевищував 0,15 відсотка.

Культивування рослин роду коноплі для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував 0,08 відсотка.

Таблиця II

Список № 1

Наркотичні засоби, обіг яких обмежено

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
Алілпродин	3-аліл-1-метил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Алфентаніл	N-[1-[2-(4-етил-4,5-дигідро-5-оксо-1Н-тетразол-1-ил)-етил]-4-(метоксиметил)-4-піперидиніл]-N-фенілпропанамід
Альфапродин	альфа-3-етил-1-метил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Альфаметадол	альфа-6-диметиламіно-4,4-дифеніл-3-гептанол
Альфапродин	альфа-1,3-диметил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Альфацетилметадол	альфа-3-ацетокси-6-диметиламіно-4,4-дифенілгептан
Анілеридин	етилловий ефір 1-пара-амінофенетил-4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Ацетилдигідрокодеїн	6-ацетокси-3-метокси-N-метил-4,5-епоксиморфінан
Ацетилметадол	3-ацетокси-6-диметиламіно-4,4-дифенілгептан
Безитрамід	1-(3-ціано-3,3-дифенілпропіл)-4-(2-оксо-3-пропіоніл-1-бензимидазолініл)-піперидин

Бензетидин	етилловий ефір 1-(2-бензилоксиетил)-4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Бетамепродин	бета-3-етил-1-метил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Бетаметадол	бета-6-диметиламіно-4-4-дифеніл-3-гептанол
Бетапродин	бета-1,3-диметил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Бетацетилметадол	бета-3-ацетокси-6-диметиламіно-4,4-дифенілгептан
Бупренорфін	21-циклопропіл-7a-[(S)-1-гідрокси-1,2,2-триметилпропіл]-6,14-ендо-етилен-6,7,8,14-тетрагідроорипавін
Гідрокодон	4,5-епокси-3-метокси-17-метилморфінан-6-он
Гідроксипетидин	дигідрокодеїнон
Гідроморфінол	14-гідроксидигідроморфін
Гідроморфон	дигідроморфінон
Декстроморамід	(+)-4-[2-метил-4-оксо-3,3-дифеніл-4-(1-піролідиніл)-бутил]морфолін
Декстропропксифен	альфа-(+)-4-диметиламіно-1,2-дифеніл-3-метил-2-бутанолпропіонат
Дигідрокодеїн	4,5-епокси-6-гідрокси-3-метокси-N-метилморфінан
Дигідроморфін	7,8-дигідроморфін

Дименоксадол (естоцин)	2-диметиламіноетил-1-етокси-1,1- дифенілацетат
Димелгептанол	6-диметиламіно-4,4-дифеніл-3-гептанол
Диметилтіамбутен	3-диметиламіно-1,1-ди-(2'-тієніл)-1- бутен
Діпіпанон	4,4-дифеніл-6-піперидин-3-гептанон
Дифеноксилат	етилловий ефір 1-(3-ціано-3,3- дифенілпропіл)-4-фенілпіперидин-4- карбонової кислоти
Дифеноксин	1-(3-ціано-3,3-дифенілпропіл)-4- фенілізопекотинова кислота
Діампромід	N-[2-(метилфенетиламіно)пропіл]- пропіоналід
Діетилтіамбутен	3-діетиламіно-1,1-ди-(2'-тієніл)-1- бутен
Діоксафетил бутират	етил-4-морфоліно-2,2-дифенілбутират
Дротебанол	3,4-диметокси-17-метилморфінан-6b,14- діол
Екгонін, його складні ефіри та похідні, які можуть бути перетворені в екгонін і кокаїн	тропін-2-карбонова кислота
Етилметилтіамбутен	3-етилметиламіно-1,1-ди-(2'-тієніл)-1- бутен

Етилморфін	3-етилморфін
Етоксеридин	етилловий ефір 1-[2-(2-гідроксиетокси) етил]-4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Етонітазен	1-діетиламіноетил-2-пара-етоксибензил-5-нітробензімідазол
Ізометадон	6-диметиламіно-5-метил-4,4-дифеніл-3-гексанон
Клонітазен	2-пара-хлорбензил-1-діетиламіноетил-5-нітробензімідазол
Кодеїн	3-метилморфін
Кодоксим	дигідрокодеїнон-6-карбоксиметилоксим
Кокаїн	метиловий ефір бензоїлєкгоніну
Левометорфан	(-)-3-метокси-N-метилморфінан
Левоморамід	(-)-4-[2-метил-4-оксо-3,3-дифеніл-4-(1-піролідиніл)-бутил]-морфолін
Леворфанол	(-)-3-гідрокси-N-метилморфінан
Левофенацилморфан	(-)-3-гідрокси-N-фенацилморфінан
Метадон (фенадон)	6-(диметиламіно)-4,4-дифеніл-3-гептанон
Метадону проміжний продукт	4-ціано-2-диметиламіно-4,4-дифенілбутан
Метазоцин	2'-гідрокси-2,5,9-триметил-6,7-бензоморфан

Метилдезорфін	6-метил-дельта-6-дезоксиморфін
Метилдигідроморфін	6-метилдигідроморфін
Метопон	5-метилдигідроморфінон
Мірофін	міристилбензилморфін
Мораміду проміжний продукт	2-метил-3-морфоліно-1,1- дифенілпропанкарбонова кислота
Морферидин	етилловий ефір 1(2-морфоліноетил)-4- фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Морфін	3,6-дигідрокси-N-метил-4,5-епоксимор- фінен-7
Морфін метобромід та інші азотисті похідні морфіну	морфін метилбромід
Морфін-N-оксид	3,6-дигідрокси-N-метил-4,5- епоксиморфінен-7-N-оксид
Нікодикодин	6-нікотинілдигідрокодеїн
Нікокодин	6-нікотинілкодеїн
Нікоморфін	3,6-динікотинілморфін
Норациметадол	(+)(-)-а-3-ацетокси-6-метиламіно-4,4- дифенілгептан
Норкодеїн	N-деметилкодеїн
Норлеворфанол	(-)-3-гідроксиморфінан

Норметадон	6-диметиламіно-4,4-дифеніл-3-гексанон
Норморфін	деметилморфін
Норпіпанон	4,4-дифеніл-6-(1-піперидил)-3-гексанон
Оксикодон	14-гідроксидигідрокодеїнон
Оксиморфон	14-гідроксидигідроморфінон
Пентазоцин	(2R*,6R*,11R*)-1,2,3,4,5,6-гексагідро-6,11-диметил-3-(3-метил-2-бутеніл)-2,6-метано-3-бензазоцин-8-ол
Петидин	етилловий ефір 1-метил-4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Петидину проміжний продукт А	4-ціано-1-метил-4-фенілпіперидин
Петидину проміжний продукт В	етилловий ефір 4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Петидину проміжний продукт С	1-метил-4-фенілпіперидин-4-карбонова кислота
Пімінодин	етилловий ефір 4-феніл-1-(3-феніламінопропіл)піперидин-4-карбонової кислоти
Піритрамід	1-(3-ціано-3,3-дифенілпропіл)-4-(1-піперидил)піперидино-4-карбоксіамід
Прогептазин	1,3-диметил-4-феніл-4-пропіонілоксіазациклогептан

Проперидин	ізопропіловий ефір 1-метил-4-фенілпіперидин-4-карбонової кислоти
Пропірам	N-(1-метил-2-піперидилетил)-N-2-піридилпропіонамід
Рацеметорфан	(+)(-)-3-метокси-N-метилморфіан
Рацеморамід	(+)(-)-4-[2-метил-4-оксо-3,3-дифеніл-4-(1-піролідиніл)бутил]-морфолін
Рацеморфан	(+)(-)-3-гідрокси-N-метилморфіан
Суфентаніл	N-[4-(метоксиметил)-1-[2-(2-тієніл)-етил]-4-піперидил]-пропіонанілід
Тебаїн	3,6-диметокси-N-метил-4,5-епоксиморфінадієн-6,8
Тебакон	ацетилдигідрокодеїон
Тилідин	(+)-етил-транс-2-(диметиламіно)-1-феніл-3-циклогексене-1-карбоксилат
Трамадол	(+)-транс-2-[(диметиламіно)метил]-1-(м-метоксифеніл) циклогексанолу гідрохлорид
Тримеперидин	1,2,5-триметил-4-феніл-4-пропіоноксипіперидин
Фенадоксон	6-морфоліно-4,4-дифеніл-3-гептанон
Феназоцин	2-гідрокси-5,9-диметил-2-фенетил-6,7-бензоморфан
Фенампромід	N-(1-метил-2-піперидилетил)пропіонанілід

Феноморфан	3-гідрокси-N-фенетилморфінан
Феноперидин карбонової кислоти	етилловий ефір 1-(3-гідрокси-3- фенілпропіл)-4- фенілпіперидин-4-
Фентаніл	1-фенетил-4-N-пропіоніланілінопіперидин
Фолькодин	морфолінілетилморфін
Фуретидин	етилловий ефір 1-(2- тетрагідрофурфурилоксетил)- 4- фенілпіперидин-4-карбонової кислоти

Примітка.

До цього списку також включаються:

ізомери та стереоізомери перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких ізомерів та стереоізомерів можливе;

складні і прості ефіри перелічених у цьому списку наркотичних засобів (якщо вони окремо не включені до інших списків) у разі, коли існування таких ефірів можливе;

гомологи перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких гомологів можливе;

метаболіти перелічених у ньому наркотичних засобів (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких метаболітів можливе;

солі всіх перелічених у ньому наркотичних речовин, включаючи солі ізомерів, стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та метаболітів, у разі, коли існування таких солей можливе;

рослини або їх частини, що містять будь-який засіб, включений до цього списку, і підлягають тим же заходам контролю, що і засіб

{ Абзац восьмий примітки до списку N I таблиці II виключено на підставі Постанови КМ N 15 (15-2013-п) від 09.01.2013 }

До цього списку не включаються декстрометорфан (+)-3-метокси-N-метилморфінан) і декстрорфан (+)-3-гідрокси-N-метилморфінан)-ізомери, виключені із сфери дії заходів міжнародного

контролю відповідно до Єдиної конвенції ООН про наркотичні засоби 1961 року (995 177).

Список № 2
Психотропні речовини, обіг яких обмежено

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
Амфетамін	(+)(-)-а-метилфенетиламін
Бензилпіперазин, BZP	1-бензилпіперазин
Глютетимід	2-етил-2-фенілглутаримід
Дексамфетамін	(+)-а-метилфенетиламін
Дронабінол ((-)-транс-дельта-9-тетрагідроканабінол)	(6aR, 10aR)-6a,7,8,10a-тетрагідро-6,6,9-триметил-3-пентил-6Н-дibenзо [b,d]-піран-1-ол

{ Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Кетамін (+-)-2-(2-хлорфеніл)-2-(метиламіно)циклогексанон)

Левамфетамін	(-)-(R)-а-метилфенетиламін
Левометамфетамін	(-)-N,а-диметилфенетиламін
Меклоквалон	3-(о-хлорфеніл)-2-метил-4(3Н)-хіназолінон
Метаквалон	2-метил-3-(о-толіл)-4(3Н)-хіназолінон
Метамфетамін	(+)-(S)-N,а-диметилфенетиламін
Метамфетамін-рацемат	(+)(-)-N,а-диметилфенетиламін

Метилфенідат	метил-а-феніл-2-піперидинацетат
Секобарбітал	5-аліл-5-(1-метилбутил)барбітурова кислота
Сибутрамін	1-(4-хлорфеніл)-N,N-диметил-альфа-(2-метилпропіл)циклобутанметанамін
Фенетилін	7-[2-[(а-метилфенетил)аміно]-етил]-теофілін
Фенметразин	3-метил-2-фенілморфолін
Ціпепрол	альфа-(а-метоксibenзил)-4-(b-метоксифенетил)-1-піперазинетанол
2С-В	4-бромо-2,5-диметоксифенетиламін 1-(4-хлорфеніл)-піперазин

Примітка. До цього списку також включаються:

ізомери та стереоізомери перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких ізомерів та стереоізомерів можливе;

складні і прості ефіри перелічених у цьому списку психотропних речовин (якщо вони окремо не включені до інших списків) у разі, коли існування таких ефірів можливе;

гомологи перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких гомологів можливе;

метаболіти перелічених у ньому психотропних речовин (якщо вони окремо не виключені) у разі, коли існування таких метаболітів можливе;

солі всіх перелічених у ньому психотропних речовин, включаючи солі ізомерів, стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та метаболітів, у разі, коли існування таких солей можливе;

рослини або їх частини, що містять будь-яку речовину, включену до цього списку, і підлягають тим же заходам контролю, що і речовина.

Таблиця III
Список № 1
Наркотичні засоби, обіг яких обмежено
і стосовно яких допускаються виключення
деяких заходів контролю

1. Препарати ацетилдигідрокодеїну, дигідрокодеїну, етилморфіну, кодеїну, нікодикодину, нікокодину, норкодеїну, фолькодинуза умови, що вони поєднані з одним або кількома інгредієнтами і містять не більш як 100 мг наркотичного засобу на одиницю дози з концентрацією не більш як 2,5 відсотка у нерозділених препаратах.
2. Препарати пропіраму, що містять не більш як 100 мг пропіраму на одиницю дози, поєднані щонайменше з такою ж кількістю метилцелюлози.
3. Препарати декстропропоксифенудля орального застосування, що містять не більш як 135 мг декстропропоксифену на одиницю дози або з його концентрацією не більш як 2,5 відсотка у нерозділених препаратах, за умови, що такі препарати не містять будь-яких речовин, які перебувають під контролем відповідно до Конвенції про психотропні речовини 1971 року (995 176).
4. Препарати кокаїну, що містять не більш як 0,1 відсотка кокаїну в перерахунку на кокаїн-основу, та препарати опію або морфіну, що містять не більш як 0,2 відсотка морфіну в перерахунку на безводну морфін-основу і поєднані з одним або кількома інгредієнтами таким чином, що наркотичний засіб не може бути вилучений з даного препарату легкодоступними способами або в кількості, яка може становити небезпеку для здоров'я людини.
5. Препарати дифеноксину, що містять не більш як 0,5 мг дифеноксину на одиницю дози і не менш як 5 відсотків атропіну сульфату на одиницю дози дифеноксину.
6. Препарати дифеноксилату, що містять не більш як 2,5 мг дифеноксилату на одиницю дози в перерахунку на основу і атропіну сульфат, вміст якого еквівалентний не менш як 1 відсотку на одиницю дози дифеноксилату.
7. Порошок кореня іпекакуани та опію, що містить 10 відсотків опію в порошку, 10 відсотків кореня іпекакуани в порошку, добре змішаних з 80 відсотками будь-якого іншого інгредієнта в порошку, що не містить будь-яких наркотичних засобів.

8. Препарати, виготовлені за будь-якою формулою, наведеною у цьому списку, а також суміш таких препаратів з будь-якою речовиною, що не містить наркотичних засобів.

Наркотичні (психотропні) лікарські засоби з незначним вмістом наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, включених до відповідних таблиць переліку, з яких ці засоби чи речовини не можуть бути вилучені легкодоступним способом у кількості, що дає змогу зловживати ними, можуть виключатися із сфери дії деяких заходів контролю за їх обігом.

Список № 2
Психотропні речовини, обіг яких обмежено
і стосовно яких допускаються виключення
деяких заходів контролю

Міжнародна незареєстрована назва Хімічна назва	
Алобарбітал	5,5-діалілбарбітурова кислота
Альпразолам	8-хлор-1-метил-6-феніл-4Н-s-тріазоло [4,3-a]-1,4-бензодіазепін
Амінорекс	2-аміно-5-феніл-2-оксазолін
Амобарбітал	5-етил-5-(3-метилбутил)барбітурова кислота
Амфепрамон	1-феніл-2-діетиламіно-1-пропанон
Барбітал	5,5-діетилбарбітурова кислота
Бензфетамін	(+)-N-бензил-N,а-диметилфенетиламін
Бромазепам	7-бром-1,3-дигідро-5-(2-піридил)-2Н- 1,4-бензодіазепін-2-он

Бротізолам	2-бром-4-(о-хлорофеніл)-9-метил-6Н-тієно[3,2-f]-5-триазоло[4,3-a]-1,4-
Буталбітал	5-аліл-5-ізобутилбарбітурова кислота
Бутобарбітал	5-бутил-5-етилбарбітурова кислота
Вінілбітал	5-(1-метилбутил)-5-вінілбарбітурова кислота
Галазепам	7-хлор-1,3-дигідро-5-феніл-1-(2,2,2-трифторетил)-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Галоксазолам	10-бром-11b-(о-фторфеніл)-2,3,7,11b-тетрагідрооксазоло[3,2-d]-1,4-бензодіазепін-6(5Н)-он
Делоразепам	7-хлор-5-(о-хлорфеніл)-1,3-дигідро-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Діазепам	7-хлор-1,3-дигідро-1-метил-5-феніл-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Естазолам	8-хлор-6-феніл-4Н-s-триазоло[4,3-a]-1,4-бензодіазепін
Етил лофлазепат	етил-7-хлор-5-(о-фторфеніл)-2,3-дигідро-2-оксо-1Н-1,4-бензодіазепін-3-карбоксилат
Етиламфетамін	N-етил-а-метилфенілетиламін
Етинамат	1-етинилциклогексанол карбамат
Етхлорвінол	1-хлор-3-етил-1-пентен-4-ін-3-ол
Камазепам	7-хлор-1,3-дигідро-3-гідрокси-1 -метил-5-феніл-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он

	диметилкарбамат (ефір)
Катин	(+)-(R)-а-[(R)-1-аміноетил]бензиловий ((+)-норпсевдоефедрин) спирт
Кетазолам	11-хлор-8,12b-дигідро-2,8-диметил-12b- феніл-4Н-[1,3]-оксазино-[3,2-d]-1,4- бензодіазепін-4,7(6Н)-діон
Клобазам	7-хлор-1-метил-5-феніл-1Н-1,5- бензодіазепін-2,4(3Н,5Н)-діон
Клоксазолам	10-хлор-11b-(о-хлорфеніл)-2,3,7,11b- тетрагідрооксазоло-[3,2-d]-1,4- бензодіазепін-6(5Н)-он
Клоназепам	5-(о-хлорфеніл)-1,3-дигідро-7-нітро-2Н- 1,4-бензодіазепін-2-он
Клоразепат	7-хлор-2,3-дигідро-2-оксо-5-феніл-1Н- 1,4-бензодіазепін-3-карбонова кислота
Клотіазепам	5-(о-хлорфеніл)-7-етил-1,3-дигідро-1- метил-2Н-тієно[2,3-е]-1,4-діазепін-2-он
Лефетамін	(-)-N,N-диметил-1,2-дифенілетиламін
Лопразолам	6-(о-хлорфеніл)-2,4-дигідро-2[(4-метил- 1-піперазиніл)метилєн]-8-нітро-1Н- імідазо-[1,2-а]-1,4-бензодіазепін-1-он
Лоразепам	7-хлор-5-(о-хлорфеніл)-1,3-дигідро-3- гідрокси-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Лорметазепам	7-хлор-5-(о-хлорфеніл)-1,3-дигідро-3- гідрокси-1-метил-2Н-1,4-бензодіазепін- 2-он

Мазиндол	5-(п-хлорфеніл)-2,5-дигідро-3Н-імідазо- [2,1-а]-ізоіндол-5-ол
Медазепам	7-хлор-2,3-дигідро-1-метил-5-феніл-1Н- 1,4-бензодіазепін
Мезокарб	3-(2-толіл)-N-(фенілкарбамоїл) сиднонімін
Мепробамат	2-метил-2-пропіл-1,3-пропандіол дикарбамат
Метилфенобарбітал	5-етил-1-метил-5-фенілбарбітурова кислота
Метиприлон	3,3-діетил-5-метил-2,4-піперидиндіон
Мефенорекс	N-(3-хлорпропіл)-а-метилфенетиламін
Мідазолам	8-хлор-6-(о-фторфеніл)-1-метил-4Н- імідазо-[1,5-а]-1,4-бензодіазепін
Німетазепам	1,3-дигідро-1-метил-7-нітро-5-феніл-2Н- 1,4-бензодіазепін-2-он
Нітразепам	1,3-дигідро-7-нітро-5-феніл-2Н- 1,4-бензодіазепін-2-он
Нордазепам	7-хлор-1,3-дигідро-5-феніл-2Н-1,4- бензодіазепін-2-он
Оксазепам	7-хлор-1,3-дигідро-3-гідрокси-5-феніл- 2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Оксазолам	10-хлор-2,3,7,11b-тетрагідро-2-метил- 11b-фенілоксазоло-[3,2-d][1,4]- бензодіазепін-6(5Н)-он

Пемолін	2-аміно-5-феніл-2-оксазолін-4-он
Пентобарбітал (етамінал натрію)	5-етил-5-(1-метилбутил)барбітурова кислота
Піназепам	7-хлор-1,3-дигідро-5-феніл-1-(2- пропініл)-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Піпрадрол	1,1-дифеніл-1-(2-піперидил)метанол
Піровалерон	4-метил-2-(1-піролідиніл)валерофенон
Празепам	7-хлор-1-(циклопропілметил)-1,3- дигідро-5-феніл-2Н-1,4-бензодіазепін- 2-он
Секбутабарбітал	5-сес-бутил-5-етилбарбітурова кислота
Темазепам	7-хлор-1,3-дигідро-3-гідрокси-1-метил- 5-феніл-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Тетразепам	7-хлор-5-(циклогексен-1-іл)-1,3- дигідро-1-метил-2Н-1,4-бензодіазепін- 2-он
Тофізопам (грандоксин)	1-(3,4-диметоксифеніл)-4-метил-5-етил- 7,8-диметокси-5Н-2,3-бензодіазепін
Тріазолам	8-хлор-6-(о-хлорфеніл)-1-метил-4Н- <i>s</i> - триазоло-[4,3- <i>a</i>]-1,4-бензодіазепін
Феназепам	7-бром-5-(2-хлорфеніл)-2,3-дигідро-1Н- 1,4-бензодіазепін-2-он
Фендиметразин	(+)-(2S,3S)-3,4-диметил-2-фенілморфолін
Фенкамфамін	N-етил-3-феніл-2-норборнанамін

Фенобарбітал	5-етил-5-фенілбарбітурова кислота
Фенпропорекс	(+)(-)-N-2-ціанетиламфетамін
Фентермін	а,а-диметилфенілетиліамін
Флудіазепам	7-хлор-5-(о-фторфеніл)-1,3-дигідро-1-метил-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Флунітразепам	5-(о-фторфеніл)-1,3-дигідро-1-метил-7-нітро-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Флуразепам	7-хлор-1-[2-(діетиламіно)-етил]-5-(о-фторфеніл)-1,3-дигідро-2Н-1,4-бензодіазепін-2-он
Хлордіазепоксид	7-хлор-2-(метиламіно)-5-феніл-3Н-1,4-бензодіазепін-4-оксид
Циклобарбітал	5-(1-циклогексен-1-іл)-5-етилбарбітурова кислота
GHB	гамма-оксимасляна кислота
Золпідем (INN)	N,N,6-триметил-2-р-толилїмідазо [1,2-а] піридин-3-ацетамід

Мефентермін (метилфентермін)	N-метил-а,а- диметилфенілетиліамін
---------------------------------	---------------------------------------

Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Амінептин 7-[(10,11-дигідро-5Н-дибензо [а, г]- циклогептен-5-іл)аміно]гептановакислота

Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію

позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Апрофен (тарен) 5-діетиламіноетилового ефіру 1,1- дифенілпропіонової кислоти гідро хлорид

Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Гама-бутиролактон { Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Тіанептин (RS)-7 [(3-хлор-6, 11-дигідро-6-метилдibenзо [с, е] [1,2] тіазепін-11- іл) аміно]гептанової кислоти S, S-діоксид

Дію позиції зупинено до 1 червня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 248 (248-2012-п) від 29.02.2012 } { Дію позиції зупинено до 1 березня 2012 р. згідно з Постановою КМ N 1050 (1050-2011-п) від 05.10.2011 } { Дію позиції зупинено до 1 жовтня 2011 року згідно з Постановою КМ N 327 (327-2011-п) від 02.03.2011 } Фенілетиламін (2-фенілетиламін, b-фенілетиламін, 1-аміно-2-феніл-етан)

Примітка. До цього списку також включаються солі всіх перелічених у ньому речовин у разі, коли існування таких солей можливе.

Таблиця IV

Список № 1

Прекурсори, обіг яких обмежено і стосовно яких встановлюються заходи контролю

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
N-ацетилантранілова кислота	2-ацетиламінобензойна кислота
Ергометрин	бета-пропаноламід лізергінової кислоти малеат; 9,10-дидегідро-N-[(S)-2-гідрокси-1-метилетил]-6-метилерголін-8В-карбоксіамід малеат

Ерготамін	ерготаман-3',6',18-трион,12'-гідрокси-2'метил-5'-(фенілметил)-(5'a), [R-(R*,R*)]-2,3-дигідроксибутандіоат
Ефедрин	[R-(R*,S*)]-а-[1-(метиламіно)етил]-фенілметанол; 1-феніл-2-(метиламіно)-пропанол
Ізосафрол	3,4-метилендіокси-(1'-пропеніл)бензол
Лізергінова кислота	9,10-дидегідро-6-метилерголін-8В-карбонова кислота
3,4-метилендіоксифеніл-2-пропанон (3,4-МДФ-2П)	3,4-метилендіокси-(пропіл-2-он)бензол
Піперональ	3,4-(метилендіокси)бензальдегід; геліотропін
Псевдоефедрин	[S-(R*,R*)]-а-[1-(метиламіно)етил]-фенілметанол; 1-феніл-2-(метиламіно)пропанол
Сафрол	3,4-метилендіоксиалілбензол
Фенілацетон	1-феніл-2-пропанон; метилбензилкетон
Фенілпропаноламін (ФПА, норефедрин)	(+)(-)-2-аміно-1-фенілпропанол-1
Ангідрид оцтової кислоти	оцтовий ангідрид
Фенілоцтова кислота	альфа-толуїлова кислота
Фенілнітропропен	1-феніл-2-нітропропен

Примітки:

1. До цього списку також включаються солі всіх перелічених у ньому речовин у разі, коли утворення таких солей можливе.
2. Щодо рослин або їх частин, які містять будь-який засіб, включений до цього списку, здійснюються ті самі заходи контролю, як і щодо зазначеного засобу.

Список № 2

Прекурсори, стосовно яких встановлюються заходи контролю

Міжнародна незареєстрована назва	Хімічна назва
Анранілова кислота	2-амінобензойна кислота
Ацетон	2-пропанон
Етиловий ефір	діетиловий ефір
Калію перманганат	калій марганцевокислий
Метилетилкетон	2-бутанон
Піперидин	гексагідропіридин; пентаметиленімін
Сірчана кислота	сульфатна кислота
Соляна кислота	хлористоводнева кислота
Толуол	метилбензол

Примітка.

До цього списку також включаються солі всіх перелічених у ньому речовин у разі, коли утворення таких солей можливе, за винятком солей сірчаної та соляної кислот.

Речовини, що містять не менш як 50 відсотків таких прекурсорів, як ацетон, етиловий ефір, толуол, та 80 відсотків таких прекурсорів, як метилетилкетон, підлягають тим же заходам контролю, що і прекурсори.

Речовини, що містять не менш як 45 відсотків таких прекурсорів, як сірчана кислота, та 15 відсотків таких прекурсорів, як соляна кислота, підлягають тим же заходам контролю, що і прекурсори.

Суміші, що містять кілька перелічених у цьому списку речовин, підлягають контролю, якщо їх сумарна концентрація дорівнює або перевищує концентрацію, встановлену для однієї з речовин (з урахуванням положень першого та другого абзаців цієї примітки).

Концентрація речовин, перелічених у цьому списку, визначається виходячи з масової частки речовини в складі суміші (розчину). { *Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1890 (1890-2002-n) від 12.12.2002, N 518 (518-2008-n) від 04.06.2008, N 1298 (1298-2009-n) від 02.12.2009, N 373 (373-2010-n) від 31.05.2010, N 4 (4-2011-n) від 05.01.2011, N 796 (796-2011-n) від 27.07.2011, N 408 (408-2012-n) від 23.05.2012, N 800 (800-2012-n) від 22.08.2012, N 1129 (1129-2012-n) від 05.12.2012, N 15 (15-2013-n) від 09.01.2013, N 234 (234-2013-n) від 08.04.2013, N 712 (712-2014-n) від 26.12.2014, N 747 (747-2016-n) від 26.10.2016* }

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ Н А К А З

Затверджено

Наказ Міністерства екології та
природних ресурсів України
16.10.2000 N 165

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
2 листопада 2000 р.
за N 770/4991

Перелік небезпечних властивостей (1)

Розроблений відповідно до Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням, затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 13 липня 2000 р. N 1120 (1120-2000-п).

Вибухові речовини чи відходи - це тверді або рідкі речовини чи відходи (або суміш речовин чи відходів), які самі по собі здатні до хімічної реакції з виділенням газів такої температури і тиску і з

такою швидкістю, що призводить до пошкодження оточуючих предметів.

Клас ООН	Кодовий (2) номер	Властивість
1	H1	Вибухові речовини
3	H3	Вогненебезпечні рідини Термін "вогненебезпечні" рівнозначний терміну "легкозаймисті" Вогненебезпечними є рідини, суміші рідин або рідини, що містять тверді речовини в розчині чи суспензії (наприклад: фарби, політури, лаки тощо, крім речовин чи відходів, класифікованих інакше, згідно з їх небезпечними властивостями), які виділяють вогненебезпечні пари при температурі не вище 60,5 град.С при випробуванні в замкнутій посудині або не вище 65,6 град.С при випробуванні у відкритій посудині. (Результати, одержані при випробуваннях у закритій чи відкритій посудині, не можуть бути точно співставлені і навіть окремі результати, отримані одним і тим же методом, часто відрізняються один від одного, отже норми, у яких цифри не збігаються з наведеними вище, залишаються в контексті даного визначення).
4.1	H4.1	Вогненебезпечні тверді речовини Тверді речовини або тверді відходи, окрім класифікованих як вибухові, які в умовах, що виникають при транспортуванні, здатні легко займатися або можуть при терті викликати чи посилювати пожежу.
4.2	H4.2	Речовини або відходи, здатні самозайматися Речовини або відходи, які здатні спонтанно розігріватися за нормальних умов перевезення чи нагріватися при контакті з повітрям, а потім займатися.

4.3	H4.3	Речовини або відходи, що виділяють вогненебезпечні гази при взаємодії з водою Речовини або відходи, які при взаємодії з водою здатні самозайматися чи виділяти легкозаймисті гази в небезпечних кількостях.
5.1	H5.1	Окислювальні речовини Речовини чи відходи, які самі по собі не обов'язково горючі, але які за рахунок виділення кисню можуть спричинити загоряння інших матеріалів.
5.2	H5.2	Органічні пероксиди Органічні речовини чи відходи, що містять бівалентну групу -O-O-, є термічно нестійкими речовинами, які схильні до екзотермічного самоприскорювального розкладу.
6.1	H6.1	Отруйні (сильнодіючі) речовини Речовини чи відходи, які, потрапляючи в середину організму через органи дихання, травлення або через шкіру, здатні викликати смерть людини чи справляти на неї сильний негативний вплив.
6.2	H6.2	Речовини, що інфікують Речовини чи відходи, що містять життєздатні мікроорганізми чи їх токсини, які можуть викликати захворювання у тварин чи людей.
8	H8	Корозійні речовини Речовини чи відходи, які шляхом хімічного впливу можуть при безпосередньому контакті спричинити серйозні пошкодження живої тканини, чи у разі витікання можуть викликати пошкодження і навіть руйнування інших вантажів чи транспортних засобів; вони також можуть спричинити інші види небезпеки.
9	H10	Виділення токсичних газів при контакті з повітрям чи водою

**Речовини чи відходи, які при взаємодії з повітрям
чи водою можуть виділяти токсичні гази в
небезпечних об'єктах.**

9	H11	Токсичні речовини (що викликають затяжні чи хронічні захворювання) Речовини чи відходи, які при проникненні в середину організму через органи дихання, травлення або через шкіру можуть викликати затяжні чи хронічні захворювання, включаючи ракові захворювання.
9	H12	Екотоксичні речовини Речовини чи відходи, які в разі попадання в навколишнє середовище справляють (одразу чи згодом) шкідливий вплив на навколишнє середовище в результаті біоаккумуляції і/або мають токсичний вплив на біотичні системи.
9	H13	Речовини, здатні якимось чином після видалення утворювати інші матеріали, наприклад шляхом вилугування, причому ці матеріали мають будь-які із зазначених вище властивостей.

(1) Відповідає переліку, наведеному у додатку III до Базельської конвенції (995_022)

(2) Відповідає системі класифікації небезпечних властивостей, що наведена в Рекомендаціях ООН з перевезення небезпечних вантажів (ST/SG/AC.10/1/Rev.5, ООН, Нью Йорк, 1998р.)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Н А К А З
17.08.2007 N 490

Зареєстровано в
Міністерстві
Юстиції України
3 вересня 2007 р.
за N 1007/14274

**Про затвердження Переліків отруйних
та сильнодіючих лікарських засобів**
*{ Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони
здоров'я N 481 (z0886-08) від 20.08.2008 }*

ПЕРЕЛІК
**отруйних лікарських засобів за міжнародними
непатентованими або загальноприйнятими назвами**

Атропін та його солі (порошок)	Atropinum
Кетамін	Ketamine
Тетракаїн (порошок)	Tetracaine
Тригексифенідил	Trihexyphenidyl
Міорелаксанти периферичної дії, уключаючи їх сольові похідні:	
Атракурій	Atracurium
Векуроній	Vecuronium
Піпекуроній	Pipecuronium
Рокуроній	Rocuronium
Суксаметоній	Suxamethonium

*{ Перелік із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони
здоров'я N 481 (z0886-08) від 20.08.2008 }*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони здоров'я України

01.08.2000 N 188

(у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України
від 29.07.2010 N 634)

Таблиця 2

Невеликі, великі та особливо великі розміри психотропних речовин, що
знаходяться у незаконному обігу
Із змінами і доповненнями, внесеними
наказами Міністерства охорони здоров'я України від 29 липня 2010
року N 634,
від 11 квітня 2012 року N 253, від 15 травня 2015 року N 280
Додатково див. наказ Міністерства охорони здоров'я України
від 5 травня 2009 року N 297

<u>Назва психотропних речовин</u>	<u>Невеликі</u> <u>розміри</u> <u>(г)</u>	<u>Великі</u> <u>розміри</u> <u>(г)</u>	<u>Особливо</u> <u>великі</u> <u>розміри</u> <u>(г)</u>
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Алобарбітал</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до</u> <u>100,0</u>	<u>100,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Альпрозолам</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Амобарбітал</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до</u> <u>100,0</u>	<u>100,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Амфепрамон</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5 до</u> <u>75,0</u>	<u>75,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Амфетамін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Барбітал</u>	<u>до 5,0</u>	<u>від 50,0 до</u> <u>500,0</u>	<u>500,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Позицію виключено</u>	-	-	-
<u>Бензфетамін</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5,0 до</u> <u>75,0</u>	<u>75,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Бензилпіперазин, ВЗР</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Броламфетамін</u> <u>(ДОБ, DOB)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>

<u>Бромазепам</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>
<u>Бротізолам</u>	<u>до 0,0025</u>	<u>від 0,025 до 0,25</u>	<u>0,25 і більше</u>
<u>Буталбітал</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5 до 75,0</u>	<u>75,0 і більше</u>
<u>Бутобарбітал</u>	<u>до 1,5</u>	<u>від 15,0 до 150,0</u>	<u>150,0 і більше</u>
<u>Вінілбітал</u>	<u>до 1,5</u>	<u>від 15,0 до 150,0</u>	<u>150,0 і більше</u>
<u>Позицію виключено</u>	-	-	-
<u>Галазепам</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>
<u>Галоксазолам</u>	<u>до 0,075</u>	<u>від 0,75 до 7,5</u>	<u>7,5 і більше</u>
<u>N - гідрокси-МДА (N-гідроксиметилєн, діоксіамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Гамма-оксимасляна кислота (ГОМК, GHB), а також її складні ефіри та солі</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>Глютетимід</u>	<u>до 2,5</u>	<u>від 25,0 до 250,0</u>	<u>250,0 і більше</u>
<u>Тофізопам (грандоксин)</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>2С-В (4-бром-2,5-диметоксифенетил - амін)</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,5 до 5,0</u>	<u>5,0 і більше</u>
<u>Делоразепам</u>	<u>до 0,03</u>	<u>від 0,3 до 3,0</u>	<u>3,0 і більше</u>
<u>Дексамфетамін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Дельта-9-тетрагідро-канабінол*</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>Діазепам</u>	<u>до 0,1</u>	<u>від 1,0 до 10,0</u>	<u>10,0 і більше</u>
<u>ДМА (2,5-диметокси-амфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>

<u>ДОЕТ(2,5-диметокси-4-етиламфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>N-етилтенамфетамін (МДЕ, N-етил-МДА)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Естазолам</u>	<u>до 0,03</u>	<u>від 0,3 до 3,0</u>	<u>3,0 і більше</u>
<u>Етиламфетамін</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>Етил лофлазепат</u>	<u>до 0,02</u>	<u>від 0,2 до 2,0</u>	<u>2,0 і більше</u>
<u>Етинамат</u>	<u>до 5,0</u>	<u>від 50,0 до 500,0</u>	<u>500,0 і більше</u>
<u>Етхлорвінол</u>	<u>до 5,0</u>	<u>від 50,0 до 500,0</u>	<u>500,0 і більше</u>
<u>Золпідем (INN)</u>	<u>до 0,1</u>	<u>від 1,0 до 10,0</u>	<u>10,0 і більше</u>
<u>Камазепам</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>Катин</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Катинон*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Позицію виключено</u>	-	-	-
<u>Кетазолам</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>Клобазам</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Клоназепам</u>	<u>до 0,08</u>	<u>від 0,8 до 8,0</u>	<u>8,0 і більше</u>
<u>Клоразепат</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Клотіазепам</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Клоксазолам</u>	<u>до 0,09</u>	<u>від 0,9 до 9,0</u>	<u>9,0 і більше</u>
<u>Левамфетамін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>

<u>Левометамфетамін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Лефетамін</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5 до 75,0</u>	<u>75,0 і більше</u>
<u>(+)-Лізергід (ЛСД)*</u>	<u>до 0,00001</u>	<u>від 0,001 до 0,01</u>	<u>0,01 і більше</u>
<u>Лоразепам</u>	<u>до 0,025</u>	<u>від 0,25 до 2,5</u>	<u>2,5 і більше</u>
<u>Лопразолам</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Лорметазепам</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Мазиндол</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Медазепам</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Мепробамат</u>	<u>до 12,0</u>	<u>від 120,0 до 1200,0</u>	<u>1200,0 і більше</u>
<u>Мескалін 4-метил-амінорекс*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Метаквалон</u>	<u>до 2,0</u>	<u>від 20,0 до 200,0</u>	<u>200,0 і більше</u>
<u>Метамфетамін (первитин)</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Метамфетамін-рацемат</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Метилфенобарбітал</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>
<u>Метилприлон</u>	<u>до 2,0</u>	<u>від 20,0 до 200,0</u>	<u>200,0 і більше</u>
<u>Мефенорекс</u>	<u>до 0,6</u>	<u>від 6,0 до 60,0</u>	<u>60,0 і більше</u>
<u>МДМА (3,4-метилен-діоксиметамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>ММДА (5-метокси-3,4-метилендіокси-амфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-ММС (4-метилметкатинон)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>

<u>bk-PMMA</u> <u>(4-метоксиметкатинон)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>5-MeO-DIPT*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>5-MeO-DMT,</u> <u>5-метоксидиметилтриптамін*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Метилендіоксипіровалерон,</u> <u>MDPV*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Мідазолам</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до</u> <u>20,0</u>	<u>20,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Німетазепам</u>	<u>до 0,05</u>	<u>від 0,5 до 5,0</u>	<u>5,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Нітразепам</u>	<u>до 0,05</u>	<u>від 0,5 до 5,0</u>	<u>5,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Нордазепам</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Оксазолам</u>	<u>до 0,4</u>	<u>від 4,0 до</u> <u>40,0</u>	<u>40,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Оксазепам</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до</u> <u>50,0</u>	<u>50,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Пемолін</u>	<u>до 0,4</u>	<u>від 4,0 до</u> <u>40,0</u>	<u>40,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Піназепам</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Пентобарбітал</u> <u>(етамінал натрію)</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до</u> <u>100,0</u>	<u>100,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Піпраздрол</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до</u> <u>30,0</u>	<u>30,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Піровалерон</u>	<u>до 0,4</u>	<u>від 4,0 до</u> <u>40,0</u>	<u>40,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Празепам</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до</u> <u>30,0</u>	<u>30,0 і</u> <u>більше</u>
<u>ПМА (параметокси-</u> <u>амфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до</u> <u>15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Псилоцибін*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і</u> <u>більше</u>
<u>Псилоцин*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і</u> <u>більше</u>

<u>Плодове тіло грибів, що містить псилоцин і псилоцибін</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5 до 50</u>	<u>50 і більше</u>
<u>Сальвінорин А*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>Секбутабарбітал</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5 до 75,0</u>	<u>75,0 і більше</u>
<u>Секобарбітал</u>	<u>до 0,75</u>	<u>від 7,5 до 75,0</u>	<u>75,0 і більше</u>
<u>Сибутрамін</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>СТП (ДОМ)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Темазепам</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Тенамфетамін (МДА)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Тетрагідроканабінол, усі ізомери*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>Тетразепам</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>
<u>ТМА(3,4,5-триметоксі-амфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>TFMPP(3-трифторметилфенилпіперазин, мета-трифторметилфенилпіперазин)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Тріазолам</u>	<u>до 0,0025</u>	<u>від 0,025 до 0,25</u>	<u>0,25 і більше</u>
<u>Феназепам</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,10 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Фендиметразин</u>	<u>до 0,7</u>	<u>від 7,0 до 70,0</u>	<u>70,0 і більше</u>
<u>Фенетилін</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>Фенкамфамін</u>	<u>до 0,8</u>	<u>від 8,0 до 80,0</u>	<u>80,0 і більше</u>
<u>Фенметразин</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>

<u>Фенобарбітал</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>
<u>Фенпропорекс</u>	<u>до 0,2</u>	<u>від 2,0 до 20,0</u>	<u>20,0 і більше</u>
<u>Фентермін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Фенциклідин (РСР)*</u>	<u>до 0,0001</u>	<u>від 0,01 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Флудіазепам</u>	<u>до 0,0075</u>	<u>від 0,075 до 0,75</u>	<u>0,75 і більше</u>
<u>Флунітразепам</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>Флуразепам</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>Хлордіазепоксид</u>	<u>до 0,3</u>	<u>від 3,0 до 30,0</u>	<u>30,0 і більше</u>
<u>1-(4-хлорфеніл)-піперазин</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Циклобарбітал</u>	<u>до 2,0</u>	<u>від 20,0 до 200,0</u>	<u>200,0 і більше</u>
<u>Позицію виключено</u>	-	-	-
<u>СР 47,497*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>(СР 47,497)-С6*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>(СР 47,497)-С8*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>(СР 47,497)-С9*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-073*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-196*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-194*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-197*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>

<u>JWH-007*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-149*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-098*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-195*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-192*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-199*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-200*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-193*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-198*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-176*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-122*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-250*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-081*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-018*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-175*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-184*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-185*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-116*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>HU-210*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>

<u>1-пентил-3-(4-гідроксифенілацетил)-індол*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>1-феніл-2(диметиламіно)бутан-1-он*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>2C-E*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>2C-I*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>2C-T-2*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>2C-T-7*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>3,4-DMMC*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>3-F-iso-MC*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-EMC*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-FA (4-фторамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-MTA*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-метил-а-пірролідінопропіофенон*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 3,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>5-IAI*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>5- MeO-AMT*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>5-MeO-DALT (5-метоксидіалілтриптамін)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>5-MeO-DIPT*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>5-MeO-NMT*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>AM-694*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>AM-1220 (AM-1296)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>

<u>AM-2201*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>GDA-26*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>HU-308*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-015*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-019*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-203*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-210*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-251*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-307*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>JWH-370*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>MABP (буферон)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>MBDB*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>MDOH (N-гідрокси-3,4-метилендіоксиамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>MDPBP*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>MDPPP*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>MPBP*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>N-ізопропілбензиламін*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>N,N-диметил-4-меткатинон (N-метилмефедрон)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>NMT (N-метилтриптамін)*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>

<u>PCA*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>SR-18 (RCS-8, BEM-8)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>WIN 48,098 (Правадолін)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>WIN 55,212-2*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>SR-19 (BTM-4, ERIC-4, RCS-4)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>1-(3-трифторфеніл)-піперазин)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>2-фторметкатинон*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>3-фторметкатинон*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>4-метил-N-етилкатинон*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Амінептин</u>	<u>до 2,5</u>	<u>від 25,0 до 250,0</u>	<u>250,0 і більше</u>
<u>Апрофен (тарен)</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>АТМ (альфа-метилтриптамін)*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>БДБ (J, BDB)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Бутилон (b-кетو MBDB)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Буфотенин (5-ОН-DMT)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Гама-бутиролактон</u>	<u>до 0,5</u>	<u>від 5,0 до 50,0</u>	<u>50,0 і більше</u>
<u>ДОХ*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Етилон (b-кето МДЕА)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Кетамін</u>	<u>до 1,0</u>	<u>від 10,0 до 100,0</u>	<u>100,0 і більше</u>

<u>Мета-хлорфенілпіперазин (mCPP)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Метилон (b-кето МДМА)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Нафірон (0-2482, NRG-1)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>Піперонілацетон (M1-2)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>CP 55, 940*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,50</u>	<u>1,50 і більше</u>
<u>Тіанептин</u>	<u>до 0,7</u>	<u>від 7,0 до 70,0</u>	<u>70,0 і більше</u>
<u>Фенілетиламін</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>-3-метокси-4-метилпіролідинобутирофенон*</u>	<u>до 0,01</u>	<u>від 0,1 до 1,0</u>	<u>1,0 і більше</u>
<u>АКВ-48*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і більше</u>
<u>АМ-2233*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і більше</u>
<u>PBA (пара-бромоамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>PIA (пара-йодоамфетамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>PVP*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>N-циклогексил-МДА*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>МРА (метіопропамін)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>2C-I-NBOMe (25I-NBOMe, NBOMe-2C-I, BOM-CI)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і більше</u>
<u>5F-UR-144(XLR-11)*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і більше</u>
<u>URB-754*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і більше</u>
<u>APB*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і більше</u>

<u>UR-144</u> (<u>KM-X1, TMCP-018, MN-001,</u> <u>YX-17</u>)*	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>AB-001</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>5-APDB (3-дезоксид-МДА, ЕМА-4)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>6-APDB (4-дезоксид-МДА, ЕМА-3)*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>DOI*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>
<u>5F-ADBICA*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>Метил 1-(5-флюоропентил)-1Н-індол-3-карбоксилат*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>FUBIMINA*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>AB-FUBINACA*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>AB-PINACA*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>RH-34*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>Діметокси-PVP*</u>	<u>до 0,015</u>	<u>від 0,15 до 1,5</u>	<u>1,5 і</u> <u>більше</u>
<u>2C-1*</u>	<u>до 0,15</u>	<u>від 1,5 до 15,0</u>	<u>15,0 і</u> <u>більше</u>

Наведені психотропні речовини незалежно від розмірів кваліфікуються як особливо небезпечні психотропні речовини, обіг яких заборонено (таблиця І список N 2 Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 N 770).

1. Розміри психотропних речовин визначені на підставі існуючої практики боротьби з незаконним обігом психотропних речовин та з урахуванням існуючої міжнародної практики, що базується на визначеній добовій дозі (definite daily dose) (далі - ВДД) за даними Міжнародного комітету з контролю за наркотиками ООН.

2. До невеликих розмірів віднесені ті, що не перевищують 10 ВДД.

3. Великі розміри - у межах від 100 до 1000 ВДД.

4. Особливо великі розміри перевищують 1000 ВДД.

5. Розміри виготовлених психотропних речовин у вигляді екстрактів, витяжок, відварів, інших рідин згідно з існуючими методиками криміналістичних досліджень визначаються в перерахунку на суху речовину.

6. У таблицю включені психотропні речовини, що на сьогодні знаходяться в Україні в незаконному обігу.

7. При виявленні ізомерів та стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та аналогів, метаболітів психотропних речовин, включених до таблиці 2, невеликі, великі та особливо великі розміри застосовуються, як для відповідних психотропних речовин, включених до таблиці 2.

**Голова комісії з ліквідації
(припинення)
Комітету з контролю за
наркотиками**

Є. М. Матюшко

(таблиця 2 у редакції наказу Міністерства
охорони здоров'я України від 29.07.2010 р. N 634,
із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства
охорони здоров'я України від 11.04.2012 р. N 253,
від 15.05.2015 р. N 280)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

01.08.2000 № 188

Зареєстровано в

Міністерстві юстиції України

16 серпня 2000 р.

за № 512/4733

Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу

Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я

№ 481 від 20.08.2008}

Щодо змін додатково див. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 297 від 05.05.2009

Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я

№ 634 від 29.07.2010

№ 253 від 11.04.2012

№ 280 від 15.05.2015}

Відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" та Закону України "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними" **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити таблиці:

1.1. Невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, що знаходяться у незаконному обігу (додається).

1.2. Невеликих, великих та особливо великих розмірів психотропних речовин, що знаходяться у незаконному обігу (додається).

1.3. Великих та особливо великих розмірів прекурсорів, що знаходяться у незаконному обігу(додається).

2. Уважати таким, що втратив чинність, наказ Комітету з контролю за наркотиками від 27 січня 1997 р. № 1 "Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу", зареєстрований У Міністерстві юстиції України 24 червня 1997 р. за № 235/2039.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Коротка О.Ш.

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства охорони
здоров'я України 01.08.2000 № 188 (у редакції наказу
Міністерства охорони здоров'я України від 29.07.2010 № 634)
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
16 серпня 2000 р. за № 512/4733**

Таблиця 1

НЕВЕЛИКІ, ВЕЛИКІ ТА ОСОБЛИВО ВЕЛИКІ РОЗМІРИ наркотичних засобів, що знаходяться у незаконному обігу

Назва наркотичного засобу	Невеликі розміри (г)	Великі розміри (г)	Особливо великі розміри (г)
1	2	3	4
Бупренорфін	до 0,08	від 0,8 до 8,0	8,0 і більше
Декстропропоксифен	до 0,6	від 3,0 до 30,0	30,0 і більше
Дезоморфін*	до 0,01	від 0,1 до 1,0	1,0 і більше
Канабіс - цілі або різного ступеня подрібнення будь-які частини рослини роду коноплі або їх суміш (за винятком власне дозрілого насіння) незалежно від того, піддавались вони екстракції, деструкції, гниттю чи враженню пліснявою**	до 5,0	від 500 до 2500	2500 і більше
Канабісу смола - суміш відділеної смоли, пилку чи окремих подрібнених частин рослини коноплі або їх суміш, яка містить тетрагідроканабінол*	до 0,5	від 50,0 до 500,0	500,0 і більше
Канабісу екстракти (настойки) - засіб, який отримують з будь-яких видів і сортів конопель або канабісу шляхом виділення (екстракції) різними способами і який містить тетрагідроканабінол*	до 0,3	від 5,0 до 100,0	100,0 і більше
Героїн*	до 0,005	від 1,0 до 10,0	10,0 і більше

Опій ацетильований - засіб, що містить у своєму складі ацетильовані похідні алкалоїдів опію (у тому числі за наявності інших речовин)*	до 0,005	від 1,0 до 10,0	10,0 і більше
Етилморфіну гідрохлорид (діонін)	до 0,2	від 10,0 до 100,0	100,0 і більше
Кодеїн (основа та солі)	до 0,2	від 10,0 до 50,0	50,0 і більше
Кокаїн (основа та солі незалежно від наявності наповнювачів)	до 0,02	від 1,0 до 15,0	15,0 і більше
Метадон (фенадон)	до 0,02	від 1,6 до 20,0	20,0 і більше
Меткатинон (сфедрон)*	до 0,01	від 3,0 до 50,0	50,0 і більше
Морфін (основа та солі)	до 0,03	від 2,5 до 12,5	12,5 і більше
Макова солома - цілі або різного ступеня подрібнення будь-які частини рослини виду "мак снотворний" або їх суміш (за винятком власне дозрілого насіння) незалежно від того, піддавались вони екстракції, деструкції, гниттю чи враженню пліснявою**	до 50,0	від 500,0 до 5000,0	5000,0 і більше
Концентрат з макової соломи (опій екстракційний) - засіб, що отримують із макової соломи шляхом виділення (екстракції) різними способами і який містить хоча б один наркотичний алкалоїд або їх суміш (у тому числі за наявності інших речовин)*	до 0,5	від 50,0 до 250,0	250,0 і більше
Омнопон	до 0,03	від 3 до 75,0	75,0 і більше
Опій - сік снотворного маку, що згорнувся, у тому числі медичний, який містить хоча б один наркотичний алкалоїд або їх суміш (у тому числі за наявності інших речовин)*	до 0,1	від 50,0 до 250,0	250,0 і більше

Піритрамід (дипідолор)	до 0,03	від 1,5 до 25,5	25,5 і більше
Трамадол	до 0,5	від 5,0 до 50,00	50,00 і більше
Тримеперидин (промедол)	до 0,03	від 3,0 до 75,0	75,0 і більше
Фентаніл	до 0,0004	від 0,002 до 0,2	0,2 і більше
Метилфентаніл* (альфа-метилтіофентаніл, альфа-метилфентаніл, ацетил-альфаметилфентаніл, бетагідрокси-3-метилфентаніл, бета-гідроксифентаніл, 3-метилтіофентаніл, 3- метилфентаніл)	до 0,0002	від 0,001 до 0,1	0,1 і більше
Пентазоцин	до 2,0	від 20,0 до 200,0	200,0 і більше
Бензилморфін*	до 0,01	від 0,1 до 1,0	1,0 і більше
3-моноацетилморфін*	до 0,01	від 0,1 до 1,0	1,0 і більше
6-моноацетилморфін*	до 0,01	від 0,1 до 1,0	1,0 і більше
AB-PINACA-CHM*	до 0,015	від 0,15 до 1,5	1,5 і більше
ADBICA*	до 0,015	від 0,15 до 1,5	1,5 і більше
B-22*	до 0,015	від 0,15 до 1,5	1,5 і більше

1. Розміри наркотичних засобів визначені на підставі існуючої практики боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів та з урахуванням існуючої міжнародної практики, що базується на визначеній добовій дозі (definite daily dose) (далі - ВДД) за даними Міжнародного комітету з контролю за наркотиками ООН.

2. До невеликих розмірів віднесені ті, що не перевищують 10 ВДД.

3. Великі розміри - у межах від 100 до 1000 ВДД.

4. Особливо великі розміри перевищують 1000 ВДД.

5. Розміри наркотичних засобів рослинного походження, а також виготовлених у вигляді екстрактів, витяжок, відварів, інших рідин, згідно з існуючими методиками криміналістичних досліджень визначаються у перерахунку на суху речовину.

6. У таблицю включені наркотичні засоби, що на сьогодні знаходяться в Україні в незаконному обігу.

7. При виявленні ізомерів та стереоізомерів, складних і простих ефірів, гомологів та аналогів, метаболітів наркотичних засобів, включених до таблиці 1, невеликі, великі та особливо великі розміри застосовуються, як для відповідних наркотичних засобів, включених до таблиці 1.

* Наведені наркотичні засоби незалежно від розмірів кваліфікуються як особливо небезпечні наркотичні засоби, обіг яких заборонено (таблиця I список № 1 Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770).

** Ці особливо небезпечні наркотичні засоби виготовляються без застосування спеціального (лабораторного) обладнання з рослин, культивування яких дозволено для промислових цілей за наявності спеціального дозволу (ліцензії). Кількісне визначення маси цих наркотичних засобів здійснюється у перерахунку на суху речовину.

Таблиця 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 481 від 20.08.2008; в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 634 від 29.07.2010; із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 253 від 11.04.2012, № 280 від 15.05.2015}

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони здоров'я України

01.08.2000 № 188 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я
України від 29.07.2010 № 634

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2000 р. за
№ 514/4735**

Таблиця 3

ВЕЛИКІ ТА ОСОБЛИВО ВЕЛИКІ РОЗМІРИ

прекурсорів, що знаходяться у незаконному обігу

В редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 634 від 29.07.2010

Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони
здоров'я № 685 від 21.06.2017

Назва прекурсору	Великі розміри	Особливо великі розміри
1	2	3
Антрانیлова кислота	від 2,5 до 25,0 кг	25,0 кг і більше
Ангідрид оцтової кислоти	від 0,002 до 0,02 кг	0,02 кг і більше
Н-ацетилантрانیлова кислота	від 0,3 до 3,0 кг	3,0 кг і більше
Ацетон	від 50,0 до 200,0 л	200,0 л і більше
Ергометрин	від 0,0003 до 0,003 кг	0,003 кг і більше
Ерготамін	від 0,0003 до 0,003 кг	0,003 кг і більше
Етиловий ефір	від 20,0 до 200,0 л	200,0 л і більше
Ефедрин	від 0,0006 до 0,006 кг	0,006 кг і більше
Ізосафрол	від 0,5 до 5,0 кг	5,0 кг і більше
Калію перманганат	від 1,0 до 3,0 кг	3,0 кг і більше

Лізергінова кислота	від 0,0001 до 0,001 кг	0,001 кг і більше
3,4- метилендіоксифеніл- 2-пропанон	від 0,25 до 2,5 л	2,5 л і більше
Метилетилкетон	від 20,0 до 200,0 л	200,0 л і більше
Норефедрин (Фенілпропаноламін, ФПА)	від 0,0003 до 0,03 кг	0,03 кг і більше
Піперидин	від 0,02 до 0,2 кг	0,2 кг і більше
Піперональ	від 0,02 до 0,2 кг	0,2 кг і більше
Псевдоефедрин	від 0,0006 до 0,006 кг	0,006 кг і більше
Сафрол	від 1,0 до 10,0 кг	10,0 кг і більше
Сірчана кислота	від 20,0 до 100,0 л	100,0 л і більше
Соляна кислота	від 20,0 до 100,0 л	100,0 л і більше
Толуол	від 20,0 до 200,0 л	200,0 л і більше
Фенілацетон	від 0,04 до 0,4 л	0,4 л і більше
Фенілнітропропен	від 2 до 20 г	20 г і більше
Фенілоцтова кислота	від 1,0 до 10,0 кг	10,0 кг і більше
Розчинники, що містять у сукупності не менш як 50% ацетону, етилового ефіру, метилетилкетону та толуолу*	від 50,0 до 200,0 л	200,0 л і більше

Розміри прекурсорів визначені згідно з даними Міжнародного комітету з контролю за наркотиками ООН у кількостях, які використовуються для виготовлення середніх доз наркотичного засобу, що нелегально реалізується у роздріб.

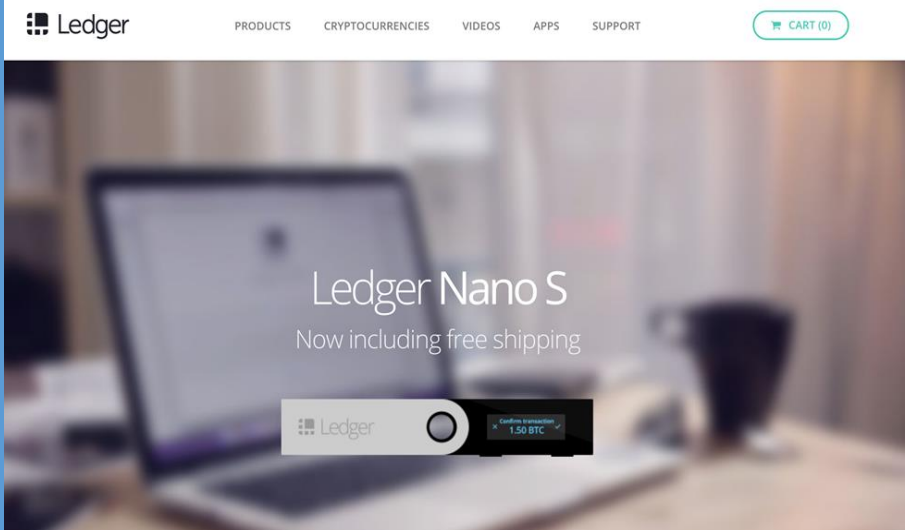
До таблиці включені прекурсори, що використовуються при незаконному виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин.

З метою однозначного підходу до розуміння розмірності відсотків, в яких має бути визначений кількісний вміст прекурсорів: ацетону, толуолу, етилового ефіру та метилетилкетону, та з урахуванням використовуваних для цього методик досліджень слід користуватись масовими відсотками.

Таблиця 3 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 634 від 29.07.2010; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 685 від 21.06.2017}и здоров'я № 685 від 21.06.2017}

НАЙПОПУЛЯРНІШІ АПАРАТНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

назва	Підтримувані криптовалюти
Ledger	ARK, Sealthcoin, Stratis, PIVX, Ubiq, Expense, Posw, Vertcoin, Dogecoin, Dash Qtum, Viacoin, Komodo, NEO.

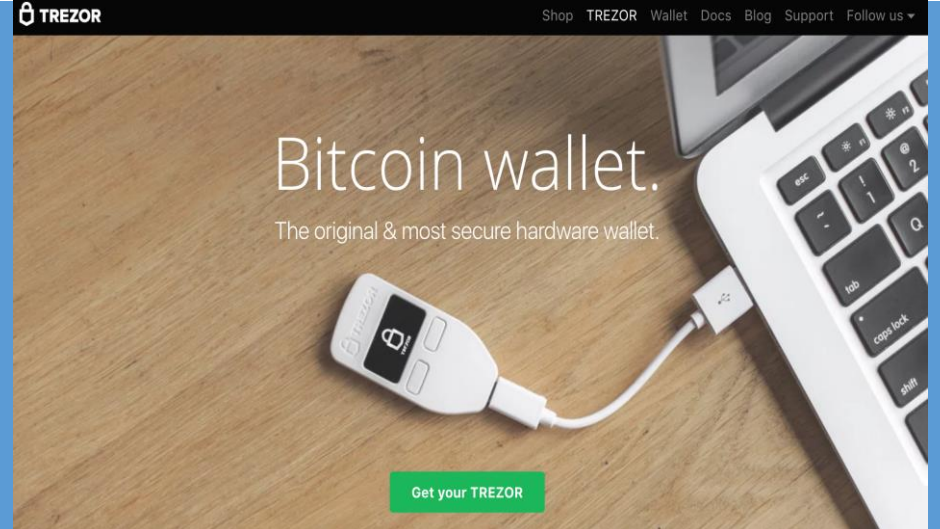

Особливості:

- ❖ Заводський ключ.
- ❖ Принцип криптографії, створений для банківського пластику (EAL5+).
- ❖ Багаторівневу систему підтвердження операції.
- ❖ Спеціально розроблену ОС під Ledger з набагато більш просунутим принципом охорони, ніж класичні.

НАЙПОПУЛЯРНІШІ АПАРАТНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

назва	Підтримувані криптовалюти
Trezor	Bitcoin (BTC), Ripple (XRP), Ethereum (ETH), Bitcoin Cash (BCH), Stellar (XLM), EOS (EOS), Litecoin (LTC), Tether (USDT), Cardano (ADA), Monero (XMR), Tron (TRX), Dash (DASH), NEM (XEM), Ethereum Classic (ETC), Zcash (ZEC), Tezos (XTZ), Bitcoin Gold (BTG)

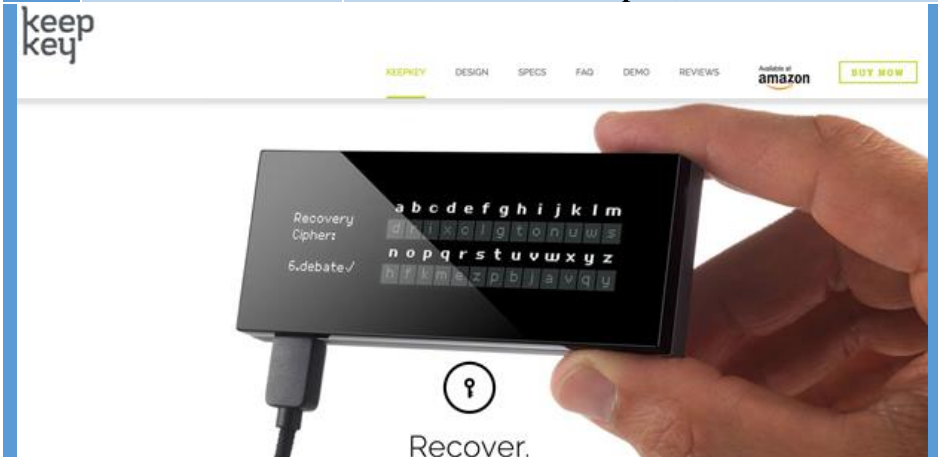
An advertisement for the Trezor Bitcoin wallet. It features a white Trezor device connected to a laptop via a USB cable, resting on a wooden surface. The text 'Bitcoin wallet.' is prominently displayed, followed by 'The original & most secure hardware wallet.' and a green button that says 'Get your TREZOR'. The Trezor logo and navigation links (Shop, TREZOR, Wallet, Docs, Blog, Support, Follow us) are visible at the top.

Особливості:

- ❖ Високого рівня захист криптовалюти паролем.
- ❖ Багаторівневе підтвердження дій. Унікальне програмне забезпечення дозволяє підписувати транзакції і здійснювати інші маніпуляції з рахунком оффлайн.
- ❖ Може працювати зі сторонніми сервісами і зберігати різні валюти різні валюти. Навіть якщо втратили пароль до портмоне передбачена функція відновлення доступу.

НАЙПОПУЛЯРНІШІ АПАРАТНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

назва	Підтримувані криптовалюти
Keep Key	Bitcoin, Bitcoin Cash, Bitcoin Gold, Dash, Doge, Ethereum, Litecoin, 0xBitcoin, 0x, Aelf, Aeternity, Aragon, Augur, Basic Attention Token, Bancor, Binance, Civic, CyberMiles, Crypto.com, Dai, Decentraland, DigixDAO, District0x, Edgeless, FirstBlood, FunFair, Gifto, Gnosis, Golem, ICONOMI, iExec, IOST, Maker, Matchpool, Melon, Metal

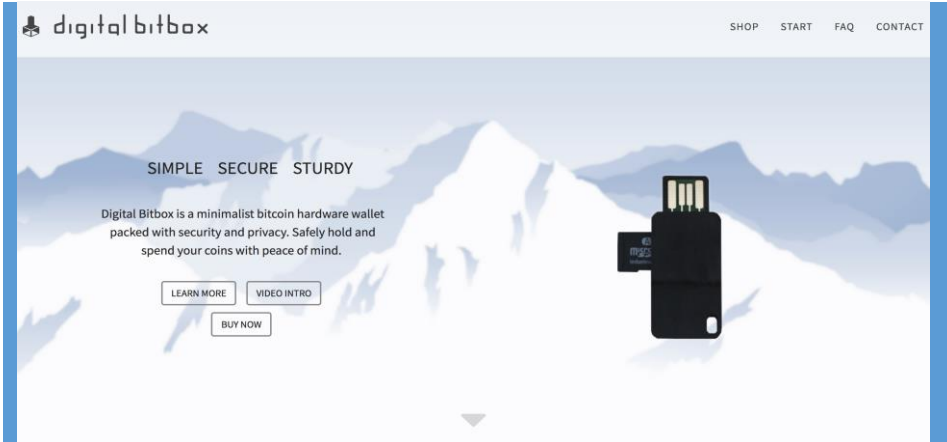

Особливості:

Keep Key виграє з естетичної точки зору, а також може похвалитися корисною особливістю – повідомляє власники, якщо була спроба поставити сторонню прошивку.

НАЙПОПУЛЯРНІШІ АПАРАТНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

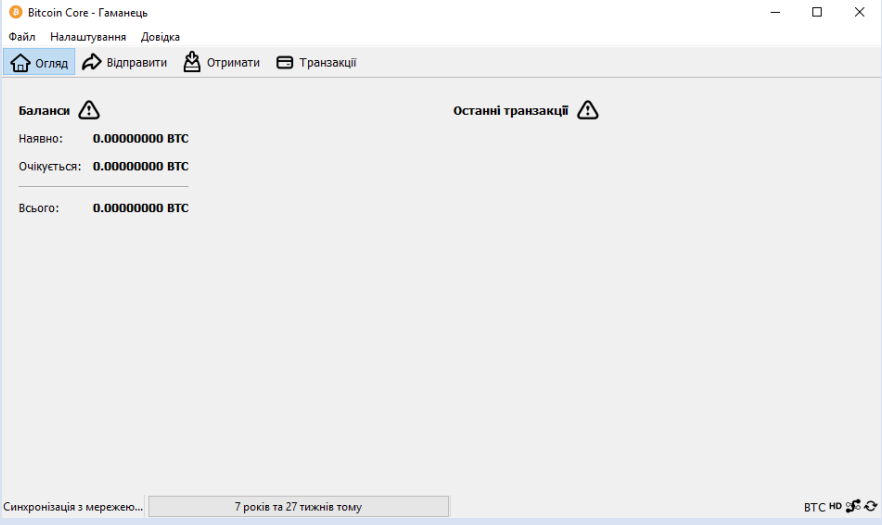
назва	Підтримувані криптовалюти
Digital Bitbox	Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH, ETC, and ERC20 tokens), and Litecoin (LTC).

Особливості:

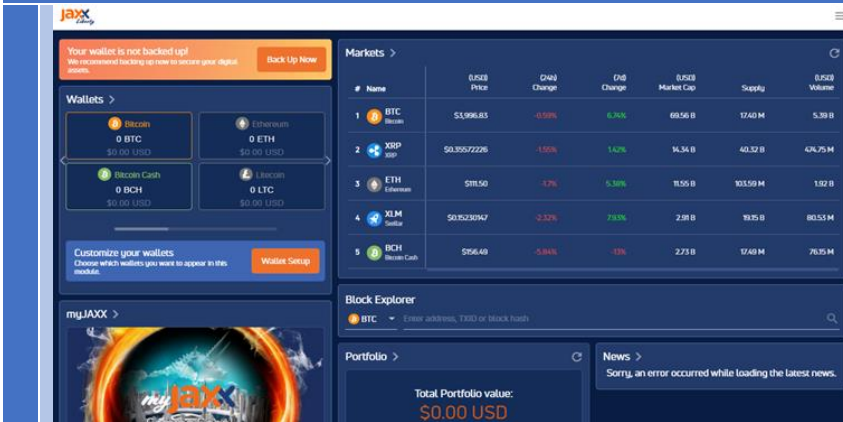
- ❖ Підтримує систему Tails, що забезпечує захист і конфіденційність.
- ❖ Також анонімність гарантує ПО Tor.
- ❖ Ключі зберігаються на чіпі захищеному від фізичного пошкодження і хакерського злому (військових технологій)
- ❖ При втраті ключа його можна відновити завдяки microSD де зберігається його копія.

ДЕСКТОПНІ КРИТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

назва	Підтримуванні криптовалюти
1 BitcoinCore	Bitcoin(BTC)
	
Особливості: ➤ генерують пари публічних (біткоїн адрес) приватний ключ та/або seed фрази; ➤ віддають секретні дані власнику та дозволяють робити резервні зашифровані копії файлу з секретними даними; ➤ показують баланс на біткоїн рахунках; ➤ формують рахунки для прийому біткоїнів та транзакції для передачі біткоїнів ➤ формують рахунки для прийому біткоїнів та транзакції для передачі біткоїнів; ➤ створення цифрового підпису текстового повідомлення приватним ключем від обраної біткоїн адреси; ➤ дозволяють імпортувати біткоїн адреси холодних гаманців.	

ДЕСКТОПНІ КРИТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

2 Jaxx Bitcoin, BitcoinCash, Ethereum, Golem, EthereumClassic, Litecoin, Zcash, Dash, Eos, Dao, Bancor, Augur, Testnet, Iconomi, BlockchainCapital, Quantum.

Особливості:

➤ Безпека зберігання даних. Приватний ключі і коди зберігаються не на центральних серверах, до яких в теорії будь-хто може отримати доступ, а на стороні користувача, тобто на його особистому комп'ютері (смартфоні, планшеті) в програмних файлах встановленого Jaxx.

➤ Додатковий захист. Jaxx пропонує користувачеві встановити PIN-код на гаманець. Його потрібно вводити кожен раз в момент входу і в інших випадках, коли мова йде про доступ до секретних даних.

➤ Відновлення доступу за допомогою мнемо-фрази з 12 слів. Фраза генерується при створенні гаманця і дозволяє в разі втрати ключа відновити доступ до грошей.

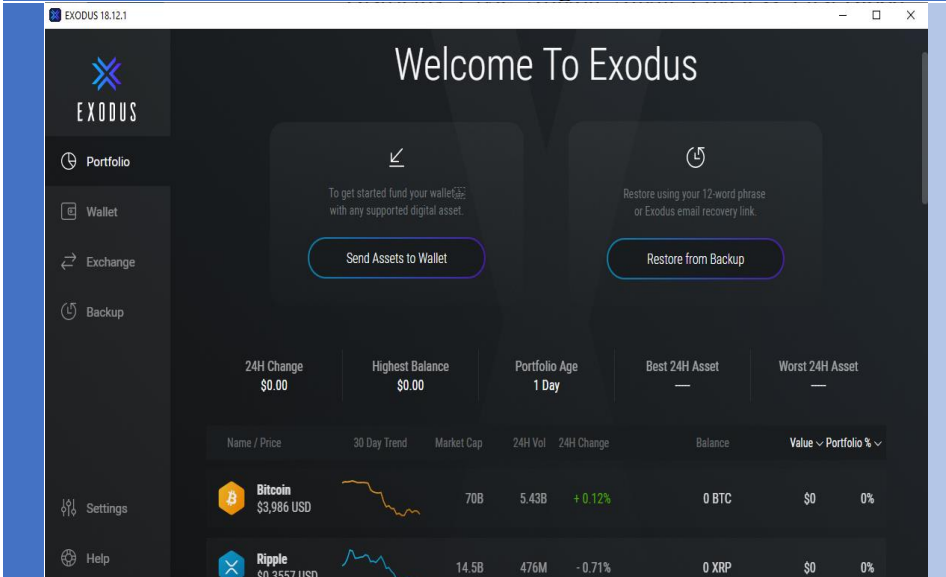
➤ Можливість створення резервної копії. Стандартний елемент системи безпеки, що дозволяє створювати резервні копії гаманця для запису, наприклад, на флешку.

➤ Можливість використовувати Jaxx на різних пристроях. Користувач може об'єднати Jaxx, наприклад, на комп'ютері і на смартфоні. Дані синхронізуються.

➤ Відкритий код. Jaxx позиціонується як opensource-проект, а це значить, що будь-який бажаючий може побачити програмний код гаманця і переконатися в його надійності.

ДЕСКТОПНІ КРИТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

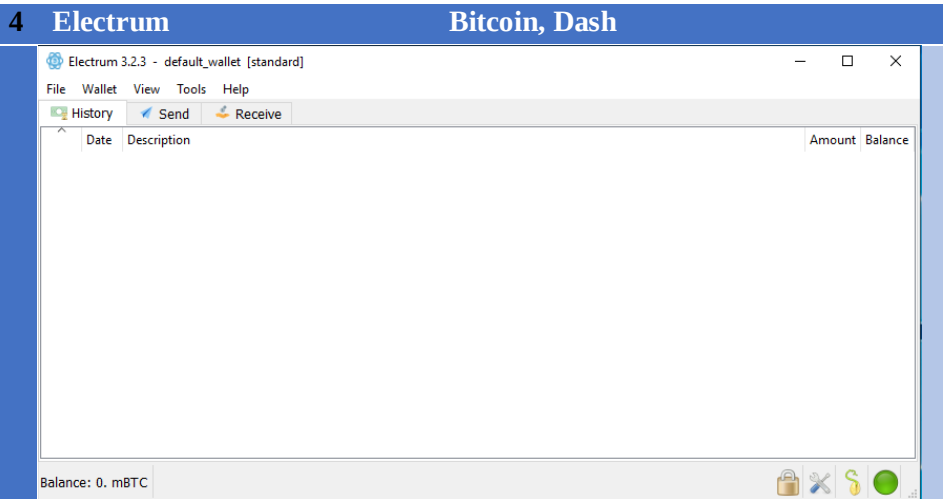
3 Exodus Bitcoin и Bitcoin Cash, Ethereum и Ethereum Classic, Litecoin, Dash, EOS, Bitcoin Gold, Bancor, BAT, Gnosis, Decred, Golem, MatchPool, Salt, 0X, District0x, Civic, Aragon, Augur, Edgeless, First Blood, Fun Fair, Status, iExecRLC, We Trust, Wings, Numeraire и OmiseGo.

Особливості:

- Простота і зручність. Щоб освоїти Exodus, потрібно всього кілька хвилин;
- Гаманець може зберігати не тільки біткойни, але і більше 15 інших монет;
- Інтеграція з біржею ShapeShift дозволяє обмінювати монети прямо в інтерфейсі гаманця;
- Доступні версії програми для Windows, Mac і Linux;
- Прекрасний дизайн, який нікого не залишить байдужим.

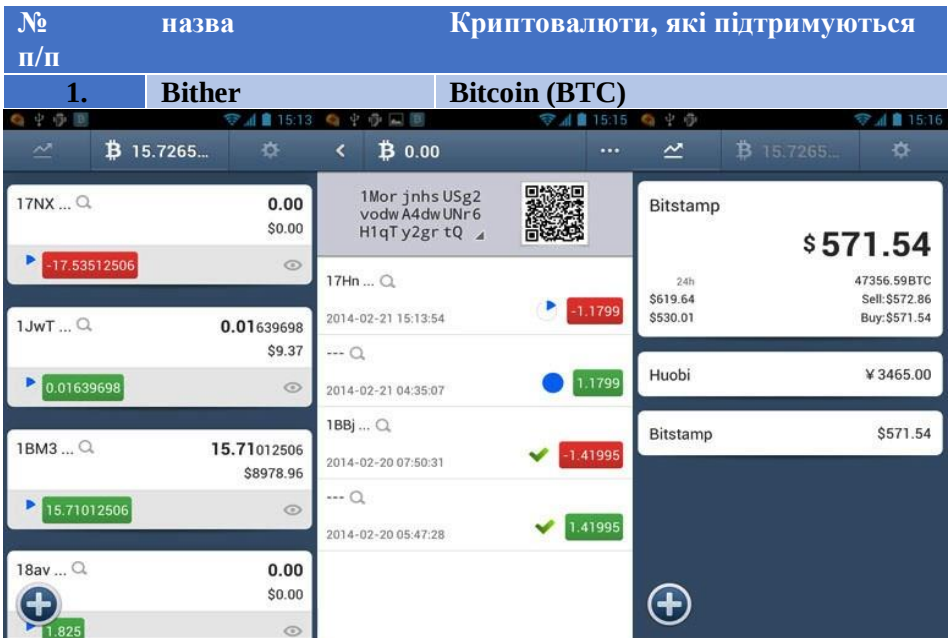
ДЕСКТОПНІ КРИТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

Особливості:

- Це швидкий та легкий у використанні гаманець, що не потребує багато ресурсів. Він використовує віддалені сервери, що опрацьовують найскладніші операції біткоїн-системи. Він також дозволяє вам відновити гаманець за допомогою секретної фрази.

МОБІЛЬНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

Особливості:

❖ **Можливість** контролю власних коштів - зберігання криптовалюта здійснюється при повному контролі коштів власником. Ніхто крім вас не зможе заморозити ваші гроші або здійснити операції з ними. Однак ніколи не забувайте про організацію належного рівня безпеки та про резервне копіювання;

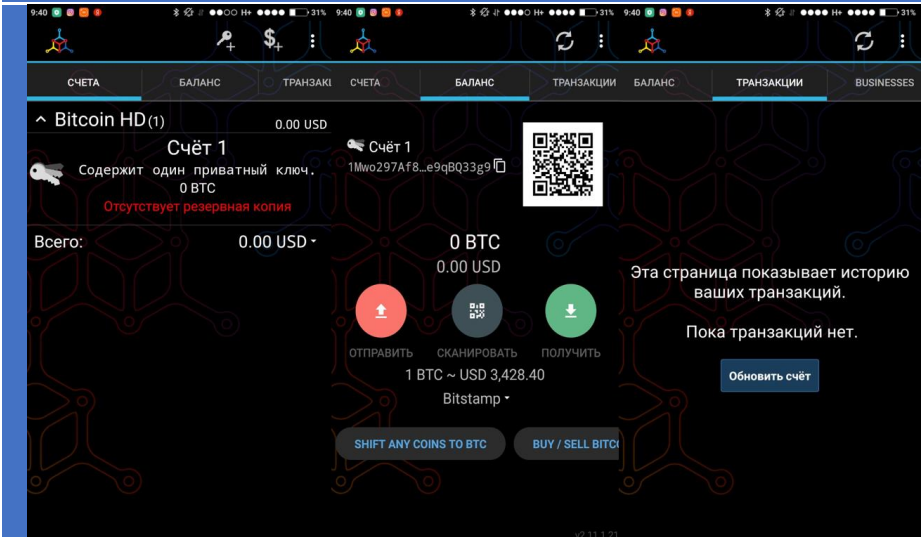
❖ **Процедура** спрощеної перевірки - в програмному забезпеченні гаманця Bither застосовується спрощена процедура перевірки транзакцій прямо в мережі Bitcoin. Це не вимагає надання третім особам надмірної кількості інформації про учасників переказу, проте рівень безпеки набагато нижче порівняно з іншими програмами, наприклад, Bitcoin Core;

❖ **Прозорість** - вихідний код програми публікується розробниками у відкритому доступі, тобто кожен бажаючий може перевірити цей код. У будь-якому випадку, щоб встановити гаманець Bither, необхідно довірити розробникам додатку свої персоналізовані дані, що також потрібно при оновленні версії програми - створення вихідного коду відбувається за іншою схемою, відмінною від фіксованої процедури Bitcoin Core.

МОБІЛЬНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

2. Mycelium

Ontology, Bitcoin Gold, Ripple

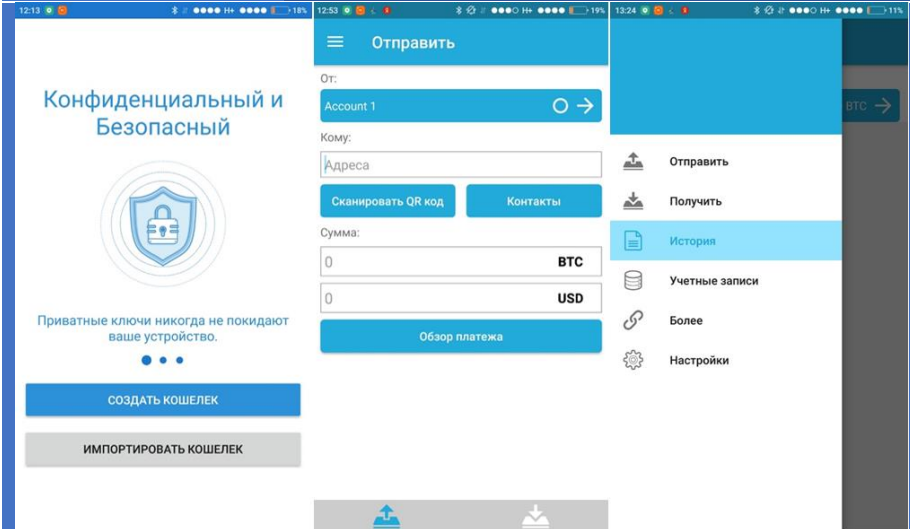
Особливості:

- ❖ Повний контроль над приватними ключами з боку користувача;
- ❖ Підключення до блокчейн через спеціальні суперноди;
- ❖ Інтеграція з популярними сервісами (Trezor, Ledger, Cashila, Coinapult);
- ❖ Відкритий вихідний код;
- ❖ Ієрархічні детерміновані адреси;
- ❖ Мультивалютне відображення балансу.

МОБІЛЬНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

3. ArcBit

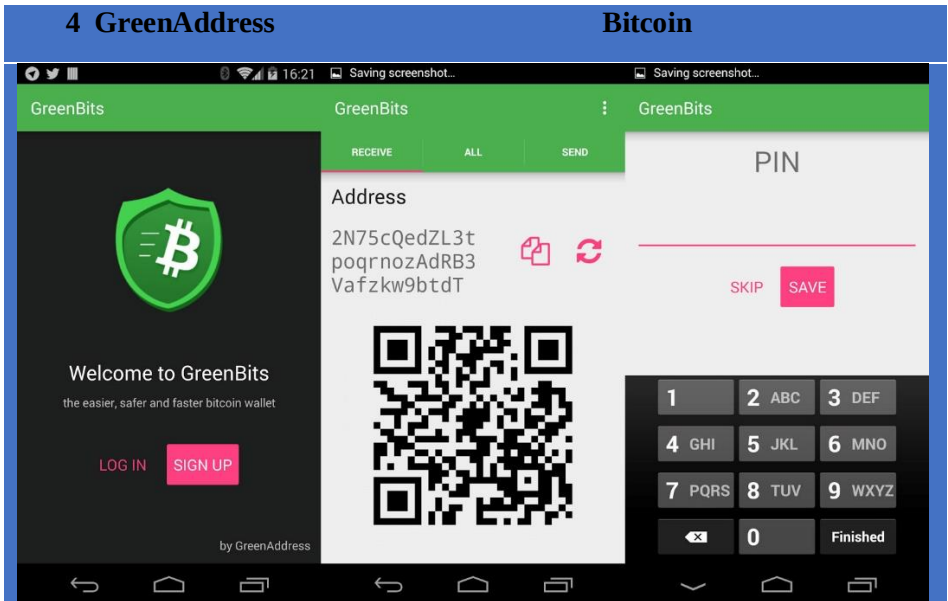
Ripple, Quark, NXT, Namecoin

Особливості:

- ❖ Простий інтерфейс.
- ❖ Можливість інтеграції з Тог для виключення відстеження.
- ❖ Функція динамічної комісії.
- ❖ Наявність базового функціоналу (відправка прийом, сканери та інше)

МОБІЛЬНІ КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

Особливості:

- ❖ Неперевершена ступінь захисту гаманця, включаючи 4 різні дворівневі автентифікації.
- ❖ Адреса постійного платежу, який можна розмістити публічно.
- ❖ Відкритий вихідний код.

ОНЛАЙН КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

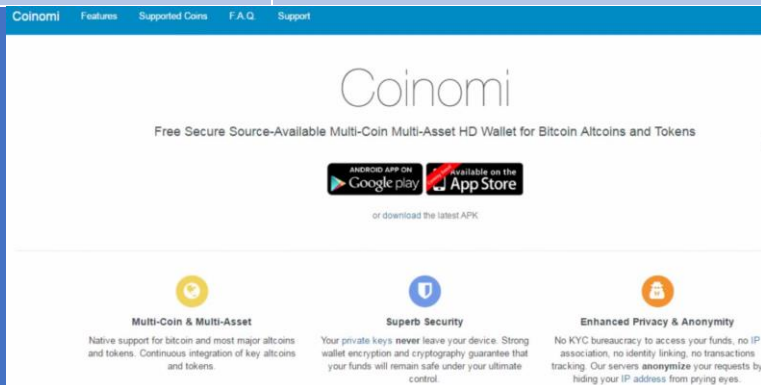
№ п/п	назва	Підтримувані криптовалюти
1.	Криптонатор (Cryptonator)	Bitcoin BTC, Bitcoin Cash BCH, Dash DASH, Ethereum ETH, Litecoin LTC, Monero XMR. Ripple XRP. Zcash ZEC

Особливості:

- ❖ Мультивалютність.
- ❖ Швидкий обмін без комісії між гаманцями
- ❖ Можливість настройки інтерфейса гаманця.
- ❖ Захист двуфакторною автентифікацією і можливість підключення довірених IP.
- ❖ Російськомовний інтерфейс
- ❖ Робота з ЯД і банківськими картами
- ❖ Великий і докладний довідковий центр

2. Coinomi

Bitcoin, Ethereum, Litecoin, Ethereum Classic, Bitcoin Cash и Bitcoin Gold, Dash, Stratis, Tether, ZCash; Dogecoin, Litecoin Cash, Novacoin, Bitcore, Credo, Dentacoin,

Особливості:

❖ **Конфідентційність.** Розробником застосовується система шифрування, яка «перемішує» IP-адреси і адреси гаманців відправників і одержувачів. У сукупності зі створенням десятків адрес для кожного користувача це практично не залишає можливості його ідентифікувати ні в криптовалютній мережі, ні в загальній мережі, де ідентифікатором є IP.

❖ **Безпека.** Як запевняють розробники, всі ключі і паролі генеруються і зберігаються на стороні користувача. При зломі мережі Coinomi, це не дозволить шахраям отримати доступ до гаманців і засобів на них.

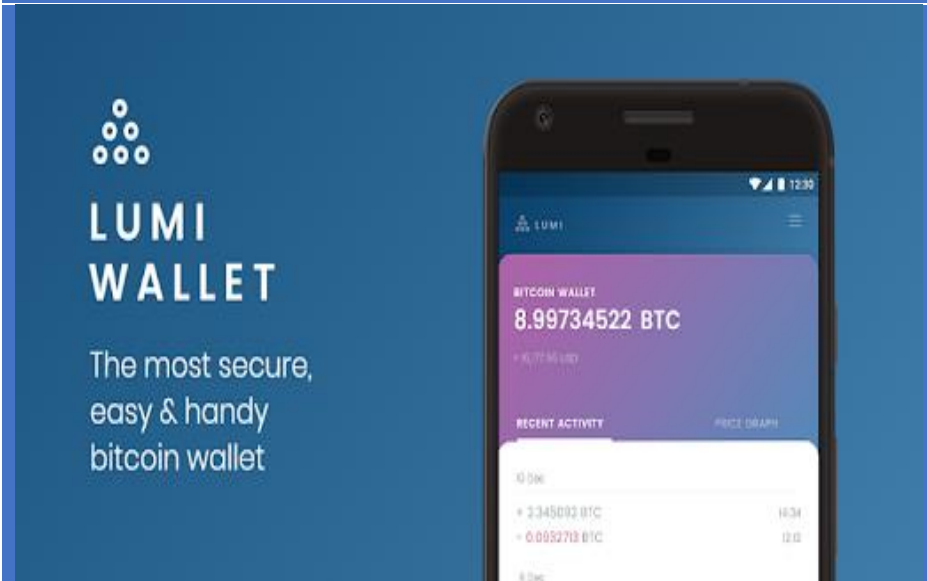
❖ **Комісії.** Coinomi пропонує користувачеві оптимальну на момент транзакції комісію, яка розраховується, виходячи з поточної черги в мемпулі. Якщо користувач вважає її завищеною, він має право її змінити і виставити ту, яку готовий заплатити за транзакцію.

❖ **Швидкість обміну валют.** Два сервісу працюють швидше, ніж один: інтеграція ShapeShift і Changelly прискорює проведення обмінних операцій в порівнянні з гаманцями, де встановлений тільки ShapeShift. Обмін проводиться протягом декількох хвилин.

❖ **Coinomi гаманець простий.** У ньому немає додаткових фінансових інструментів типу графіків, введення, виведення та обміну фіатних грошей, він не передбачає можливості посилення захисту за допомогою двофакторної автентифікації або мультипідпису транзакцій (відправлення грошей з підтвердженням 2-3 ключами). У нього мінімалістичний дизайн, мінімум налаштувань. Все це робить програму легкою і не вимагає великої кількості оперативної пам'яті, що для мобільного додатка важливо.

ОНЛАЙН КРИПТОВАЛЮТНІ ГАМАНЦІ

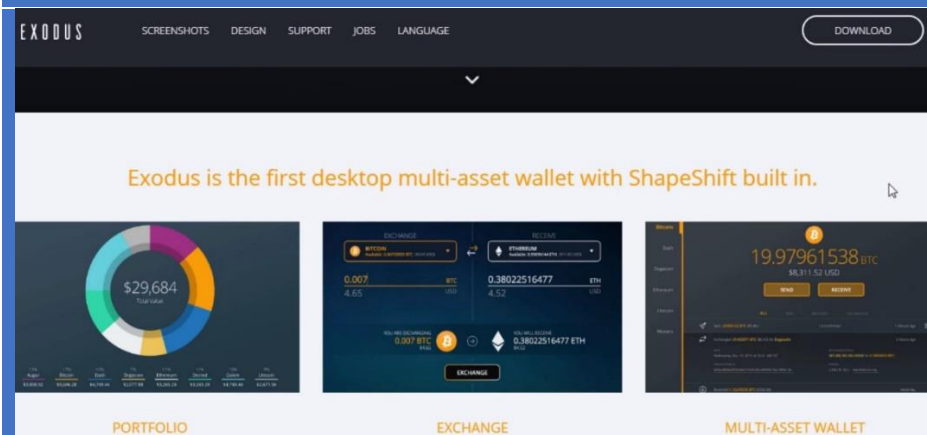
3. **Lumi** Bitcoin, Ethereum, Tronix, Ethibits, Loopring, Populous VeChain, ICON, Binance, Network.

Особливості:

- ❖ **Lumi** - це безпечний, простий у використанні біткоїн-гаманець, який підходить як для нових, так і для просунутих користувачів. Він об'єднує зручний дизайн і функціональність високого класу. Приватні ключі знаходяться під контролем клієнта, вони ніколи не відправляються і не зберігаються за межами вашого пристрою. Немає необхідності надавати особисту інформацію і не потрібна реєстрація. Простота, зручність у використанні і швидкий монтаж роблять додаток простим у використанні. Ви можете відправляти і отримувати біткоїни всього за кілька кліків. У разі втрати пристрою або будь-яких інших обставин ваш гаманець можна відновити за допомогою 12-річної мнемонічної фрази.

4. Exodus Bitcoin и Bitcoin Cash, Ethereum и Ethereum Classic, Litecoin; Dash, EOS, Bitcoin Gold Bancor, BAT, Gnosis.

Особливості:

❖ **Основна перевага** Exodus в тому, що він працює без зависань, особливих затримок і помилок переводить і конвертує гроші.

❖ **Exodus жодного разу не був зламаний.** Скарг на зломи окремих гаманців теж мало, що свідчить про хорошу програмної захисту гаманця як з боку розробників, так і з користувальницької боку

❖ **Техпідтримка** Exodus відрізняється професійністю і оперативністю. Проблеми окремих користувачів вирішуються найчастіше за день або кілька днів, в залежності від складності. Взагалі, індивідуальні проблеми виникають рідко і найчастіше пов'язані або з тим, що користувач не оновив програму до останньої версії, або (рідше) з несумісністю програми з операційною системою або технічними параметрами комп'ютера.

❖ **Новачкам допомагають оперативно, є досить інформативний FAQ.** Правда, у всього цього є один недолік: інформація - виключно англійською, і спілкуватися з фахівцями теж доведеться англійською.

❖ **Дизайн** - окрема гордість Exodus. Мало які гаманці можуть похвалитися наявністю серед розробників такого дизайнера, як Кастальоні, і Exodus по праву вважається гаманцем для користувачів, яким важлива естетика. «Родзинка» цього проекту - діаграми, що дають користувачеві уявлення про стан рахунку. Крім того, гаманець пропонує кілька сучасних тем і стилів.

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ПАПЕРОВИХ КРИПТОВАЛЮТНИХ ГАМАНЦІВ

Публічна адреса

1FXzxAZXgjoosnJ1fBBW1kWQHdS5oF4YHw

Приватний ключ (формат імпорту гаманця - WIF)

5K1Wmuv2jEM8DxnuCzamzpAP3yRF8r4AwptwJUtxwnEvvJ3V45Fu

ДЛЯ ПОШИРЕННЯ

СЕКРЕТНИЙ (ЗАХОВАТИ)

$1 - \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\lambda^k e^{-\lambda}}{k!} (1 - (q/p)^{1-k})$

Load & Verify

Bitcoin Address

1GuRUNwAvLTS87fy8mYKsxUnsh5jK74QaJ

Private Key

Spend

Strength in Numbers

bitcoin Amount:

Address

SHARE

Scan this to Deposit

DASH PAPER WALLET

www.dash.org

Amount

Scan this to Spend

Private key

SECRET

Xqp8Qy7Rjco9wWlX5RWPBUdugmM5OZJos

XNN7HLSSTHNUUJYC117Y5t1q45TKTEZSPRRZNSwDLF

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ПАПЕРОВИХ КРИПТОВАЛЮТНИХ ГАМАНЦІВ

СПИСОК НАЗВ КРИПТОВАЛЮТНИХ ГАМАНЦІВ

№	Назва гаманця
1.	Bitcoin Core
2.	Copay
3.	Jaxx
4.	Electrum
5.	Exodus
6.	MyCrypto
7.	Neon Wallet
8.	KeepKey
9.	MSigna
10.	Morpheuswallet
11.	Litecoin Core Client
12.	Agama
13.	Toast
14.	Electron Cash
15.	CoinSpace
16.	Daedalus
17.	StellarTerm
18.	Stellar Desktop Cliem
19.	Stargazer
20.	Ledger
21.	Morpheus
22.	Emerald
23.	Bitcoin Knots
24.	MultiBit
25.	Qtum Core
26.	Qtum Electrum
27.	Armory
28.	BitGo
29.	Green Address
30.	mSIGNA

Таблиця
оператори пошуку файлової системи Windows

Оператор	Значення	Приклад
При умові що точна назва невідома		
*	Знак що заміняє	wall*
?	Дозволяє шукати тільки один пропущений символ	W?
#	Використовується для пошуку будь-якого числа	9#8
Пошук файла по його властивості		
king	Тип файла	king: document
tags	Теги, якими змінили файл	tags:паполь
author	ім'я користувача, який створив файл	author: User
Вираз «і», «або», «ні»		
AND(i)	Шукає декілька слів або виразів, чкі присутні в одному файлі.	Bitcoin AND Letecoin
OR(або)	Шукає файли, в яких присутні хоча б деякі слова і вирази.	Bitcoin OR Letecoin OR <u>Ethereum</u>
NOT(ні)	Шукає файли, немає згаданого виразу	Bitcoin NOT Letecoin
«»	Шукають файли, які містить точну фразу.	«Bitcoin i Letecoin»
()	Шукають файли, які можуть розміщуватись в будь якій послідовності.	(letecoin bitcoin)
> i <	Шукають файли, з не точно вказаними величинами.	date:>01/01/2018

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 17.10.2018).
2. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 17.10.2018).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство із змінами і доповненнями на 20.12.2017 р.: Офіц. текст. К.: Алерта, 2017. 304 с.
4. Search indexing in Windows 10: FAQ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://support.microsoft.com/en-gb/help/4098843/windows-10-search-indexing-faq>
5. Voidtools [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.voidtools.com/ru-ru/faq/>
6. Албул С.В. Ознаки і симптоми вживання наркотичних засобів та психотропних речовин : пам'ятка для працівників Національної поліції. Одеса : ОДУВС, 2018. 12 с.
7. Албул С.В. Оперативно-розшукова характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та її значення у протидії злочинності. *Актуальні проблеми держави і права*: Зб. наук. праць. Вип. 55. Одеса: Юрид. л-ра, 2010. С. 628-633.
8. Албул С.В. та ін. Оперативна закупівля та контрольоване постачання: організація і тактика проведення: навчальний посібник. Київ: МВС України, 2010. 187 с.
9. Албул С.В., Андрусенко С.В. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації. Одеса: ОДУВС, 2018. 100 с.
10. Албул С.В., Бондаренко Н.О., Балобанова Д.О., Туляков В.О. Кваліфікація злочинів: навч.-метод. посібн. Одеса: Фенікс, 2008. 140 с.
11. Арманов М.Г., Книженко О.О., Ярмиш Н.М. та ін. Проблеми кримінально-правової кваліфікації : навчальний посібник. К.: Національна академія прокуратури України, 2017. 392 с.
12. Бабенко А.М. Визначення об'єкта злочину, передбаченого ст. 310 КК України «Незаконний посів або вирощування снотворного маку чи конопель». Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. 2006. № 3. С. 92-100.
13. Баулін Ю.В., Дорош Л.В. Організований наркобізнес : поняття, форми, підстави кримінальної відповідальності. Х.: Право, 2005. 256 с.

14. Берназ В.Д., Берназ П.В. Взаємодія слідчого з оперативним уповноваженим, спеціалістом та експертом при розслідуванні злочинів, пов'язаних із наркобізнесом: навчально-практичний посібник. Одеса: ОЮІ НУВС, 2005. 50 с.

15. Берназ В.Д., Бірюков В.В., Волобуєв А.Ф. Криміналістика: підручник. Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2011. 990 с.

16. Боротьба з незаконним обігом наркотиків в Україні: навчальний посібник / Є.М. Моїсєєв, Д.Й. Никифорчук, І.В. Строков та ін. К.: НАВС, 2005. 168 с.

17. Бугайчук К.Л., Савченко О.О., Прібиткова Н.О. Особливості досудового розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (в умовах нового кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства) : науково-методичні рекомендації. ХНУВС, Харків, 2015. 99 с.

18. Гритенко О.А. Некоторые уголовно-правовые аспекты борьбы с незаконным оборотом наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров по законодательству Украины. *Защитник Закона: научно-методический журнал. Образовательный комплекс полиции Республики Армения.* 2017. № 3. С. 20-25.

19. Декларація про боротьбу з незаконним обігом наркотиків та зловживання наркотичними засобами: прийнята Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1984 № 39/142. ООН. Генеральна Асамблея. Офіційні звіти. Доповнення № 51 (А/39/51). К., 2011. 366 с.

20. Дидковская С.П., Фесенко Е.В., Гарницкий С.П. Наркомания: уголовно-правовые и медицинские проблемы. Киев: Наукова думка, 1989. 215 с.

21. Единая конвенция о наркотических средствах 1961 года. Законодавство у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: зб. актів. К., 2006. С. 88-137.

22. Законодавство України про обіг наркотиків : Збірник нормативно-правових актів. К.: КНТ, 2005. 428 с.

23. Ісмаїлов К.Ю. Особливості кримінальної розвідки з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації / К.Ю. Ісмаїлов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2016. - № 2. – С. 110-113.

24. Ісмаїлов К.Ю. Інтернет як сучасний фактор розповсюдження дискримінаційних виявів / К.Ю. Ісмаїлов // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. - № 3. – С. 131-133.

25. Ісмаїлов К.Ю. Використання знань про особливості криптовалют у протидії злочинності / Т.А. Бедрій, К.Ю. Ісмаїлов, Медведенко С.В. // Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 30 листопада 2018 р.). – Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 140-149.

26. Исмаилов К.Ю. Некоторые особенности изъятия компьютерной техники во время проведения обыска (осмотра) / К.Ю. Исмаилов // Теоретические и прикладные вопросы борьбы с преступлениями, совершаемыми с использованием информационных технологий: сборник материалов Международного (с онлайн-участием) научного семинара (г. Могилев, май 2018 г.). – Могилев: Могилевский институт Министерства внутренних дел Республики Беларусь, 2018. – С. 13-16.

27. Ісмаїлов К.Ю. Проблеми нормативно-правового регулювання обороту криптовалюти : сучасний світовий досвід та перспективи для України / К.Ю. Ісмаїлов, Д.В Кривега., М.Г. Романюков // Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 листопада 2017 р.). – Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2017. - С. 74-76.

28. Книженко С.О., Деменко Т.В. Криміналістична класифікація злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Форум права. 2012. № 4. С. 470-474.

29. Комашко В.В. Контрольована поставка, як форма контролю за вчиненням злочину. Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України (Київ, 26 квітня 2013 року): збірник матеріалів міжвузівської наукової конференції. К.: Алерта, 2013. С. 115-122

30. Конопельський В.Я. Некоторые аспекты предупреждения преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотических средств в учреждениях исполнения наказаний в Украине. Защитник Закона: научно-методический журнал. Образовательный комплекс полиции Республики Армения. 2016. №2. С.63-70.

31. Косміна Н.М. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. - Харків, 2010.

32. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О.В. Меркулової, В.Я. Конопельського. Одеса: ОДУВС, 2017. 430 с.

33. Криптовалютные кошельки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://ru.bitcoinwiki.org/wiki/Кошелек_\(криптовалюта\)](https://ru.bitcoinwiki.org/wiki/Кошелек_(криптовалюта))

34. Меркулова В.О. Легалізація доходів, отриманих від незаконного обігу отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, обігу фальсифікованих лікарських засобів: співвідношення загального та спеціального складів злочину. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 2. С. 22-24.

35. Меркулова В.О. Отруйні, сильнодіючі, фальсифіковані лікарські засоби як предмет суміжних складів злочину: окремі аспекти подальшого удосконалення чинного кримінального законодавства. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 1. С. 11-13.

36. Методичні рекомендації щодо виявлення, фіксації та вилучення криміналістично значущої інформації з мобільних пристроїв під час розслідування кримінальних правопорушень / Д.С. Афонін, К.Ю. Ісмаїлов, Д.В. Лісніченко, О.І. Постол. – Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018.- 38 с.

37. Мирошніченко Н.А. Преступления, связанные с наркотиками, психотропными веществами и прекурсорами: монографія. Одеса : Юрид. лит., 1997. 166 с.

38. Мирошніченко Н.А., Козаченко О.В. Кримінально-правові проблеми боротьби з розповсюдженням наркоманії: монографія. Одеса: Юрид. літ., 2004. 256 с.

39. Мирошніченко Н.А., Музыка А.А. Уголовно-правовая борьба с наркоманией: монографія. Киев, Одесса: КНТ, 1998. 156 с.

40. Моїсєєв Є.М., Пукало Р.Б., Строков І.В., Никифорчук Д.Й. Боротьба з незаконним обігом наркотиків в Україні: навч. посіб. К.: НАВС, 2005. 168 с.

41. Музыка А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів: монографія. К.: Логос, 1998. 323 с.

42. Негласні слідчі (розшукові) дії. Коментар до глави 21 Кримінального процесуального кодексу України / [кол. авт.; за заг. ред. Є.Д. Скулиша]. К.: Наук. - вид. центр НА СБ України, 2012. 132 с.

43. Никифорчук Д.Й. Теоретичні та практичні засади протидії незаконному обігу наркотичних засобів: монографія. Київ: НАВС, 2009. 328 с.

44. Ноздрін Д.О. Виявлення та протидія нелегальним джерелам виготовлення та збуту наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. № 3. 2011. С. 371-382.

45. Ноздрін Д.О. Групова класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави: матеріали III Міжнародної науково-

практичної конференції (Одеса, 21 квітня 2011 р.). Одеса: ОДУВС, 2011. С. 231-232.

46. Ноздрін Д.О., Албул С.В. Протидія підрозділів карного розшуку незаконному обігу синтетичних наркотичних засобів: монографія. Одеса: ОДУВС, 2014. 200 с.

47. Огляд криптовалютних гаманців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stocx.org/cryptovalyutni-gamantsi/>

48. Плужник О.І. Криминологическая характеристика преступлений в сфере оборона наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов или прекурсоров *Защитник Закона: научно-методический журнал. Образовательный комплекс полиции Республики Армения.* 2017. № 3. С. 97-109.

49. Постанова Пленуму Верховного суду України від 26.04.2002 №4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

50. Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин : Конвенція Організації Об'єднаних Націй від 20 грудня 1988 року / України в міжнар.-прав. відносинах. Боротьба зі злоч. та взаємн. прав. допомога (збірник документів). Кн. 1. К.: Юрінком, 2006. С. 244-285.

51. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575.

52. Про затвердження Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: наказ МВС України від 06.07.2017 р. № 570.

53. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зловживання ними: закон України від 15 лютого 1995 року. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. С. 62.

54. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 17.10.2018).

55. Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів: закон України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. С. 60.

56. Про оперативно-розшукову діяльність: закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII із змін.: за станом на 19.01.2018 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 17.10.2018).

57. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

58. Прокопенко Н.М. Характеристика початкового етапу розслідування фактів збуту наркотиків, що виведені з легального обігу. Право і безпека. 2013. № 1. С. 154-157.

59. Протидія незаконному обігу наркотичних засобів: навчально-методичний посібник / Я.І. Слободян, І.В. Басиста, В.А. Іллін, О.М. Стрільців. Івано-Франківськ: Прикарпатський юридичний інститут МВС України, 2005. 218 с.

60. Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 228 с.

61. Сачко О.В. Контрольна поставка та контрольна закупка як ефективні методи безпосереднього виявлення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів. Право і суспільство. 2015. № 3. Ч. 3. С 143-148.

62. Сачко О.В. Процесуальні й тактичні проблеми проведення слідчих дій під час розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків. Право і суспільство. 2015. № 3. Ч. 3. С. 213-218.

63. Собко Г.М. Сравнительно-правовой анализ уголовного законодательства Украины и Армении в отношении психического воздействия на лицо склоняемое к употреблению наркотических средств, психотропных веществ или их аналогов. Защитник Закона: научно-методический журнал. – Образовательный комплекс полиции Республики Армения. 2016. № 2. С. 39-43.

64. Татаров О.Ю., Стрільців О.М., Школьний В.Б. та ін. Кваліфікація та розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів за допомогою мережі Інтернет : методичні рекомендації. К.: ГСУ МВС України, Нац. акад. внутр. справ. 2012. 30 с.

Методичні рекомендації

**Гритенко Оксана Анатоліївна
Ісмайлов Карен Юрійович
Засць Олександр Михайлович
Поляков Євген Валентинович
Щурат Тарас Григорович
Лефтеров Лев Васильович**

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗКРИТТЯ ТА
ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ
НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ,
ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ТА
ПРЕКУРСОРІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Методичні рекомендації